פולע טאבעלעז פון דער מלוכה-לאטעריע — זעה זייט 10 און 11

היינט 12 זייטען

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT
פרייז 20 גראשען.

נייער פאלקסבלאט

№ 58	Łódź, Niedziela, 9 marca 1930.	אכטער יאהרגאנג	לאדז, זונטאג, ט' אדר תר"צ	№ 58

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

נאך לאנגע שווערע ליידען איז פרייטאג אוונד געשטארבען אונזער ליבער מאן און פאטער

נ"ע

משה ארנוואלד

אין עלטער פון 55 יאהר

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 9-טען מערץ, 12 א זייגער בייטאג, פון טרויער-הויז נוי-ציגעל-גאס 17

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

גערירט פון טיפען צער בעוויינען מיר דעם טויט פון אונזער ליבען חבר

משה ארנוואלד

מיר בעטען אלע חברים, פריינד צו בעטייליגען זיך אין דער לויה, וועלכע וועט פארקומען היינט, זונטאג, דעם 9-טען מערץ, 12 בייטאג, פון טרויער-הויז נאווא-צעגעלניאנא 17.

ארטיסטען פון יוד. טעאטער אין פילהארמאניע

צום פריהצייטיגען טויט פון אונזער חבר

משה ארנוואלד

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דער פאמיליע.

דער אנסאמבל
פון טעאטער „ארט".

ערשטער האנדווערקער-קירזשנער-צעך

9 אגראדאווא 9.

אכטונג! האנדווערקער, קירזשנער!

אין צוזאמענהאנג מיט דער ערעפנונג פון **האנדווערקער-קירזשנער-צעך**, אגראדאווא 9, לעגאליזירט דורך דער וואיעוואדזשאפט אונטער'ן № 456/30, רופען מיר אלע האנדווערקער-קירזשנער-מייסטער צו קומען צו דער

פארוואהל-פערזאמלונג

וועלכע קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 9-טען מערץ ד. י., פינקטליך 6 אין אוונט אין אייגענעם לאקאל, אגראדאווא 9.

חברים, האנדווערקער-קירזשנער!

קומט אלע אויף דער פערזאמלונג און ברענגט מיט די האנדווערקער-קארטע, אדער די „קארטע זגלאשעניע". די צייטווייליגע פערוואלטונג.

„רענן" „RANAN"
„ירדנה" „JORDANA"

דער נאמען בעצייכענט די מעלות פון דעם ארטיקעל. איז צוזאמענגעשטעלט פון די עדעלסטע פלאנצען. פולע 100% פעט-געהאלט. פאר-ציגליך ביים קאכען, בראטען און פרעגלען. ווערט געברויכט צו פליישיגע און מילכיגע מאכלים. איז אונטער שטרענגער השגחה פון ווארשאווער און דאנציגער ראב נאט. כשר אף למהדרין מן המהדרין. עקסטרא אויס-ארבייטונג לחג הפסח. אין די פאבריק איז דא א שטענדיגער משגיח.

„OLEO" OEL- u. FETTFABRIK
Aktiengesellschaft DANZIG

קירזשנער-צעך אין לאדז

היינט, זונטאג, פינקטליך 7 אוונד קומט פאר אין לאקאל פון צענטראלען האנדווערקער-פארבאנד, פאלודניאווא 4

די פייערליכע ערעפנונג

פון קירזשנער-צעך אין לאדז

מיט דער בעטייליגונג פון פארשטעהער פון דער מעגיסט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט רופען מיר אלע קירזשנער-מייסטער זיך צו רעגיסטרירען אין אונזער צעך היינט פון 4—7 אוונד. די וואס וועלען זיך נישט רעגיסטרירען, וועלען צו דער פייערונג נישט צוגעלאזט ווערען. גלייכצייטיג בעטען מיר אלע מיטגלידער מיט די פאמיליעס, פער-איינען און אינסטיטוציעס זיך צאהלרייך צו בעטייליגען אין אונזער פייערונג.

די גרינדער פון צעך.

אשעהן מעבלירט

צימער

פון 2 פענסטער, עלעגאנט פריש רעמאנטירט אויף גיינסטיגע בעדינגונגען אויף קילינסקי 49, איז צו פערמיטען.

צו ערפאהרען אויפ'ן ארט ביים וועכטער.

צאהן-דאקטאר

L. Berger

זגערזשער 21. פראנט, 1 שטאק קעמפאנעט שעהן פון 9,30 ביז 1 בייטאג און פון 5 ביז 8.30 אוונד.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען שבת קודש געשטארבען אין עלטער פון 7 יאהר אונזער ליבער און אונפער-געסליך זוהנדעלע

ב. ע.

אברהם חיים נ"י בן ר' האכענבערג

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז קאמיענגא 6 וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע

אין די הענד פון דער סיים-מעהרהייט

ליגט דער ווירטשאַפטליכער גורל פון לאַנד

גרויסע רעדע פון דעפּ. פאַרבשטיין אין סיים וועגן אומזאַץ-שטייער

וואַרשא, 8 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון סיים האָט די פּ.פּ.ס. אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאָג וועגן אומצוטרוי פאַר׳ן אַרבייטס-מיניסטער פּריסטאָר און די ענדעקעס פאַר׳ן בילדונגס-מיניסטער טשערוויגסקי. לויט׳ן רעגולאַמין פון סיים וועלען ביידע פאָרשלאָגען אָפּגעשטימט ווערען אויף דער נאָהענסטער זיצונג פון סיים.

אַלס ערשטע פראַגע איז בעשטימט געוואָרען די רעגירונגס נאָוועלע צום געזעץ וועגן אומזאַץ-שטייער.

דעפּ. ראַלינסקי רעפערירט דעם פּראָיעקט פון דער רעגירונג, ער ערקלערט, אַז צוליב דער נייער נאָוועלע וועט דער בודזשעט פערקלענערט ווערען מיט 60 מיליאָן זלאָטיס, ווייטערדיגע הנחות איז נישט מעהר מעגליך צו מאַכען, פאַר קלענערע שטייער-צאָהלער וועט איינגעפיהרט ווערען אַ „ריטשאַלט".

דעפּ. ראָזמאַרין: וואָס פאַרא גאַראַנטיעס זעען פערהאַן, אַז די רעגירונג וועט אויספיהרען דעם בעשלוס.

דער רעפערענט ענטפערט, אַז דער מיניסטער האָט צוגעזאָגט אַדורכצופיהרען די בעשלוסען.

דעפּ. ברון (ב. ב.) ווייזט אָן, אַז 12,2 פראָצענט פון ביודזשעט קומט אַריין פון אומזאַץ-שטייער, דעריבער מוז מען ביים רעפאָרמירען דעם דאָזיגען שטייער זיין זעהר פאָרזיכטיג. דער דעטייל-האַנדעל וועט דערווייל נישט האָבען קיין שום הנחות. מעגליך, אַז ווען די מלוכה וועט דערפון נישט ליידען וועלען געמאַכט ווערען ווייטערדיגע הנחות.

דעפּ. פּראַגער ווייזט אָן, אַז דער אומזאַץ-שטייער איז שוין אַ אָפּגעלעבטע זאַך. די רעגירונג האָט מורא גרינדליך צו רעפאָרמירען דעם דאָזיגען שטייער צוליב מורא פאַר דער ביודזשעט-גלייכגעוויכט, ס׳דאַרף אָבער געשאַפען ווערען אַנ׳אומפון גאַנצען אָפּשאַפען דעם דאָזיגען שטייער.

דעפּ. ריבאַרסקי (נ.ד.) ווייזט אָן, אַז ס׳איז נישט פערהאַן קיין איין מענש, וועלכער זאָל נישט פעראורטיילען דעם אומזאַץ-שטייער. ס׳זענען פערהאַן חלוקי דעות וועגען דער צייט ווען דער דאָזיגער שטייער זאָל אָפּגעשאַפען ווערען. אין יאָהר 1928 האָבען די ענדעקעס שוין אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאָג וועגען רעפאָרמירען דעם שטייער. די ב.ב. האָט אָבער דערצו נישט דערלאָזען. די רעפאָרם איז אונבעדינגט איצט נויטיג צוליב דעם געשלאָסענעם האַנדעלס-טראַקטאַט מיט דייטשלאַנד, ס׳מוז געגעבען ווערען די מעגליכקייט צו קאָנקורירען מיט דייטשע סחורות.

דאַן האַלט אַ גרויסע רעדע דעפּ. פאַרבשטיין: זייט עטליכע יאָהר, זאָגט דער רעדנער, האָט דער מיניסטער צוגעזאָגט צו רעפאָרמירען דעם אומזאַץ-שטייער און זייט דאַן האָט אַ גרויסער טייל האַנדעלס-אונטערנעמונגען זיך געמוזט ליקווידירען צוליב דעם אונגערעכטען און פערניכטענדען אומזאַץ-שטייער. די לאַנג-ערוואַרטענדע רעפאָרם האָט זיך ענדליך בעוויזען אין געשטאַלט פון דער איצטיגער נאָוועלע.

איך פרעג דעריבער ווען בעפרידיגט די דאָזיגע נאָוועלע? קיינעם נישט. דאָס סוחרטום קרעכצט אונטער דער גרויסער לאַסט, צו דעם האָט מען געדאַרפט וואַרטען 3 יאָהר, אַז ס׳זאָלען זיך בעווייזען אַזעלכע נישטיגע הנחות. [illegible] קומט איצט די רעגירונג, די פאָסטולאַטען פון די ווירטשאַפטליכע ספערען זענען נישט גענומען געוואָרען אין אַכט, ס׳קלינגט ווי אַ פאַראַדאָקס. די שוואַכסטע האָט געצאָהלט אָטעם ביז ס׳איז שוין געקומען צו דער רעפאָרם, דערווייל געניסען זיי גאַרנישט נאָר עפּיס די רייכע מענשען. דער ענטפער איז, אַז די רעגירונג קאָן נישט מאַכען קיין גרעסערע הנחות צוליב דער גלייכגעוויכט פון בודזשעט, די רעגירונג האָט געטון אַ פעהלער, וואָס זי האָט די נאָוועלע אַריינגעטראָגען נאָכדעם ווי דער בודזשעט ווערט אָנגענומען, קיין שום ערנסטער כוחר וועט נישט געהען איינקויפען קיין סחורה, ביז ער וועט נישט האָבען קיין געלד אין טאַש, די רעגירונג האָט אַנדערש געטון.

די בירגער, זאָגט דעפּ. פאַרבשטיין, זענען גרייט צו טראָגען די לאַסט פון ביודזשעט, זיי ווילען זיך אָנשטרענגען צו צאָהלען שטייערן, אָבער אַזוי לאַנג און אַזוי פיל ווי דאָס איז מעגליך, איצט האָט דאָס שוין אויפגעהערט צו זיין שטייערן, און ס׳איז געוואָרען, איהר וועט מיר ענטשולדיגען פאַר׳ן אויסדרוק, עקספּראָפּריאַציעס. דער ביודזשעט האָט געדאַרפט צוגעפאַסט ווערען צו די מעגליכקייטען פון דער מלוכה.

דער רעדנער ברענגט נאָך אַ גאַנצע רייהע ציפערען און זאָגט: מ׳דאַרף נישט אונטערהאַקען דעם בוים, וואָס קען נאָך ברענגען פּירות.

די שטייערן מוזען שוין איצט פערקלענערט ווערען, צי ווייזט דער מיניסטער, אַז אין וואַרשאַ זענען פערקויפט געוואָרען הייאָהר פּאַטענטען מיט 30 פּראָצענט ווייניגער ווי פאַראַיאָהר. צי האָט זיך די רעגירונג פערטראַכט אויף דער דראָהענדער קאַטאַסטראָפע.

די גרעסטע הנחות דאַרפען געמאַכט ווערען פאַר די שוואַכסטע און דאָס באַלד. אין די הענד פון דער סיים-מעהרהייט ליגט היינט דער ווירטשאַפטליכער גורל פון לאַנד.

די ווייטערדיגע דיסקוסיע איבער די דאָזיגע פראַגע איז אָבגעלעגט געוואָרען.

נאָך די רעדעס פון דעפּ. ליבערמאַן און דעפּ. האַרטגלאַס ווערט אָנגענומען אין דער צווייטער לעזונג דער פּראָיעקט וועגען אָפּשאַפען די צאַרישע בעגרענצונגען. די נאָהענטסטע זיצונג קומט פאַר פרייטאַג.

זלמן רייזען אפּגעפאָהרען קיין אמעריקע

ווילנא. זלמן רייזען איז אפּגעפאָהרען קיין אמעריקא צו דער קאָנפערענץ פון דער יודישער קולטור-געזעלשאַפט.

צו דער באַהן איז געקומען זיך געזעגענען מיט זלמן רייזענען א גרויסער עולם פריינד און חברים זיינע. עס זענען געווען פארשטעהער פון פּען-קלוב, ייווא, ווילביג, ישא, צ ב. ק., ס. מ. גורעוויטש-גימנאזיע, רעאַל-גימנאזיע, „אָרט" „יונג-ווילנא" און „ווילנער טאָג".

דער עולם האָט זיך האַרציג געזעגענט מיט זלמן רייזענען און איהם צוגעזאָגט ער זאָל פאָהרען און קומען צוריק געזונטערהייד.

— Dr. —
H. Spira-Bornsteinowa
Łódź, Cegielniana 4, tel. 13490
ספּעציאַליסט:
אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
נעהמט אָן טעגליך פון 3 ביז 7 נאָכמיטאָג.

אין ענינים אלא מזהירין!

אַזוי ווי עס האָבען זיך בעוויזען אין פערקעהר געפעלשטע מאַרקען
נייה-גאַרן „Gwiazda" „Motorek"
אין פירמאַווע Nr. 10
פון דער פּאַטענטירטער פירמע
ב. וואַרשאַווסקי
וואָרן איך, אַז די שולדיגע אין פעלשען די מאַרקען, וועל איך ציהען צו דער געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.
מיט אַכטונג ב. וואַרשאַווסקי.

קליינהענדלער-פעראיין פון האַלעס און מערק
אין לאָדז, אַגראַדאַווע 10.
היינט, זונטאַג, ד. 9. מערץ ד. י. 4 אַ זייגער נאָכמ. קומט פאַר אין בערלינער זאַל, זאַכאָדניע 26, די יעהרליכע
אַלגעמיינע פערזאַמלונג
מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפענונג און וואַהל פון אַ פּרעזידיום; 2) טעטיגקייטס-בעריכט פון יאָהר 1929; 3) קאַסע-בעריכט; 4) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס קאָמיסיע אויפ׳ן יאָהר 1930; 5) פרייע פאָרשלאָגען.
די פערוואַלטונג.

אַלעע קאָשטשושקי 21 „הזמיר" אַלעע קאָשטשושקי 21
היינט, זונטאַג, דעם 9טען מערץ 8.30 אָוונט
ווידערהאָלונג פון דער פּרעמיערע
די גאָלדגרעבער
קאָמעדיע אין 4 אַקטען פון שלום עליכם.
רעזשי ה׳ מ. מאַשקאָוויטש, מוזיק הענעך קאָהן, דעקאָראַציעס און קאָסטיומען יצחק ברוינער, ריטמיק און טענץ איזא האַראַרי.
בילעטען צו בעקומען אַ גאַנצען טאָג בײַ דער קאַסע פון „הזמיר".
בעמערקונג: די פאָרשטעלונגען הויבען זיך אָן פּונקטליך און נאָכ׳ן דריטען צייכען ווערען די טירען געשלאָסען.
5438

וואַרנונג!
דערמיט וואָרן איך עפענטליך דעם ה׳
איילענבערג, הויז-ווירט פון ליפּאָווא 3
אַז צוליב דעם, וואָס ער האָט מיר געשיקט מענשען פון אונטערוועלט, כדי איך זאָל קומען צו אַ דין-תורה אין אַ ענין, וועלכער איז מיר אינגאַנצען אונבעקאַנט, האָב איך דעם ענין איבערגעגעבען דער פּראָקוראַטור און נעהם פון מיר אַראָפּ יעדע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די ווייטערדיגע קאָנסעקווענצען.
מיט אַכטונג י. אויערבאַך, נאַוואָמיעסקאַ 4.

מזל-טוב
און פיל גליק ווינשען מיר ה׳
זיינוועל פעסטענבערג און פרוי
צו דער חתונה פון זייער ליבער טאָכטער
זלאַטע מיט שמעון הענדעלעס
מ. ווינדער און פרוי וואַרשאַ.
אַנשטאָט בלומען שענקען מיר דאָס געלד אויף הכנסת כלה אין וואַרשאַ.

פאָלקס-אוניווערזיטעט
ביי דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.
היינט, זונטאג 9/3. 8 30 אָוו. אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (צעגעלניאַנאַ 4)
פאָרלעזונג (אין דער פּוילישער שפּראַך)
א. ד. ט.: „די נייעסטע שטרעמונגען אין דער אייראָפּעאישער ליטעראַטור".
(II — עקספּרעסיאָניזם און אונאַנימיזם.)
רעפערענט: פּראָפ. ז. פאָזנער. איינגאַנג פריי!

Dr. med.
E. Reicher
הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
היילונג מיט דיאַטערמיע און עלעקטראָטעראַפּיע
28 פּאָלודניאָווע 28
נעמט אָן פון 8-10 פרי און פון 12-2 נאָכמ.
און פון 7-8^{30} אָוו. זונטאָג פון 9-2 נאָכמ.

זונטאַג, פּ׳ תשא תר״ץ (16. מערץ 1930), 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר די יעהרליכע
גענעראַל-פערזאַמלונג
פון דער „תלמוד תורה", אַלעקסאַנדראָווסקאַ 13 אין לאָדז אין אייגענעם לאָקאַל מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:
1) ערעפענונג דורך פּרעזעס ר׳ מאיר צוקערקעוויטש
2) וואַהלען פון אַ פּרעזידענט, 2 אַסעסאָרען און סעקרעטאַר, 3) בעריכט פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 4) קאַסע-בעריכט, 5) בעריכט פון דער טעטיגקייט פון דער פערוואַלטונג, 6) בודזשעט אויפ׳ן יאָהר 1930, 7) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג, רעוויזיאָנס-קאָמיסיע און קאַנדידאַטען, 8) פרייע פאָרשלאָגען.
אַלע מיטגלידער ווערען געבעטען צאָהלרייך און פּונקטליך צו ערשיינען. די פערוואַלטונג
בעמערקונג: אין פאַל, ווען עס וועט נישט ערשיינען אין אויבענדערמאָנטען טערמין די געהעריגע צאָהל מיטגלידער, קומט פאָר די אַלגעמיינע פערזאַמלונג דעמזעלבען טאָג, 6 אָוונט.
5497

מאַשין-לעדער
ווערען אָנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נאַרדמאַן צעגעלניאַנאַ 29

אַלע די, וועלכע האָבען אַריינגעגעבען וועקסלען אויף אינקאַסאָ אין דער לאָדזער אַבטיילונג פון דער
באַנק פּרזעמיסלאָווצוב אין פּויזען, פּיעטריקאָווער 17
און האָבען דאָס איינקאַסירטע געלד נישט בעקומען אויסגעצאָהלט, ווערען געבעטען צו קומען אויף אַ בעראַטונג אין לאָקאַל פון צענטראַלען סוחרים-פעראיין, פּיעטריקאָווער 10 היינט, זונטאג 6 אַ זייגער אָוונד.
5486 אגרופּע געליטענע.

אַזעלטענע געלעגענהייט!
אַפּראַנט-געוועלב
מיט אַ גרויס שויפענסטער אויף פּיעטריקאָווער 174
איז פון זאָפאָרט איבערצוגעבען
עווענטועל מיט אַ וואוינונג.
צו דערוויסען זיך פּיעטריקאָווער 182, וואָהנ. 13.

אַבטיילונג אויף דער שטאָדט לאָדז און לאָדזער וואָיעוואָדזטווע
פון דער איטאַליענישער פערזיכערונגס-געזעלשאַפט
RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTA
Łódź, Cegielniana 40, tel. 151-89
זוכט פעהיגע אַקוויזיטאָרען
אויף זעהר גינסטיגע בעדינגונגען. טיכטיגע אַקוויזיטאָרען קענען בעקומען אַ שטענדיגע פּענסיע און פּראָוויזיע.
דאָס ביוראָ איז טעטיג פון 9 פריה ביז 3 נאָכמיטאָג. 5503

דעם טיעפסטען מיטגעפיהל דריק איך אויס דער פאַמיליע ווילטשעק צוליב׳ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען איינציגען זוהן
נ. ע. אברהם מרדכי
זייט פון נאָט געטרייסט!
יעקב הערש דאַבזשינסקי.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער געעהרטען פערוואַלטונגס-מיטגליד ה׳ מרדכי קרול צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון זיין שוועסטער
נ. ע. רחל לאה קלאר
זייט פון גאָט געטרייסט!
די פערוואַלטונג
פון טאָרג- און מאַרק-שטייער
פּאַמאָרסקאַ 15.

דייטש=פוילישער האנדעלס=טראקטאט
ווערט אונטערגעשריבען ווערעז דעם 11. מערץ

בערלין, 8. (ספ. טעל.) דא האלט מען, אז דער דייטש־פוילישער האנדעלס־טראקטאט וועט אונטערגעשריבען ווערען דינסטאג דעם 11־טען מערץ.

וויכטיגע קאנפערענצען
צווישען מלוכה־פרעזידענט, מארשאל פילסודסקי און פרעמיער בארטעל

היינט נאכמיטאג האט דער מלוכה פרעזידענט אויפגענומען דעם מארשאל פילסודסקי, מיט וועלכען ער האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ וואס האט געדויערט א שעה צייט, נאכדעם איז מארשאל פילסודסקי אפגעפאהרען אין פרעזידיום פון מיניסטארען־ראט און קאנפערירט מיט׳ן פרעמיער בארטעל, אין אוונט האט דער מלוכה פרעזידענט אויפגענומען דעם פרעמיער בארטעל.

דער אפעלאציע=פראצעס פון יודישען פאליציאנט כינקעס
דער אורטייל איז נאכנישט פערעפענטליכט געווארען

ירושלים, 8 (י.ט.א. טעלעגראפיש) נעכטען איז אין אפעלאציאנס־געריכט פארגעקומען דער פראצעס פון כינקעס. דער פערטיידיגער אדוו. אליאס האט געהאלטען א 4 שעה׳דיגע רעדע. ער האט געבראכט 2 הויפט־ארגומענטען געגען אורטייל, אז 1) דער אורטייל האט זיך געשטיצט אויף עקספערטען־ערקלערונגען און ס׳איז נישט דערוויזען געווארען, אז כינקעס האט געהאנדעלט מיט א פאראויסגעהענדער כונה.

דער פראקור אר שערוועל האט געהאלטען א קורצע רעדע, וועלכע האט געדויערט 15 מינוט.

נאכדעם האט דער פארזיצער מעקדאנעל ערקלערט, אז די געריכטס־פערהאנדלונגען זענען פערענדיגט. דער אורטייל איז נאך נישט פערעפענטליכט געווארען.

ירושלים 8 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער ארא בישער פאליציי אפיציר מוסטפא האסאן איז נעכטען דורכן געריכט בעזשטראפט געווארען פון זיין אמט, ווייל ער האט בעת די אויגוסט געשעהענישען נישט ערטיילט קיין הילף דער קאלאניע באר טוביה, בעת זי איז באפאלען געווארען און בערויבט געווארען.

קיין ספרי־תורות זענען אין רוסלאנד נישט פערברענט געווארען

מאסקווע, 8. (יט״א טעלעגראפיש). אין צוזאמענהאנג מיט די ידיעות פון ריגא און ווארשא אז אין סאוויעט־רוסלאנד זאל מען האבען פערברענט ספרי־תורות, האט דער יט״א־ קארעספאנדענט פעסטגעשטעלט אז אין קיין שום ארט אין סאוויעט־רוסלאנד האט מען קיין ספרי־תורות נישט פערברענט. די קאנפיסקירטע ספרי־תורות און אנד. זאכען ווערען עקספארטירט קיין אויסלאנד און דארט פערקויפט. די הכנסה גערט אויפ׳ן אינדוסטריאליזאציע־פאנד.

רעדע פון סען. קערנער וועגען בודזשעט
די מיניסטארען פערלאזען די זיצונג צוליב א רעדע פון סען. שאפראנעק

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער סיים־קארעספאנדענט). בעת די גענעראלע דעבאטע וועגען בודזשעט אויף דער פריי־טאגדיגער זיצונג פון סענאט האט גערעדט סענאטאר קערנער, וועלכער האט צווישען אנדערען געזאגט: די הכנסה פון בודזשעט איז צו גרויס פראפאנירט, גרויס א טייל פאלט דעריבער אויף די שטייערן, די רעגירונגס־אונטערנעהמונגען קאנקורירען מיט׳ן פריוואטען האנדעל. די רעגירונג האט, אז דורך א ארמעע פון בעאמטע קען מען פערכאפען טויזענדער בירגער, די רעגירונג האלט, אז זי שאפט א ארבעט־פלאן אבער דאס פעלד איז נישט פאר א.ע, פאר יודען אפילו פאר די בעסטע פאטענער, איז קיין פלאן אין די האזיגע אונטערנעהמונגען נישט פערהאן, דער רעדנער שטעלט דאן פאר די יודישע פאסטולאטען וועגען אפשאפען דעם סאנטאגס־זונטאג־רוה, וועגען שול־וועזען און פאדערט צו שאפען א יודישען רעליגיעזען אויבערראט.

די רעגירונג זאגט נישט וואס עם טוט זיך אויף די שטייער־שרויף ארבייט נאך ווי בין איצט, אין פערקעהר איז שוין איצט פאר אן פאר 4 מיליארד וועקסלען, דא ווען געלד איז אין פערקעהר פערהאן 1 און א פערטעל מיליארד זלאטעס, בלות אין יאנואר האבע פאנקראטירט 64 פירמעס.

דער היינטיגער בודזשעט, זאגט דער רעדנער, איז א אויסדרוק פון שטייער־אונטערדריקונג און נישט גערעכטען בענוצען די רעגירונגס סומען און דעריבער וועלען מיר נישט שטימען פאר׳ן בודזשעט.

בעת דער דיסקוסיע האט נאך גערעדט סען. שאפראנעק. וועלכער האט צו. אנד. געזאגט: אזוי הערען מיליטער־לייט און פרא עסקירען קען מען מיט דער מלוכה נישט רעגירען, ווייל די מלוכה גייט צום פאליק.

פרעמיער בארטעל: וואס הייסט דאס א הכנסה פאליק? צו וועמען האט איהר דאס געזאגט, איך פראטעסטיר געגען דעם.

סען. שאפראנעק: נישט צו איך האב איך דאס געזאגט.

פרעמיער: (קלאפענדיג אין שטענדער): איהר האט גערעדט וועגען דער רעגירונג, איך פראטעסטיר געגען דעם, די אנוועזענדע מיניסטארען פערלאזען דעמאנסטראטיוו די זיצונג.

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון סענאט האט דער מארשאלעק שימאנסקי געהאלטען א רעדע וועגען דעם 80־יעהריגען יובילעאום פון טשעכישען פרעזידענט מאסאריק.

דאן איז אנגענומען געווארען דער בודזשעט פון אגראר־מיניסטעריום.

אפגערופען געווארען א רייה העברעע בעאמטע
אין דער ווארשאווער סאוויעטישער האנדעלס=מיסיע

ווארשא, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די סאוויעטישע רעגירונגס־פארשטעהער האט צודורכגעפיהרט א׳נ אינספעקציע אין דער סאוויעטישער האנדעלס־מיסיע אין ווארשא. אלס רעזולטאט פון דער דאזיגער אינספעקציע זענען אפגערופען געווארען א רייה העברעע בעאמטע פון דער מיסיע.

א ריזען=פראצעס אין כארקאוו
אויף דער בעשולדיגונגס=באנק זיצען 45 הויכע אוקראינ. פערזענליכקייטען

קאוונא, 8. (אטע). אוים מאסקווע מעלדעט מען, אז היינט הויבט זיך אן אין כארקאוו א ריעזען פראצעס פון 45 פארשטעהער פון דער אוקראינער אינטעליגענץ די אנגעקלאגטע ווערען בעשולדיגט אין צוגרייטען א׳אויפשטאנד געגען די סאוויעטען. צווישען די בעשולדיגטע געפינען זיך פיל אפיצירען, 2 געוו. מיניסטארען און פיל הויכע פערזענליכקייטען פון דער נאציאנאלער אוקראינער בעוועגונג. דער פראצעס וועט דויערען 2 וואכען.

די אינספעקציע=רייזע פון הויך=קאמיסאר

ירושלים, 8. (יט״א טעלעגראפיש).

אויף זיין אינספעקציע־רייזע איבער צפון־א״י האט זיך דער הויך־קאמיסאר סער טשענסעלאר, נעכטען אפגעשטעלט אין צפת, די שטאט האט אויף איהם געמאכט א דערדריקענדען איינדרוק און ער האט אויסגעדריקט זיין בעדויערען וואס ער האט בז איצט נישט געזעהען צפת.

אין ראש פנה דעם צענטער פון די נאהאקטע פלאנטאציעס, האבען די יודישע קאלאניסטען איבערגעגעבען דער נציב א פערליכע אויפנאהמע, אין וועלכער ס׳האבען זיך אויך בעטייליגט די אראבישע שייכען. די אראבער האבען ערקלערט אז זיי לעבען בשלום מיט זייערע שכנים זייט 45 יאהר.

אין טבריה האט דער נציב העליון געלויבט די בעפעלקערונג פאר די מיטלען וועלכע דארט זענען אנגענומען געווארען כדי נישט צו דערלאזען צו קיין אומרוהען אין די אויגוסטטעג, ווי בעקאנט האבען דא דער דארטיגער רב און דער מופטי ארויסגעגעבען א געמיינזאמען אויפרוף צו דער בעפעלקערונג, אין וועלכען זיי האבען גערופען די בעפעלקערונג זיך צו פערהאלטען רוהיג און דער אויפרוף האט געווירקט.

א ים ברענענדיגער נאפט
ס׳ברענען 240 וואגאנעם נאפט=ראפע

בוקארעשט, 8 (ספ. טעל.) אין די נאפט־גרובען אין מארעני, וואו די שרפה דויערט שוין 4 חדשים און מ׳האט זי ביז איצט נישט געקענט פערלעשען, איז מיטוואך אויסגעבראכען א שרפה אין 4 נייע קוואלען.

די נייע שרפה איז ענטשטאנען צוליב דעם, וואס אין דער קעסעל־אפטיילונג האט געפלאצט א רויר און די נאפט־ראפ האט ארויספליסענדיג אנגעצונדען די קוואלען.

די פלאמען האבען ארומגעכאפט 4 גרויסע נאפט־רעזערוואארען אין וועלכע ס׳האבען זיך געפונען 240 וואגאנען נאפט, די רעזערוואארען האבען געפלאצט און דער ברענענדער נאפט האט פערגאסען די גאנצע געגענד, וועלכע שטעלט מיט זיך פאר א ים פון פלאמען, צוליב דער גרויסער היץ איז נישט קיין רייד, אז ס׳זאל אונטערגענומען ווערען וועלכע ס׳איז רעטונגס־אקציע.

זיצונג פון אדמיניסטראטיווען-ראט פון דער יוד. אגענץ

ניו־יארק, 8. (יט״א טעלעגראפיש.) מ. אוסישקין, ד״ר רופין, און דער דירעקטאר פון דער אמעריקאנער סעקציע פון דער יודישער אגענץ מאריס העקטאר זענען ארויסגעפאהרען קיין לאנדאן אויף דער סעסיע פון אקציאנס־קאמיטעט און אדמיניסטראטיווען קאמיטעט פון דער יודישער אגענץ, וועלכע קומען פאר אין לאנדאן דעם 21־טען ה. ח.

קאנפיסקירען דאס פערמעגען פון די „אסט-יודען”
פאדערען די דייטש=נאציאנאלע

בערלין, 8. (ספ. טעל.) אין פרייסישען לאנד־טאג האט דער דייטש־נאציאנאלער גיזעלער, וואס שטעהט נאהענט צום הוגענבערג־קאנצערן ארייגעטראגען א פארשלאג, אז דער מלוכה־דעפיציט זאל געדעקט ווערען דורך א ספעציעלען פאנד, וואס זאל געשאפען ווערען פון קאנפיסקירען דאס פערמעגען פון די אסט־יודען.

פראקעס בארגען זיך אויס א דעפוטאט ביי „בעבע”

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער סיים־קארעספאנדענט). צוליב דעם, וואס דער מאנדאט פון דעפ. טשעטשיארסקי איז געבלעט געווארען וועגען אז דעם קלוב פון די „פראקעס” נישט גע־בליבען קיין 10 דעפוטאטען, צוליב וואס זיי זענען נישט האבען קיין פערטרעטער אין די קאמער סיעם.

אין שייכות דערמיט קומען איצט פאר אונטערהאנדלונגען צווישען די פראקעס און ב.ב. וועגען אויסבארגען זיך א דעפוטאט אין פראקישען קלוב אריין.

דעוועי ביים פרעמיער בארטעל

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער סיים־קארעספאנדענט). דער פרעמיער בארטעל האט היינט 11 א זייגער פריה אויפגענומען אויף א לענגערער קאנפערענץ דעם פינאנציעלען בעראטער ה׳ דעוועי.

די וואהלען אין לידא
וועלען פארקומען דעם 25 מאי

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער סיים־קארעספאנדענט). דער אינערן־מיניסטער האט פעראררענט ארויסצופיהרען די וואהלען אין לידער קרייז דעם 25־טען מאי.

קאנפסקירט ביקסען ביי בעדואינער

ירושלים, 8. (יט״א טעלעגראפיש).

אין דער געגענד פון יריחו האט די פאליציי קאנפיסקירט א גרויסע צאהל ביקסען ביי די בעדואינער.

תנו כבוד לתורה!

בזה הננו מודיעים כי ביום א׳ תצוה בשעה 6 בערב בדיוק תתקים בביהכ״נ דווילקא זאכאדניא 56

אסיפת עםגדולה
לחזוק תוה״ק

וינאמו הרבנים הגאונים המפורסמים מהור״ר ישראל שלאמאוויץ שליט״א (שהיל״מ בישיה״ק „תורת חסד”) ומהור״ר אברהם שמואל קאטשעוועקי שליט״א אבו״ק פאדבערעזא, ה״ה הכתנדבים לצאת לעזרת הישיבה הקדושה „כנסת ישראל” בסלאבאדקא, גם ינאמו הרב ר׳ שמואל אליעזר סג״ל שליט״א, הרב ר׳ אברהם אייזענבערג שליט״א, ה״ר חיים דוד ראזאנעס, ה״ר דוד צבי זילבערשטיין וה״ר אברהם מרדכי ראגאווי נ״י (מי שהיו תלמידי סלאבאדקא).

כל איש חובב תוה״ק ולומדי׳ מבוקש בזה להופיע בדיוק נמרץ.

את בת דודנו האהובה מרת

פריידע ויידמאן (לאדז)

לבואה בב״ית האירוסין עם מר

יהודה פילאזאף (סקערניעוויץ)

הננו מברכים אותם במזל־טוב ובהצלחה גדולה וגם בעושר ואושר. תהי׳ דרכם בחייהם סוגה בשושנים.

פריידע ומענדל ליפסקי.

כ׳קויפ
גאלד, זילבער, פערל, דימאנטען, בריליאנטען און לאמבארד־קוויטעס און צאהל די בעסטע פרייזען.

פאלודניאווע 1 פראנט־געוועלב

M. CHODŽKO

בוים נעווזענעם קומט און איבער־ אויגען וועקסטער

לאָדז
9 מערץ 1930

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז
9 מערץ 1930

פּאָליטיק
און ווירטשאַפטליכער קאַמף

עס איז כלל נישט צו פערשטעהן, ווי קען אַ ווירטשאַפטליכע גרופּירונג, און דערצו נאָך אַ יו־דישע, פּלאַנמעסיג און ראַציאָנעל פיהרען אַ ווירט־שאַפט אָן אַ ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק, וועלכע מוז די דאָזיגע פּלאַנמעסיגקייט ברענגען אין הסכם מיט דעם עיקר־ציל, צו וועלכען די גרופּירונג שטרעבט?

גייט אָבער אַ רייד וועגען אַ ווירטשאַפטליכער צרת־רבים, לכל הפחות אין אַ מלוכה מאַסשטאַב, איז דאָך קלאָר פאַר יעטוועדען מענשען, וואָס קען נאָר זעהן, אַז דאָ מוזען דאָך קודם כל בעטראַכט ווערען די פּאָליטישע סיבות, וואָס האָבען די דאָ־זיגע צרת־רבים אַרויסגערופען. וואָרום גערעכט איז געווען דער פינאַנץ־מיניסטער, וועלכער האָט גע־זאָגט: „גיט מיר אַ גוטע פּאָליטיק, וועל איך אייך געבען גוטע פינאַנסען"!

נאָר אַזוי, און נישט פערקערט!

קוקט איהר זיך אָבער צו געהנטער צו די וואָס שרייען, וואָס זיי שטייען און גייען, אַז יודען דאַרפען בכלל קיין שום פּאָליטיק נישט פיהרען, בעמערקט איהר באַלד, אַז אין דער דאָזיגער בלומרשט אַפּאָליטישער שיטה שטעקט אַ היפּשע און אַ זעהר שעדליכע פּאָליטיק! דאָס איז די אַל־טע און גוט בעוואוסטע פּאָליטיק פון נישט פיהרען קיין (יודישע) פּאָליטיק!

עס איז געוויס אַן אמת, דאָס אין דער ווירט־שאַפט בכלל טאָר מען זיך נישט לאָזען פיהרען פון ריין־פּאָליטישע און נישט ווירטשאַפטליכע טעמים און יסודות. דעריבער מוז זיך אַ ווירט־שאַפטליכע פּאָליטיק אָנשפּאַרען דער עיקר אויף ווירטשאַפטליכע יסודות. אָבער, ווי קען מען זיך בעגרענצען מיט די דאָזיגע יסודות, ווען די אוי־סערליכע אָדער די אינעווייניקסטע מלוכה פּאָליטיק שניידט אייך איבער אַלע אייערע ווירטשאַפטס־פּאָליטישע ליניעס? ווען קענען יודען ווערט ער־בען וואו געפיהרט אַ פּאָליטיק פון נישט־גלייכבע־רעכטיגונג, וועלכע פערשווערט דעם יודען ביז גאָר זיין קאָנקורענץ־מלחמה מיט די נישט־יודישע קלאַסען־חברים, איז ווי און אויף וועלכען אופן זאָל דער יוד דערויף רעאַגירען?

זאָל ער דער דאָזיגער פיינדליכער פּאָליטיק נישט ענטקעגענשטעלען דעם שוץ פון זיינע בע־עולהטע פאָלקס רעכט און פאָלקס־אינטערעסען? דאַן וועט ער געהן מיט דעם אויבענדערמאָהנטען וועג פון דער פּאָליטיק, וואָס פיהרט קיין שום פּאָליטיק נישט.

אַזאַ פּאָליטיק וועט זעהר און זעהר אויסנעה־מען נישט נאָר ביי די פּריצים אַליין, נאָר ביי אַלע שונאי ישראל; וואָרום דאָס איז אַ וועג, וועלכער פיהרט יודען צום פערדאַרבען און צום אונטערגעהען! אָהן דער ווירטשאַפטליכער גלייכ־בערעכטיגונג קען דער יוד זיין מאַטעריעלען קיום נישט דערהאַלטען! עס איז קלאָהר דעריבער, אַז בראש אַפילו פון דעם ווירטשאַפטליכען יודישען קאַמף מוז געהען דער פּאָליטישער קאַמף פאַר יו־דישע גלייכבערעכטיגונג! ווער עס וויל פערשווייגען די דאָזיגע פּאָליטישע ליניע, דער קען אַמאָל אויפוועקען געגען זיך אַ חשד, דאָס ער וויל זיך דערמיט דעם אָדער יענעם פריץ אונטער'חנפ'ענען, כדי צו ציהען דערפון פערזענליכע נוצען...

כל־זמן יודען וועלען זיין ווירטשאַפטליך נישט גלייכבערעכטיגט, וועלען זיי מוזען אַפילו אין ריין־ווירטשאַפטליכע ענינים אַרויסרוקען פריהער פאַר אַלץ דעם קאַמף פאַר דער גלייכבערעכטי־גונג!...

נאָך דעם אויבענגעזאָגטען איז קלאָהר, אַז די בעשולדיגונג, וועלכע די אַנטיסעמיטען וואַרפען אויף די יודען, דאָס זיי שטרעבען אָפּצוטיילען זיך פון נישט יודען און ווילען אַפילו אין ווירט־שאַפטס־ענינים נישט געהען אינאיינעם מיט זיי — איז אַ גאַנץ פאַלשע: יודען ווילען זעהר געהען אינאיינעם מיט נישט יודען, בפרט נאָך אין דער ווירטשאַפט, אָבער בתנאי — אויף דעם יסוד פון שווה בשווה!

דער דאָזיגער יסוד מאַכט אָבער אַ סוף צו דער נישט נאַטירליכער און פאַר דער מלוכה שעד־ליכער קאָנקורענץ צווישען מיטגלידער פון איין און דער זעלביגער געזעלשאַפטליכער גרופּירונג אין דער גרופּירונג גופא.

אויב דער אַנטיסעמיטיזם און דער שאָוויניס־טישער נאַציאָנאַליזם וואָלטען זיך קענען עפּעס אויסלערנען אין לעבען, וואָלטען זיי זעהען, וואָס פאַר אַן'אומגליק עס איז פאַר פּוילען די פּאָליטיק פון אויסהאָבען יודען פון דער גאַנצער בעלי־בתּישקייט פון לאַנד: מען יאָגט זיך נאָך דעם יודען און מען בעגראָבט דערביי די גאַנצע בעלי־בתּישקייט, ווייל מען קען נישט צוברעכן אַזאַ וויכטיגען טייל פון דער אַלגעמיינער מלוכה־ווירט־שאַפט, ווי די יודען, און דערביי נישט פטר'ן די גאַנצע מדינה!

די אַנטיסעמיטישע ווירטשאַפטליכע פּאָליטיק מצד דער געזעלשאַפט און מצד דער מלוכה איז אויך איינע פון די עיקר־סיבות פון דער שווערער צייט, וועלכע פּוילען לעבט איצטער איבער. די דאָזיגע שווערע צייט האָט גורם געווען, דאָס ערטערווייז האָבען זיך אין געוויסע אַרויסטרעטונ־גען אַ געוויסער מאָס פאַראייניגט יודען מיט נישט־יודען; דאָס איז אַ זעהר דערפרייליכע ערשיינונג. אָבער, ווען דער שווערער דרוק פון קריזיס וועט איבערגעהן, וועלען זיך די אַנטיסעמיטישע קורצ־ראיה'דיגע כוונות ווי ער אַרויסווייזן.

וועלען לכל הפחות די פּוילישע מלוכה־מענער אַמאָל פערשטיין, צו וואָס עס דערפיהרט דאָס לאַנד די צולאָזענע תאווה פון דעם אַנטיסעמיטיזם?

די יודישע פּאָליטיק מוז ווייטער קאַמפען פאַר דער יודישער ווירטשאַפטליכער גלייכבערעכטיגונג! ווער עס זאָגט זיך אָפּ פון דער דאָזיגער פּאָליטיק, דער גייט אַראָפּ פון דעם היסטאָרישען וועג, מיט וועלכען די יודישע פּאָליטיק איז שטענדיג געווען געצוואונגען צו גיין, און יעגער מוז זיך בּיסלעכ־ווייז אַראָפּגליטשען צו דער בגידה און דעם מה־יפית פון דער אַסימילאַציע...

דעפּ. ד״ר י. וויגאָדסקי.

פּרעזידענט פּראָפ. מאַסאַריק — דער גרויסער יודען־פריינד
צום 80־טען געבורטס־טאָג פון בעריהמטען געלעהרטען און מלוכה־מאַן

די גאַנצע ציוויליזירטע וועלט פייערט איצט דעם 80־טען געבורטסטאָג פון דעם גרויסען געלעהרטען און מלוכה־מאַן, דעם פּרעזידענט פון דער טשעכאָסלאָוואַקישער רעפּובליק פּראָפ. טאָמאַס מאַסאַ־ריק, אין צוזאַמענהאַנג מיט די פייערונגען ווערט פיל דערמאָהנט די הומאַניטאַרישקייט און די יודענפריינד־ליכקייט פון דעם מענש, וועלכער געהערט צו די גרעסטע מלוכה־מענער פון אונזער צייט.

די זעקס־הונדערט־טויזענד יודען לעבען אין דער טשעכאָסלאָוואַקישער רעפּובליק זעהר גוט. פּרעזידענט מאַסאַריק איז אַן אַלט באַקאַנטער יודען־פריינד, צוליב דעם איז טאַקע אין אַ גרויסער מאָס אין טשעכאָסלאָוואַקיען גישטאָ קיין אַנטיסעמיטיזם, די יודען זענען אָנגענומענע בירגער פון לאַנד, פאַר־נעהמען זיך מיט גרויסע געשעפטען, בעזיצען הייזער, פאַבריקען און גיטער און פאַרנעהמען אויך הויכע רעגירונגס־שטעלעס. אין יאָהר 1919, ווען עס זע־נען אויסגעבראָכען די בלוטיגע פּאָגראָמען אין אונ־גאַרן, האָט עס אויסגעזעהן, אַז די פּאָגראָם־כוואַליע וועט זיך איבערטראָגען איבער דער גרעניץ אין סלאָוואַקיע. אין פיל סלאָוואַקישע שטעטלעך און דערפער, האָבען די פּויערים גענומען זיך טשעפּען צו יודען, און מען האָט אָנגעהויבען צו רעדען פון שחי־טות אויף יודען.

אַז פּרעזידענט מאַסאַריק האָט דערהערט, אַז עס איז דאָ אַזאַ געפאַהר האָט ער גלייך אַרויסגע־לאָזט אַ שטרענגען בעפעהל, צו די בעאַמטע, זשאַנ־דאַרמען און מיליטער, און דאָס האָט געהאָלפען. אַ חוץ דעם האָט זיך מאַסאַריק נישט פאַרלאָזט אויף די בעאַמטע און זשאַנדאַרמען, ער איז אַליין טאָג און נאַכט אַרומגעפאָהרען אין אויטאָמאָביל אָדער רייטענדיג אויף אַ פערד אין די שטעטלעך און דער־פער צווישען די פאַנאַטישע פּויערים אַגיטירט געגען פּאָגראָמען. געסטראַשעט די פּויערים מיט גרויסע שטראָפען אויב זיי וועלען זיך טשעפּען צו יודען.

אין די ערטער, וואו עס האָבען געוואוינט יו־דען, האָט דער פּרעזידענט געהאַלטען רעדעס צו די פּויערים, בעשווערט זיי נישט צו טשעפּען יודען און פאַרבריידערט די יודען מיט די פּויערים, אַלס גרעס־טע און בעליבסטע פּערזענליכקייט אין לאַנד, האָט די אַגיטאַציע פון דעם פּרעזידענט געגען די פּאָגראָמען געהאַט אַ געוואַלדיגע ווירקונג און דער רעזולטאַט איז געווען, אַז די פּויערים פלעגען אויפהויבען די הענד און שווערען נישט צו טשעפּען יודען.

אַט אַזוי האָט דער פּרעזידענט דעמאָלט אָפּ־געהיט די יודען פון טשעכאָסלאָוואַקיע פון פּאָגראָמען. עס איז דעמאָלט בעקאַנט געוואָרען אַז ער האָט צו־ליב אַזאַ אָנשטרענגונג געמוזט אַ שטיק צייט ליגען אין בעט און זיך היילען.

פּרעזידענט מאַסאַריק, וועלכער איז אַ גרויסער געלעהרנטער, און היסטאָריקער האָט אָנגעשריבען אַ ווערק וועגען יודענטום, דאָס בוך איז דערשינען אין פיר שפּראַכען און טראָגט דעם טיטעל: „דאָס יודישע פּראָבלעם און דער אַנטיסעמיטיזם". אין דעם בוך בעווייזט ער די אומזיניגקייט און שעדליכקייט פון די יודען־פיינד אין אַלע לענדער. פאַר אַ ניי־ע יאָהרען צוריק האָט דער פּרעזידענט מאַסאַריק גע־מאַכט אַ בעזוך אין פּאַלעסטינא. אין אַ ריי אַר־טיקלען אין צייטונגען, האָט ער דאַן אויסגעדריקט זיין גרויסע פרייד, און בעוואונדערונג מיט דעם פאָרשריט פון פּאַלעסטינער אידישוב, פּראָפעסאָר מאַסאַריק איז געווען אַ פריינד פון טעאָדאָר הערצל.

מאַסאַריק האָט געשפּילט אַ גרויסע ראָלע אַלס טשעכישער פּאָליטיקער אין דער אַלטער עסט־רייך־אונגאַרישער מאָנאַרכיע, זיין פריינדליכע בע־ציהונג מיט יודען שטאַמט נאָך פון די צייטען פון דעם בעקאַנטען הילזנער־פּראָצעס, וועלכער האָט מיט דרייסיג יאָהר צוריק אויפגעטרייסעלט די וועלט די עסטרייכישע אַנטיסעמיטען האָבען דעמאָלט בע־שולדיגט לעאָפּאָלד הילזנער (ער איז נישט לאַנג צו־ריק געשטאָרבען אין ווין) דעם זוהן פון דעם שמש פון טשעכישע שטעטעל פּאָלנאַ, אַז ער, הילזנער, האָט ערב פּסח געקוילעט די 18־יעהריגע שיקסע אַגנעס הרוזאַ, כדי אָפּצוצאַפּען איהר בלוט אויף פּסח. די פאַרברענטע וויענער אַנטיסעמיטען האָבען זיך דעמאָלט מיט הענט און פיס אָנגעכאַפּט אין דעם בלוט־בלבול און האָבען געאַרבייט אויף אַלע כלים, ביז לעאָפּאָלד הילזנער איז ביי זיין פּראָצעס אומשול־דיגערהייט פאַראורטיילט געוואָרען צום טויט דורך דער תּליה.

טאָמאַס ג. מאַסאַריק איז דעמאָלט געווען אַ טשעכישער דעפּוטאַט אין עסטרייכישען פּאַרלאַ־מענט, אַלס מענשען־פריינד און ליטערער כאַראַק־טער האָט מאַסאַריק גלייך אָנגעהויבען אַ גרויסען קאַמף געגען די פינסטערע אַנטיסעמיטען, און פאַר־טיידיגט די יודען, מאַסאַריק האָט אויסגעוויזען די אומ־זיניגקייט פון דעם בלוט־בלבול און געקעמפט פאַר הילזנערס אומשולד.

מאַסאַריקס אַרויסטריט געגען די אַנטיסעמיטען און פאַר די יודען, האָט געהאַט אַ גוטע ווירקונג, און אין די הויכע קרייזען האָט מען זיך גענומען רע־כענען מיט דעם וואָרט פון דער ראָזוער קריסט־ליכער פּערזענליכקייט צום גונסטען די יודען.

נאָך איצט, אַז די יודען בעדאַרפען עפּעס אַ טובה אָדער זיי האָבען אַ קרייודע, ווענדען זיי זיך נישט צו דער טשעכישער רעגירונג, וועלכע איז אויך זעהר יודען־פריינדליך, נאָר צו דעם פּרעזידענט מאַ־סאַריק, פּערזענליך.

אין היינטיגער צייט, ווען יודען ווערען אַזוי פאַרפאָלגט פון אַנטיסעמיטען, איז עס גוט צו וויסען אַז עס געפינען זיך אויך פּראָמינענטע יודען־פריינד וועלכע ליבען און שעצען יודען, אַזאַ איינער איז אויך דער פּרעזידענט טאָמאַס ג. מאַסאַריק.

פּראָפ. איינשטיין וועגען פּרעזידענט מאַסאַריק

פּראַג, (יט״אַ) צוליב דער 80־טער געבורטס־טאָג פון פּרעזידענט מאַסאַריק, איז דאָ ערשינען, אַרויסגעגעבען דורך דעם מלוכה־פערלאַג, אַ גרויסע ביאָגראַפיע פון מאַסאַריק'ן אויף דייטש, געשריבען דורך דעם רעדאַקטאָר פון „פּראַגער טאַגעבלאַט" ערנסט ריטנאַווסקי (אַ יוד). דער אויטאָר שילדערט אין זיין ווערק אויספיהרליך מאַסאַריק'ס קאַמף געגען דער טשעכישער עפענטליכקייט אַרום דער הילזנער־אַפערע, זיין שטעלונג צום ציוניסמוס ווי אויך זיין פּרינציפּיעלע בעציהונג צום אַנטיסעמיטיזם.

די פּראַגער פּאַציפיסטישע וואָכענשריפט „וואָהר־הייט" האָט פאַרעפענטליכט די שטימען פון די בע־רייטענדסטע ליטעראַרישע און וויסענשאַפטליכע פּער־זענליכקייטען וועגען מאַסאַריק'ן, אַלבערט איינשטיין האָט ערקלערט, פאָלגענדעס: פּראָפ. מאַסאַריק גיט דעם בעסטען בעווייז דערפאַר, דאָס די ליבע צום פאָלק קען זיך פאַראייניגען מיט העכסט־פּער־זענליכע אַנשויאונגען". סטעפאַן גראָסמאַן האָט ער־קלערט: „דריי מענער האָבען אין דער מלחמה גע־וואוסט וואָס זיי ווילען: קלעמענסאָ, לענין, מאַסאַ־ריק. אַלע דריי האָבען געזיגט אין זייער קאַמף. ווי ווייט זייער זיג האָט שטאַרקער געמאַכט אָדער אָפּ־געשוואַכט אייראָפּא, קען מען נאָך איצט נישט זאָ־גען. איינס איז זיכער: מאַסאַריק האָט געפונען אַ ווייטענזיהונג צו די בעזיגטע".

געענטפערט אויף דער אַנקעטע האָבען אויך יעקב וואַסערמאַן, סטעפאַן צווייג און אַנדערע.

דער גורל פון אומזאַץ־שטייער

דער קאַמף פון דער פּוילישער אינדוסטריע און האַנדעל געגען דער שווערער לאַסט פון אומ־זאַץ־שטייער דויערט שוין אַזוי לאַנג, ווי לאַנג דער דאָזיגער שטייער־אַפּאַראַט איז בכלל איינגע־פיהרט געוואָרען. פיל אַרגומענטען און מאָטיוון זענען אַרויסגערוקט געוואָרען געגען דעם אומזאַץ־שטייער, פיל פאַרזאַמלונגען, זיצונגען, קאָנפערענצען זענען אָבגעהאַלטען געוואָרען מכוח דער דאָזיגער פראַגע. די ערשטע צייטען האָט די רעגי־רונג זיך אפילו נישט צוגעהערט צו די אַלע פאָר־דערונגען, בעזונדערס צום וועהגעשריי פון סוחרי־טוב. די רעגירונג האָט אין זין געהאַט נאָר די גרויס פון בודזשעט און האָט די הכנסות צוגעפּאַסט צו דער גרויס פון די הוצאות. די רעגירונג האָט אָנגעוויזען, אַז די פּרעלימינירטע סומען פון אומזאַץ־שטייער קומען אַריין אין די רעגירונגס־קאַסעס נאָך מיט אַן עודף. דערביי האָט מען אָבער איגנאָרירט פאַרגעסען, ווי אַזוי ס'האָבען גע־אַרבייט די שאַצונגס־קאָמיסיעס. די שטייער־נאַ־טשעלניקעס און די אויסקונפטס־ביוראָס. די אינ־דוסטריע און האַנדעל זענען געשאַצט געוואָרען אין אומזאַץ גלאַט אין דער וועלט אַריין און דער סוחר האָט געצאָהלט נישט פון פערדינסט, נאָר פון זיין איינענעם קאַפּיטאַל, וועלכער איז, וואָס ווייטער אַלץ מעהר איינגעשרומפּען געוואָרען.

דאַן איז געווען אַ פעריאָד, ווען די רעגירונג האָט שוין אָנגעהויבען צו רעדען וועגען דער נויטיגקייט צו רעפאָרמירען דעם אומזאַץ־שטייער. דאָס רעדען און האַנדלען זיך האָט געדויערט זעהר לאַנג ביז דער פינאַנץ־מיניסטער מאַטושעווסקי האָט דאָך בעוויליגט צו קומען מיט אַ פּראָיעקט פון געוויסע הנחות אין דער פראַגע פון אומזאַץ־שטייער.

דער רעגירונגס־פּראָיעקט האָט נישט געקענט צופרידענשטעלען די פּראַקטירענדע, בעזונדערס איצט, אין דער צייט, ווען דער אומזאַץ־שטייער ווערט גענומען פון די וועקסלען, וועלכע קומען אין 80 פּראָצענט צוריק מיט פּראָטעסטען און פון די אונצעהליגע באַנקראָטען און „נאַרזשאַרען". די רעגירונג האָט אָבער ערקלערט, אַז זי קען אין איצטיגען מאָמענט נישט מאַכען קיין גרעסערע הנחות צוליב'ן בודזשעט־גלייכגעוויכט. די האַנדעלס־קאַמערען האָבען אָבער האָך פּראָטעסטירט און צוגעגרייט אַן איינענעם פּראָיעקט, וועלכער האָט פאָרגעזעהן מעהר הנחות, ווי ס'האָבען זיך גע־פונען אין רעגירונגס־פּראָיעקט.

פּלוצלונג איז אָבער דער פינאַנץ־מיניסטער געקומען אין דער סיים־קאָמיסיע און ערקלערט, אַז די רעגירונג האָט זיך איבערגעטראַכט, אַז זי קען נישט מאַכען אַזעלכע הנחות אין דער פראַגע פון אומזאַץ־שטייער. אינטערעסאַנט זענען דערביי די מאָטיווען פון דער רעגירונג: היות ווי די אומ־זאַצען האָבען זיך פאַרקלענערט, קען די רעגירונג נישט קענען אַריינבעקומען די פּרעלימינירטע סו־מעס און דעריבער מוזען די הנחות, וואָס זענען פּראָיעקטירט געוואָרען אויפ'ן יאָהר 1930, אינ־גאַנצען אָבגעשאַפט ווערען.

אַז די אומזאַצען זענען געוואָרען נידעריגע, דאָס איז זיכער. די רעגירונג האָט געדאַרפט דעם געדאַנק פיהרען ווייטער און וויסען, אַז צו־ליב די פריערדיגע אומזאַצען איז די קאָנקורענץ אַ גרויסע, מ'דאַרף פאַרקויפען ביליגער די סחורה, כדי צו קענען נאָכקומען אייגענע פאַרפליכטונגען, כל זמן מ'האָט נאָך נישט באַנקראָטירט. און ווי־טער, ווען די אומזאַצען זענען קלענער געוואָרען, ווי אַזוי־זשע וועלען קענען אַריינקומען די זעלבע סומען אומזאַץ־שטייער ווי פריהער, זעהט אויס, אַז וועגען דעם וועלען זיך שוין זאָרגען די שטייער־אַמטען בעת זייערע אָבשאַצונגען.

נאַאיווע מענשען האָבען געמיינט, אַז אויף ווירטשאַפטליכע קאָנפערענצען, וואָס זענען פאָרגע־קומען ביים פּרעמיער באַרטעל, האָט מען טאַקע בעשלאָסען צו רעדוצירען דעם בודזשעט מיט 500 מיליאָן זל. מ'האָט זיך פאַרגעסען, אַז די רעגי־רונג האָט דאָס דערפיהלט די ווירטשאַפטליכע קאַטאַסטראָפע אין לאַנד און האָט אָנגענומען ראַ־דיקאַלע מיטלען. איצט ווייזט זיך אָבער אַרויס, אַז די רעגירונג האָט גאָר אַנדערש בעשלאָסען. דער 3־מיליאַרדיגער בודזשעט בלייבט אין קראַפט, אַלא וואָס דען מ'זעט קוועטשען די אינדוסטריע און בעזונדערס די סוחרים, נישט אַנדערש ווי אויף דער רעגירונג האָט געווירקט די אויספיהרונגען פון דעם אָפּטימיסטישען פינאַנציעלען בעראַטער הי' דעוועי, וועלכער האָט נאָך ערב־היום אַז אין פּוילען איז נישט שלעכט, ווייל אַז נישט וואָלט די רעגירונג דאָך געהאַט, אַז מ'קען נישט אַרויסנעהמען עפּיס פון דאָרט, וואו ס'איז נישט לעדיג.

וואָס איז דאָס וואונדער, אַז די ערקלערונג פון מיניסטער אין דער סיים־קאָמיסיע האָט אַרויס־גערופען אַזאַ אויפרעגונג צווישען די אינדוסטריע־לער, סוחרים, קליינהענדלער און האַנדווערקער. זיי אַלע האָבען שוין געהאַט גערעכענט, אַז די רע־גירונג־הנחות זענען אַ פאַקט און האָבען שוין גע־מאַכט אַנדערע קאַלקולאַציעס, איצט ווערט דאָס אַלץ צונישט, דאַרף מען זיך דעריבער רעכענען אויף אַ גרויסע געמיינזאַמע אַקציע מצד אַלע פּער־אינטערעסירטע בירגער, כדי צו איבערצייגען די רע־גירונג, אַז זי געהט אויף אַ פאַלשען וועג.

י. ד.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 126-87
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט־ און וועגערישע קראַנקהייטען. מענער־שוואַכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען
עמפּפאַנגט פון 8-2 נ.מ. און פון 5-9 אָוו.

בילדער פון פאריז

„מארשאן ד'האבי"

— ווער, מיינט איהר, בעגריסט פאריז צו איהר אויפשטעהן אין דער פריה?

— א ייד.

— מארשאן ד'האבי! (אונגעפעהר דאסזעלבע, וואס ביי אונז „האנדעל").

און זיין אויסגעצויגענע, לאנגע און אומעטיגע שטימע — דער ייד האט א ווייב מיט קינדער — צוטראגט זיך איבער'ן קווארטאל, ווי א אומעטיג געוואגל פון טאג-טעגליכער הארעוואניע. איין מארשאן מאכט זיך א חנד'ל און וויינט ארויס זיין „מארשאן ד'האבי" אונטער דער נאז נאר פראנצויזישער ווי דער בעסטער פראנצויז. דער צווייטער ווידער, מאכט זיך גלאט א פאנטאזיע און ציהט אויס זיין „מארשאן ד'האבי" ווי אהן אנ'אנהויב און אהן א סוף... דער דריטער האט גאר א שייכות צו „כל נדרי" און, או מ'וויל, קען מען אפילו „מארשאן ד'האבי" אויסצאצקען מיט'ן ניגון פון „כל נדרי". ווער קען איהם רען א רעה זאגען?

זאגט ער זיך „כל נדרי" א.ע. אנדערפריה, און דער פראנצויזישער בעלזויל הערט אלע פריה-מארגען די ערנסטע און מאנאטאנע שטימע פון יודען:

— מארשאן ד'האבי... אי, אי, אי....

מאנכע פראנצויזען כאפען שוין אפילו אונטער דעם ניגון.

*

דער עיקר ביים מארשאן, אדער „שינער", ווי מען רופט איהם — איז או מ'זאל איהם דערקענען. נישט פערבייטען מיט קיין אנדערע. זיין ניגון דאס איז זיין פאטענט. זיין אייגענטום. זיין ספעציאליטעט. און זיין אייגענטימליכען ניגון דערקענט מען איהם, דערהערט מען איהם און מען רופט איהם ארויף. א גוטער ניגון, וואס קריכט זיך איין אין קאפ פון קליענט איז א גרויסער צוגאב צום ערפאלג.

* * *

דער „שינער", וואס הויבט אן אין די גאסען פון פאריז, זאמעלט אלץ, וואס מאכט זיך; פעדער, גלעזער, שטאף, זאמפען, מאשינע, טשוועקעס, גראמאפאנען, ענדיגט אויפ'ן אלטען „מארשע א פיוס" (וואנצען מארק), וואס ציהט זיך נאך אלץ היינט אין סענט-וואן ביי פארט קליניאנקור.

א סך אזעלכע „מארשעס" זענען געווען אין אלט-פאריז ביי די פעסטונגען פון פאריז, קבצנים פלעגען דארט קומען איינהאנדלען „מציאות" און דערפאר טאקע האט דאס געטראגען דעם זעהר פראזאאישען נאמען: „וואנצען-מארק". עס האט געקענט הייסען, אז אזוי ווי וואנצען אין די אייביגע פלאג פון די קבצנים, אזוי האט די „מארשע" געהאנדעלט מיט „קבצנסקע" ארטיקלען. און נישט קוקענדיג דערויף, וואס דער נאמען איז געווען נישט זעהר קיין שמייכעלהאפטער, איז פארט די „מארשע א פיוס", געווארען זעהר בעריהמט. צוליב דרך ארץ פאר איהם און סתם צוליב ריינליכקייט פון אויסדרוק, רופט מען שוין נישט מעהר די „מארשע" מיט איהר בילינען נאמען אבער אלע ווייסען איהר יחוס, איהר אפשטאם. און דאס, ווי ס'ווייזט אויס, שאדט קיינעם נישט.

דריי מאל אין וואך צולעגט זיך דער מארק איבער דער גאס: שבת, זונטאג, מאנטאג, מיט א גרויסער רחבות צולעגט ער זיך מיט זיין ביסעל ארימקייט און זיין עק דער.רייכט אוש ביז סעך-רעני. איהר קענט דארט געפינען זאכען, פון וועלכע איהר האט אפילו נישט געחלומט. זאכען, וואס דערמאהנען אייך אין אלטע, פערלאפענע צייטען. די גאנצע אלטע ציוויליזאציע ליגט דא פאר אייך אין ברוך. אין קליינע, אומבעדייטענדע חפצים. א מענש, וואס אינטערעסירט זיך מיט געשיכטע, קען דורך די אלטע ארטיקלען זיך מאכען א גענויען בעגריף, ווי מענשען האבען געלעבט אין פערלאפענע צייטען. דא אויפ'ן „מארשע א פיוס" זעהט מען ערשט ווי אונזער וועלט בייט זיך, ווי דאס לעבען ענדערט זיך. אט די אלטע פערקויפטע ארטיקלען צום „שינער", אט די אויסגעריבענע געגענשטאנדען זענען אמאל געווען דער „לעצטער געשריי" פון דער מאדע, פון דער קונסט, פון קאמפארט. אט די גרויסע זינגער-מאשין מיט'ן לאנגען האלז, וואס שטעהט איצט און קיינער קוקט זיך אויף איהר נישט אום, האט געמוזט זיין א יאהר פופציג צוריק א גרויסע פריצטע אין איהר מין. דאס זעהט מען בעשיינפערליך פון איהר לאנגע זשיראף-האלז און פון דער איידעלקייט פון איהרע גלידער. היינט קוקט זיך קיינער נישט אום אויף איהר. אנדערע צייטען.

און אזוי איז מיט אלץ. דער היסטארישער פארשער, וואס שפארט זיך איין אין פערשטויבטע ביבליאטעקען און נישטערט דארט אין די געלבע שמות פון די גרויסע ביכער, וואלט געקענט קומען אהער אין דעם לעבעדיגען מוזיי פון טויטע זאכען, דא וואלט ער צוזאמענגעשטעלט א גענויעם סקעלעט פון אלטען, פערגעסענעם לעבען...

אלץ, וואס איהר ווילט געפינט איהר אויף דער מארשע. אלט און יונג, גרויס און קליין — אלע קענען דא געפינען מיט וואס זיך צו פערזארגן. אויב נישט צו קויפען, מ'דארף דאס ליב האבען. זיין אנ'אמאטאר דערפון. די אלטע זאכען ווירקען געוואלטיג און ברענגען אונז גרוסען פון אונזער אויסגערויכערטער יוגענד. א בעזוך דא איז א בעזוך אין דער פערגאנגענהייט.

און צווישען די אלטע פערשידענארטיגע ארטיקלען זעהען זיך די צוועקלעך שטארק אן, צוועקלעך גרויסע, קליינע מיט פעסטע קעפ. גלייך ווי זיי ליגען הארטע זויגען. ווייזט אויס, אז די קונים פון דעם מארק פערריכטען אליין זייערע שיך און בענקלעך, וואס ווענדען דעם שוסטער.

פערהאן מענשען, וואס האבען ליב דעם מארק בלויז פאר זיין פערשידענארטיגקייט. קומען זיי, שפאצירען ארום אין דער לענג, אין דער ברייט, קומען צו אין אלע ווינקעלעך, טאפען אויס די סחורה. פרעגען זיך אויף פרייזען און קומען אפ מיט פראגען. זיי האבען נאך קיינמאל גאר-נישט געקויפט אויפ'ן מארק. זיי האבען איהם אבער ליב, לאנג שטעלען זיי זיך ביי יעדער זאך, בעקוקען עס גענוי, מיט געשמאק, מיט כוונות, נעהמען א שרויף אין דער האנד, טוען אן ברילען בעסער צו זעהן זייגע קאנטען, א צווייט ארטיקעל, א דריטען און אזוי ביי יעדען אייסלען.

פון גאנץ פאריז קומען קונים אהין. האט מען אומעטום געזוכט אנ'ארטיקעל און נישט געפונען, בלייבט די לעצטע ברירה: זיך ארויפכאפען אויפ'ן „מארשע א פיוס". און מ'טוט דאס טאקע. איז אויך דער עולם, וואס קומט דא זעהר א פערשידענארטיגער. קבצנים פעהלען טאקע נישט, אבער חוץ קבצנים קומען טאקע אהער אמת'ע גבירים אויך. דא קען מען איינהאנדלען ביליג און גוט. גבירים ווילען אפט קויפען ביליג און ווו קריגט מען אזוי ביליג, ווי אויף קבצנישע מערק.

מ'דארף אויך נישט מיינען, אז נאר אלטע זאכען געפינט איהר דא אויפ'ן מארק, א טעות. ווילט איהר א גוטען גראמאפאן? נייע מעבעל? טא קומט אהער, איהר וועט באמת נישט פערשעהמט בלייבען.

זייענדיג אויפ'ן מארק, האט מען מיך אריינגעפיהרט אויף אנ'אלטען הויף, וואו דאס אנטוואוג האט פערנומען דעם אויבען אן. יודען לעבען דארט, ווי אין בערדיטשעוו. רעדען מיט די הענט און פערשטעהען זיך וואונדערבאר. דארט האב איך אויך געזעהן א היימישען יודען מיט א סאמאוואר, וואס האט פערקויפט א „היימיש גלאז טיי". און דער סאמאוואר האט זיך געהיצט און געקאכט. קנוילען פארע האבען פון איהם געזעצט. יודען כאפען דארט פון צייט צו צייט א גלעזעלע טיי „צו דערווארימען די קישקעס".

און צווישען דעם פערשידענארטיגען שטראם מענשען, וועלכע איך האב דארט געטראפען, ווייסט איהר, ווער ס'האט אויף מיר א גרויסען איינדרוק געמאכט?

דער יודישער קינסטלער פון מאנפארנאס.

וואס מאכט מען דא, אויפ'ן „מארשע א פיוס"?

— מ'קען קויפען ראמען! אט ווי איהר זעהט,

און דער קינסטלער נעהמט מיר בעווייזען די אריגינעלע זייטען פון ראם, וועלכע ער האט איינגעהאנדעלט פאר זיין ביל. ער וועט די ראם איבערשמירען און איהר וועט זי גארנישט דערקענען.

געהט ער, דער יודישער קינסטלער, שטעלט זיך אפ מיט בעגייסטערונג ביי יעדער קלייניגקייט, כאפט אויף א סצענע, א בילדעל און שרייט אויס:

— מ'וועט דא א טאג מוזען קומען מאהלען!

*

איך פערשפאר דאך צו זאגען, אז 90 פראצענט פון די „מארשאנעס" זענען יודען. ס'רוב האבען זיי דא זייערע „רעמיזען". וואו זיי ליגען אפ די סחורות, קיין גליקען מאכט מען נישט, אבער „מ'מאכט א לעבען". אמאל בעסער, אמאל ערגער, אבער „אן סע דעפאן" (מ'פערטיידיגט זיך).

יודען זעהען זיך אן, און פארוואס טאקע נישט? מאנכע, די וועלכע האבען זיך שוין בעסער ארויסגעארבייט, קומען אפילו מיט זייערע אייגענע אויטאס, די וועלכע האפען נאך זיך ארויסצוארבייטען טראגען לעדערנע בורקעס. לעדערנע הויזען — א גאנצען לעדערנעם פאנצער. געצווונגענע פרישע הויכע — האנדלען זיי ענערגיש און מאכען געשעפטען. צווישען איין געשעפט און צווייטען כאפט מען זיך טאקע אריין אין א „ביסטרא" (שענק).

דער פאך איז א שווערער, א ביטערער, אבער ווער קלערט פון אזעלכע זאכען? מ'ארבייט כל זמן ס'איז דא געזונט, מ'געהט איבער די פאריזער גאסען כל זמן די פיס טראגען און:

— מארשאן ד'האבי, מארשאן!

און שטוב איז דא א ווייב מיט קינדער, וואס ווארטען, אז דער מאן און פאפא זאל קומען א היים מיט פערדינסט.

— מארשאן ד'האבי, מארשאן!

*

א גרויסער, פערפלאנטערטער און אינטענסיווער האנדעל ווי קעלט זיך ארום אט דעם מארק. יודען קויפען, פערקויפען, קויפען אויף, פערהאן גרויסע יודישע פירמעס, וואס פיהרען אן דעם מסחר אויף אנ'אומגעהייער גרויסען פערנעם.

דער סינדיקאט פון די מארשאנען, וואו יודען זענען צוזאמען מיט נישט יודען. וויל היי-יאהר לכבוד קארנאוואל מאכען אנ'איינגענעם באל און ווילען אנ'אייגענע „רעג". האבען זיך געפונען אזעלכע, וואס האבען גערעדט מיט דער נאז:

— ניין! דאס נישט. א „יופין" קען נאך ווערען אונזער „רעג"! (א יודין קען נאך ווערען אונזער קעניגין!).

דערויף האט דער סינדיקאט געענטפערט:

— און א „יופין" איז וואס? אבי זי זאל זיין א שעהנע!

ארבייט איצט דער סינדיקאט צוזאמענשטעלען געלד און ער האפט דאס צו קריגען.

חוץ די עטליכע אנטיסעמיטעלעך, וואס טאפטלען תמיד, ארבייט דער יודישער מארשאן מיטן נישט-יודישען אין דער בעסטער איינפערשטענדעניש און א געמס אינטערעסען איז דעם צווייטענס, נעהמט מען א גלעזעל צוזאמען נאך א געשעפט, מ'דריקט זיך די האנד, מ'קלאפט זיך גוט ברודעריש אין דער פלייצע און איינער דעם אנדערען ווינשט:

— א לא וואטר!

— א לא וואטר!

געמאכט איין געשעפט, געקויפט דעם ווייב א ווארימען מאנטעל, דעם קינד א פאר שיכעלעך, און אין דער פריה קלינגט ווידער זיין שטימע אויסגעצויגען און לאנג איבער'ן פאריזער קווארטאל:

— מארשאן ד'האבי, מארשאן!

און לויט'ן אויסרוף ווייסט שוין די פראנצויזישע פרוי, וואס פאר א טאג ס'איז און ווי שפעט ס'איז. איהר יונגסטע טאכטער שטעהט אויף צו דער ארבייט לויט'ן מארשאן ד'האבי', ווי לויט'ן קלאנג פון זייגער.

נ. פראנק

א מערקווירדיגע שיטה

צי פאסירען נסים אויף דער וועלט?

אין דער געשיכטע פון פערברעכענס זענען פערשריבען פיל מערקווירדיגע מארדען. עס איז גענוג צו דערמאהנען דעם שוידערהאפטען מארד, וואס די צוויי אמעריקאנער סטודענטען, לעאפאלד און לאעב, זענען בעגאנגען אין שיקאגא מיט עטליכע יאהר צוריק. זיי זענען בעגאנגען דעם מארד, צוליב עקספערימענט. ענליכע קאלטבלוטיגע מארדען זענען בעגאנגען געווארען פון אנדערע יונגע לייט. אבער אזא שוידערליכער מארד, ווי עס איז בעגאנגען דער 17 יאהריגער ניו יארקער סטודענט, עלן שאם, האט קיין גלייכען נישט אפילו צווישען די שוידערליכסטע און קאלטבלוטיגסטע פערברעכענס, וואס זענען ווען עס בעגאנגען געווארען. דער יונגער שאם האט דערשאסען זיין פאטער און האט פערוואונדעט זיין מוטער, כדי צו איבערצייגען זיינע חברים, אז אויך היינט-צו-טאג פאסירען ניסים אויב נאר דער אויבערשטער וויל. ער איז ביי זיך געווען זיכער, אז גאט און זיין משפט איז גערעכט. האט ער בעשלאסען אויסצופרובירען דאס אויף זיינע אייגענע עלטערן. זיינע עלטערן זענען דאך אזעלכע גוטע און פרומע, און גאט וועט זיכער נישט דערלאזען, אז אימיצער זאל זיי שלעכטס טון.

דעם טאג, וואס ער האט געהאט בעשלאסען דורכצופיהרען זיין בעשלוס, איז ער אוועק צו זיין געליבטער צו פערברענגען דעם אווענד. אהיים איז ער געקומען שפעט ביינאכט. די עלטערן זענען שוין געשלאפען. ער איז צוגעגאנגען צו דעם צימער, וואו זיינע עלטערן זענען געשלאפען, האט זיי אויפגעוועקט און האט א פרעגע געטון:

— גלויבט איהר אין גאט?

— געוויס גלויבען מיר אין גאט, — האט דער פאטער געענטפערט.

— נו, און דאווענען דאווענט איהר?

— וואס פאר א פראגע איז דאס, — האט דער פאטער בעפרעגט שוין אונגעדולדיג, וואונדערענדיג זיך ווארום זייער בן-יחיד האט זיי געדארפט אויפוועקען אזוי שפעט ביינאכט.

— נו, אויב איהר זאגט יא תפילה און איהר זענט ווירקליך פרום, טא הויבט שוין אן תפילה טון; און זאגענדיג די ווערטער, האט ער ארויסגעכאפט א רעוואלווער און אנגעהויבען שיסען אויף זיין פאטער און מוטער. דער פאטער איז גלייך געפאלען טויט. דער מוטער איז געלונגען ארויסצולויפען פון צימער און בעהאלטען זיך. דער זוהן האט איהר נאכגעיאגט, און ווען ער האט זי געפונען, האט ער אין איהר אריינגעשאסען דריי קוילען, איידער איהר איז געלונגען ארויסצורייסען פון איהם דעם רעוואלווער. זי איז פון דער שיסעריי שווער פערוואונדעט געווארען און די דאקטוירים זענען נאך נישט זיכער אויב זי וועט בלייבען לעבען.

דער יונגער סטודענט איז ארעסטירט געווארען, וועט וואהרשיינליך געה צום עלעקטריק-טשער... אויף אזא אופן וועט ער זיך איבערצייגען, אז קיין ניסים פאסירען נישט אויף דער וועלט.

מארד פון דעם, וואס דער יונגער עלען איז ערצויגען געווארען שטרענג רעליגיעז און ער האט געגלויבט אין אלעס וואס די ביבעל דערצעהלט. זייענדיג אין שולע און שטודירענדיג ביאלאגיע און אנדערע וויסענשאפטען, פלעגט זיך אפט אנטוויקלען א דעבאטע צווישען די סטודענטען וועגען גאט און וועגען די פערשידענע ניסים וועגען וועלכע עס ווערט דערצעהלט אין דער ביבעל. עלען האט אלץ גע'טענה'ט, אז דאס וואס ס'איז פערשריבען אין דער ביבעל איז הייליג, און מען טאר אין דעם נישט צווייפלען.

עלען'ס חברים פלעגען אלץ לאכען פון איהם און פלעגען טענה'ן, אז פיל זאכען וואס זענען פערשריבען אין דער ביבעל זענען נישט מעהר ווי באבע-מעשות. נאהם, צום ביישפיל, די ניסים, האבען זיי גע'טענה'ט, דאס זענען דאך אויסגעטראכטע זאכען. וועלכער מענש גלויבט נאך היינט אין ניסים? אדרבא, בעווייז אונז, אז עס פאסירען נאך ניסים היינט צו טאג!

עלען האט ווירקליך געגלויבט, אז אויך היינט פאסירען ניסים אויף דער וועלט. אבער ווי אזוי בעווייזט מען דאס? ענדליך איז איהם איינגעפאלען דער שרעקליכער געדאנק אויסצופרובירען זיין גלויבען אויף זיינע אייגענע עלטערן, וועלכע האבען איהם אלע מאל פערזיכערט, אז אלעס וואס אין דער ביבעל שטעהט איז אמת, און אז גאט זאל וועלען קען אויך היינט צו טאג פאסירען א נס.

זיין בלוטיגער טאט איז איינער פון די

ארויסגעקומען איז די טראגעדיע און דערערצוולטאסטען פון גלויבען אהן פערשטאנד.

הלא חכמה תקרא,
ותבונה תתן קולה
בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש,
אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום
איבער דעם זאלסטו נאר קומען אין מיין
רעכטסקאנסולטאציע-ביורא צו ה'
מאנעלא, פיעטריקאווער 17
(זעכצדגיע 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געוויסענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס:
ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, ארוואלאניעס, סלאזולעס.
זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, וועגען דירות אין אורזשאנד ראזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
מיט אכטונג
ד. מאנעלא. רעכטסקאנסולענט
פעטריקאווער 17.

ווען דער מאגען ארבייט נישט

מעדיצינישע נאטיצען

פון ד"ר י. טען

די רוימישע געשיכטע דערצעהלט אונז וועגען א בונט פון די ארבייטער־מאסן עגטקעגען דער אריסטאקראטיע. די סכנה איז געווען א גרויסע און דער דראהענדער איבערפאל איז פארהיט געווארען, ווי עס איז אפט אין דער געשיכטע, דורך א גלוינגענער מעשה'לע, וועלכע א באליבטער פאלקס טריבון און רעדעל־פיהרער האט דערצעהלט דעם אויפגערעגטען פאלק. ער האט דערצעהלט די באקאנטע מעשה וועגען א בונט פון די אברים. די פיס האבען גע'טענה'ט: „פארוואס זאלען מיר זיין געטרייע טרעגערס פאר'ן מאגען, דעם פויליאק"? און די הענד האבען זיך אפגעזאגט פון שטאפען דעם מאגען, דעם פרעסער. און דער רעזולטאט איז געווען ווי איהר קאנט זיך פארשטעלען. דער מאגען האט אויפגעהערט צו מאהלען און עס איז מקוים געווארען דער באקאנטער שפרוך: „אם אין קמח אין תורה". דאס בעווייזט די וויכטיגקייט פונ'ם מאגען. אהן א געזונדען מאגען קאן מען נישט לעבען און נישט ארבייטען ווי עס דארף צו זיין. און פארוואס ווערט דער מאגען קראנק?

דער מענש איז א קאמפליצירטע מאשין. א מאשין בעדארף ענערגיע און קראפט, כדי צו טון איהר ארבייט. זי בעדארף ברען־מאטעריאל, הייץ־מאטעריאל, אדער עלעקטרישע קראפט. די מענשליכע מאשין בענוצט זיך מיט אלע פארמען פון ענערגיע: היץ, פארברענונג און עלעקטריק. און כדי די ענערגיע צו בעשאפען, מוז מען עסען און אטעמען. דער מאגען און די געדערים זענען די אויווענס פונ'ם גוף. זיי צומאהלען די שפייז, פארברענען די מאטעריאלען און בעשאפען די נויטיגע לעבענס־ענערגיע. עס איז א קאמפליצירטע ארבייט, פאר וועלכער דער קערפער פערמאגט פערשידענע כלי־מכשירים. די צייהנער צודרויבלען די שפייז און דאס שפייעכץ פערדייעט א טייל פון דעם און פערוואנדעלט עס אין צוקער. דער מאגען פערקאכט א קאשע און די זאלץ־זויערע און פעפסין (מאגען־זאפט) פערדייען דאס פלייש און די אנדערע פלייש־שטאפען, וואס זענען דא אין אלע מאכלים, ווי ברויט, פאסאליעס, ארבעס און אויך אין אנדערע שפייזען. עס נעהמט א פאר שעה איידער אט די קאשע פערלאזט דעם מאגען. די געדערים פערמאגען פערשידענע דריזען, וואס גיבען זייערע פערמענטען (זאפטען) און הייוועז, כדי ווייטער צו פערארבייטען די צודרויבעלטע שפייז. אזא דריז איז אויך די לעבער און דער פאנקרעאס, וואס האט א גרויסע בעדייטונג אין דער צוקער־פערארבייטונג און אויך אין אנדערע פערדייאונגס־ארבייטען. די געדערים האבען אויך ספעציעלע פילטערס, וואס זיהען דורך די כעמישע אפגעבראכענע פערבינדונגען און פון וואנען די לעצטע ווערען איינגעזאפט און אוועקגעפיהרט צו די צעלען פונ'ם קערפער, אלס שפייז און בוי־מאטעריאל.

עס נעהמט א מעת לעת צייט, איידער די מאכלים, וואס מיר פערצעהרען אויף מיטאג, ווערען אויסגענוצט און פערארבייט. און נאכדעם ווערען די איבעריגע בעשטאנד־טיילען, וואס דער מאגען קאן נישט מעהר אויסנוצען פאר דעם צוועק פון בעשאפען ענערגיע, ארויסגעשטויסען פון דעם קערפער אלס אנ'איבעריגען פסולת.

אויף דעם לאנגען וועג פון דעם מויל ביז צום סוף קאנען פארקומען אלערליי שטערונגען. ערשטענס טאקע דאס מויל אליין קאן אמאל זיין א שטערונג. אט נעהמט א מענשען אהן צייהנער. די שפייז ווערט נישט דערקייעט ווי עס דארף צו זיין און ווערט אויך נישט איינגעווייקט אין שפייעכץ. דער רעזולטאט איז, אז דער מאגען מוז טון די ארבייט פון דעם מויל, אבער דער מאגען האט נישט קיין צייהנער ווערט באלד מאגען־קראנק.

אבער אויך דער מאגען אליין קאן זיין דער חוטא. די דריזען, וואס שטעקען אין דער מאגען־וואנד, ליפערען, ווי געזאגט, זאלץ־זויערע און „פעפסין".ביידע זענען וויכטיג. אמאל ווערען אט די דריזען בערייצט און גיסען גאנצע שעפער מיט זאלץ־זויערע, מעהר ווי מען בעדארף. דער זאלץ־זויערער מבול איז א שלעכטער קאמארניק. די מענשען ליידען פון א זויערען מאגען. די שפייזען ווערען שלעכט פערדייעט. אויך ווייניגער מאגען־זאפט, וואס קומט פאר ווען די דריזען ווערען אויסגעשעפט און די מאגען־וואנד צושטערט, איז אויך א שלעכטער מזיק. די שפייזען ליגען שעה'ן לאנג און קריגען נישט קיין תקון. זיי פערלאזען דעם מאגען רויהע און רייצען די געדערים. און אט אזוי ווייטער. א שטערונג אין דער ארבייט פון די געדערים פערשווערט די ווייטערדיגע ארבייט. דער גאנצער סיסטעם געהט ארויס פון די כלים. עס משאדעט א סך, עס איז דא א סך רויך און סאזשע, אבער ווייניג היץ. אזא מענש קאן

עסען ווי א זולל־וסובא'ניק און פונדעסטוועגען בלייבען הונגעריג. די שפייזען ווערען נישט אויסגענוצט און דער ענד־רעזולטאט איז א טרויעריגער, גלייך ווי די מענשען וואלטען געפאסט.

אבער לאמיר איצט אויסלאזען די אלע קאמפליקאציעס און א קוק טון וואס עס טוט זיך מיט מענשען, וואס ליידען פון פערשטאפונג.

אויך פערשטאפונג איז א קראנקהייט און נישט קיין לייכטע חולאת, כאטש אזוי פיל מענשען ליידען פון איהר.

פון וואנען נעהמט זי זיך?

עס זענען דא מענשען, וואס ליידען פון פערשטאפונג זייער גאנצען לעבען. ממש זייערע געדערים זענען פוילע און „הויבען נישט אן א ריהר טון". שפייז ליגט ווי א טויטע מאסע און פילט אן די געדערים איבער די ברעגעס. ביי אנדערע זענען דא מעכאנישע זאפארעס, וואס לאזען נישט די שפייז בעוועגען זיך און האלטען די גאנצע מאסע ווי מיט צוואנגען. אויך שלעכטע געוואוינהייטען פון קינדווייז אן א פאלשע בושה בנוגע נאטירליכע פונקציעס ברענגען צו אזא צושטאנד. שלעכטע פערדייאונג, ווי מיר האבען זי דערמאנט אין דעם ארטיקעל, איז אויך א מחותן מיט פערשטאפונג אדער די סיבה פון א „לוידזן מאגען". א צו־לוידזער מאגען נוצט נישט אויס די שפייזען און ווארפט ארויס וויכטיגע נוצליכע מאטעריאלען איידער זיי ווערען פערארבייט. א „הארטער" מאגען, ווידער, מאכט פון די געדערים אג'„אויוועך" וואו די שאלעכץ און דער אש ליגט און פוילט.

אזא מין פוילעכץ ברענגט ארויס א סך גאז און ווינטען, וואס בלאזען אויף די געדערים ווי א פענכער און לאזען נישט ארבייטען די דריזען און די פערמענטען, כדי צו פערארבייטען די שפייז. עס איז ווי אין א פערשטאפטען קוימען. עס איז דא א סך רויך, אבער נישט קיין היץ־פראדוקציע.

מענשען, וואס ליידען פון פערשטאפונג, האבען נישט קיין אפעטיט. זייער גומען איז שטומפיג ווי אנ'אייזען. די צונג איז פערקלעפט און איבערגעצויגען מיט א גרוי־געלען הייטעל אזוי לייכען. עס איז ביטער אין מויל און אומעטיג אויף דער נשמה. די פוילעניש, וואס קומט פאר אין די געדערים, פראדוצירט גיפטען, וואס ווערען אנגעזאפט אין בלוט און רופען ארויס פערגיפטונגען. מען ליידט פון קאפ־וועהטאג, אויפגערעגטקייט און מען האט נישט קיין אפעטיט. ווערט דער מאגען אויסגעריינינגט, אזוי ווערט מען א נייער מענש. מען ווערט ווי ניי־געבוירען.

אבער עס זענען דא אלערליי מינים פערשטאפונג. מענשען וואונדערען זיך. זיי האבען נישט קיין „הארטען מאגען", חלילה. זיי געהען ארויס אין צייט און פונדעסטוועגען ליידען זיי. ווייל עס איז מעגליך, אז די מאכלים בלייבען ליגען וואכען לאנג און ערשט נאך וואכען ווערט א טייל פון זיי ארויסגעשטויסען. אט די מענשען מיט א „בעהאלטענער פערשטאפונג" זענען קראנקע פונקט אזוי, אדער נאך מעהר, ווי די, וואס האבען א הארטען מאגען.

און דערפון איז געדרונגען: אויב איהר ליידט פון פערשטאפונג, כאפט נישט קיין מיטלען און טרינקט נישט קיין אייל, נאר לאזט אייך אונטערזוכען פארוואס איהר ליידט דערפון. פערשטאפונג איז א שלעכטער קאמארניק. היט זיך פאר אוהם, וועט איהר מאריך ימים זיין.

געהיימנישפולער מארד

פון אנ'אויסלענדישען זשורנאליסט אין א פאריזער האטעל

פאריז. אין א פאריזער האטעל האט זיך אפגעשפילט א דראמע, וואס האט ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע אין פאריז, דער קרבן פון דער דראמע איז אנ'אויסלענדישער זשורנאליסט.

דער זשורנאליסט הייסט יאזעף ווערנער, 28 יאהר אלט, געבוירען אין סעראיעווא (יוגאסלאוויען) ער וואוינט אין דעם האטעל שוין א מאנאט צייט. ער איז בעטראכט געווארען פון דעם האטעל־איינגענטימער פאר זעהר אנ'ערנסטען יונגען מאן, וואס האט געלעבט בעשיידען און האט קיינעם נישט אויפגעפאלען.

ס'איז געווען ביי 6 א זייגער פארטאג, ס'האב לאקאטארען זענען נאך געשלאפען, פלוצלונג האבען אנגעהערט פינף רעוואלווער־שאסען.

דער האטעל־איינגענטימער גאלאניע האט גענומען נאכפארשען פון וואנען די שאסען קומען. דא האט ער געטראפען א צווייטען לאקאטאר מאלאקיא וועלכער האט איהם דערצעהלט, אז אין ווערנערס צימער האט זיך אפגעשפילט א דראמע. ביידע זענען אריין צו ווערנער'ן, א שוידערליך בילד האט זיך פאר זיי אנטפלעקט. ווערנער איז געלעגען אויף דער ערד. ער האט בעקומען פינף קוילען פון א רעוואלווער.

ס'איז אנגעקומען פאליציי און זיך גענומען צו דער אויספארשונג. ווערנערס שכנים האבען ערקלערט, אז ארום 6.10 האבען זיי געהערט ווי א מיידעל האט געקלאפט ביי ווערנער'ן אין טיר. באלד ווי די טיר איז געעפענט געווארען האבען זיך געהערט די רעוואלווער־שאסען. קיינער האט נישט געזעהן קיין קריגעריי צווישען זשורנאליסט און מיידעל. דאס ציינט, אז דער מארד איז געווען בעקלערט.

די פאליציי האט אויך אויסגעפרעגט דעם האטעל־איינגענטימער, וועלכער האט ערקלערט:

ווערנער האט געוואוינט דעם 1־טען פעברואר א צימער אויפ'ן 2־טען שטאק פאר פופציג פראנק א וואך. אזוי ווי ער האט נישט גערעדט קיין פראנצויזיש איז ער בעגלייט געווארען פון זעהר אנ'עלעגאנט געקליידעטען יונגענמאן, וואס האט פאר איהם גערעדט. שבת 9 א זייגער איז צו איהם געקומען א יונגערמאן, מען דענקט, אז דאס איז דער זעלבער, וואס איז מיט איהם געקומען רינגע דאס צימער מאר. גאלאניע — די האטעל־איינגענטימערין — האט איהם געענטפערט, אז דער זשורנאליסט איז נישטא אינדערהיים, דער בעזוכער איז ווידער געקומען און דער זשורנאליסט איז נאך אלץ נישט געווען. ער איז געקומען אהיים ארום 12 א זייגער.

מאר. גאלאניע האט אנב אויך ערקלערט, אז זי האט געזעהן ווי דער מערדער איז אנטלאפען. זי האט איהם אבער נישט בעוויזען אנצוקוקען אויף אזוי פיל כדי פון איהם אנצוגעבען סמנים.

א קוריאזע זאך: ווערנער, וואס האט נישט געהאט קיין וואליזע און קיין וועש, איז תמיד געווען זעהר נעט געקליידעט, פון דאנען דרינגט מען, אז ער איז אנטלאפען פון דעם קווארטאל פון זיינע געגנער. די פאליציי זוכט איצט אין די יוגאסלאווישע קרייזען פון פאריז, צו וויסען, אויב עס איז א מארד פון א פערזענליכען כאראקטער, אדער מען שטעהט פאר א פאליטישען נקמה־אקט.

—=:8:=—

בעקאנטמאכונג

דערמיט ווערט בעקאנט געמאכט דעם געעהרטען פובליקום, אז עס האט זיך געעפענט

א פאבריק פון ווינער מעבעל א. פ.: „VIENPOL"

אויף 5 זאוואדזקא 5

און בעזיצט שטענדיג אויף לאגער א רייכען אויסוואהל פון פערשידענע שטוהלען, פאטעלען, פאטעליקעס, טאבורעטקעס, טישלעך צו גראמאפאנען און ראדיאס און פערשידען אנדער מעבעל, וואס האט א שייכות מיט געבויגען מעבעל־אויסארבייטונגען.

מיט אכטונג

„VIENPOL", Zawadzka 5.

דער סוד

פון א משומד אנ'אפיציר

דער פאטער האט געלאזט א צואה ער זאל ליב האבען יודען

אין זיין „לעבענס־געשיכטע", וואס ווערט געדרוקט אין לאנדאנער „צייט", דערצעהלט ד"ר שמריה לעווין פאלגענדען העכסט אינטערעסאנטען עפיזאד:

קאפיטאן מאקסימאוו, דער קאמאנדיר פון דער זעקסטער קאמפאניע, אין וועלכער איך האב געדינט איז געווען אין פיל הינזיכטען אנ'אויסנאהם צווישען אלע זיינע קאלעגען. ביים קאמאנדירען איז ער געווען שטרענג. אבער דאס איז געווען נאר אנ'אנגעצויגענע שטרענגקייט. אלע האבען געוואוסט — מאקסימאוו פאטשט זיך נישט. דאס איז ערשטענס, צווייטענס, וואס איז נאך געווען מעהר וואונדער, מאקסימאוו האט נישט גע'שיכור'ט, און אנ'אפיציר, וואס שיכור'ט נישט, איז געווען פערעכענט ווי א ווייסער ראב, דריטענס, איז ער נישט געווען קיין אנטיסעמיט. ער האט קיינמאל נישט געברויכט דעם אויסדרוק „זשיד" — דאס רוסישע שימף־ווארט פאר „יוד", און ער האט זיך זאגאר בעצויגען צו די יודישע סאלדאטען פון זיין קאמפאניע מיט מערקבארער פריינדליכקייט. איז איינער פון זיי עולה'דיג בעהאנדעלט געווארען, אלס א יוד, פון אנ'אונטעראפיציר, האט ער געוואוסט, אז ביי מאקסימאוו'ן וועט ער געפינען גערעכטען שוץ. מיט איין ווארט, מאקסימאוו איז געווען א משיקאווער אפיציר. ער פאטשט זיך נישט, ער שיכור'ט נישט און שימפט נישט אויף יודען. ער האט דעריבער בעקומען אין רעגימענט דעם נאמען „מאקסימאוו דער האלבער יוד". דער נאמען האט זיך פאר איהם געפאסט, ווייל אויך זיין פנים, ווען אויך נישט אויסגעשפראכען יודיש, האט דאך געהאט א גרעסערע נטיה צום יודישען, ווי צום רוסישען טיפ.

צו מיר איז ער געווען עקסטרא־פריינדליך. ער האט זיך נישט זשענירט צו זאגען דעם פעלדפעבעל אין מיין געגענווארט, ער זאל האבען אין זינען מיין פריווילעגירטע לאגע און זאל מיך נישט בעלאסטען מיט צופיל דינסט. איך האב געפיהלט, אז פון איהם רעדט נישט געוועהנליכע העפליכקייט, נאר עטוואס נאהענטערעס, אינטימערעס, עטוואס וואס האט נישט קיין שייכות צו איהם אלס קאמאנדיר און צו מיר אלס אונטערגעארדענטען סאלדאט, עטוואס, וואס שטעלט אונז ביידע גלייך, וואס בערוהט אויף געגענזייטיגקייט. מיין בהנהגה, וועלכע איז געווען זעהר דונקעל און האט נישט געהאט קיין קלארען שטיצפונקט, האט מיך נישט אפגענארט. פון מיין צד האב איך זיך בעמיהט צו זיין א פינקטליכער סאלדאט און ערפילען אלע מיינע פליכטען. איך האב נישט געוואלט עס זאל אויסזעהן, אז איך עקספלואטיר די פריינדשאפט פון מיין שעף.

די פריינדליכקייט איז שטופענווייז אריבערגעגאנגען אין פריינדשאפט, ביז מאקסימאוו האט מיך אנגעהויבען איינצולאדען צו זיך אהיים, פשוט אלס גאסט, און האט מיך בעקאנט געמאכט אויך מיט זיין פאמיליע. איך האב נאך דערפיהלט, אז איך שטעה דא פאר א סוד, צו וועלכען איך טרעט צו אלץ נעהענטער און נעהענטער מיט יעדען נייעם בעזוך. גאנץ אפט פלעג איך ארויספיהרען דאס געשפרעך אויף די יודישע לאגע, אויף די רעכטלאזיגקייט און די אונטערדריקונגען, פון וועלכע מיר האבען אזוי פיל צו פערטראגען און ליידען. ביי די געשפרעכען פלעגט ער מיר שטענדיג אויסדריקען זיינע סימפאטיען אויף דעם וואקרימסטען אופן און מיך זוכען צו טרייסטען: מען מוז האבען געדולד, די צייטען וועלען זיך ענדערען. אט האבען מיר דאך געהאט אלעקסאנדער דעם צווייטען. עס קען ווידער קומען א בעפרייער. איך האב אויף פערשידענע אופנים געזוכט איהם צו פראוואצירען. איך האב געוואלט, ער זאל צוערשט ארויס מיט אפענער שפראך, ער זאל מיר אויסזאגען זיין סוד. ווארום דאס איז מיר שוין געווען קלאר, אז ער טראגט אין זיך א סוד. פון זיינע טרייסט־ווערטער, מעהר פון טאן ווי פון אינהאלט, האב איך ארויסגעהערט, אז טרייסטענדיג מיך, טרייסט ער אויך זיך אליין, אז ער איז א שטילער, פערבארגענער שותף אין מיין צער. אומקלאר איז פאר מיר נאר געווען: שטעהט דא פאר מיר א גע'שמד'טער יוד, אליין גע'שמד'ט אדער פון געשמד'טע עלטערן, אדער זעה איך דא איינעם פון די קאנטאניסטען אנוסים? דא איז ביי מיר נישט בעווען הוילע נייגעריגקייט. מיין אינטערעס איז געגאנגען פיל טיפער. איך האב דערשמעקט א פערוואונדעטע נשמה. עס האט זיך פאר

(ווייטער זעהט 11־טע זייט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

9 זונטאג | ט אדר תר"צ

מערץ

זון־אויפגאנג 6.21
זון־אונטערגאנג 5.17

פון האנדעלס־געריכט

באנקראטען און פערלענגערט צאהלונגען

(—) די פירמע פאפירגעשעפט „א. י. טייטעל־בוים און קאמפ." האט זיך געווענדעט אין געריכט וועגען ערטיילען איהר א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען.

דאס האנדעלס־געריכט האט די בקשה אפגעווארפען, צווישען די מאטיווען ווערט אנגעגעבען, אז די פירמע האט נישט געפיהרט קיין ריכטיגע האנדעלס־ביכער און האט א גרויסע אבליגא.

*

אדאם ברעזער אינהאבער פון זייד־געשעפט אויף פיעטרקאווער 80 האט זיך געווענדעט אין געריכט וועגען פראלאנגירען אהם די צאהלונגען, שפעטער האט ער צוריקגעצויגען די ווענדונג, דערווייל האבען זיינע קרעדיטארען איהם ערקלערט פאר באנקראט. אין פעברואר האט ער פארגעשלאגען זיינע קרעדיטארען 20 פראצ. אין 4 האלב־יאהריגע ראטע צאהלבאר דעם 31 אקטאבער ה. י. דער אפמאך דארף בעשטעטיגט ווערען דורכ'ן האנדעלס־געריכט.

*

די יורשים פון מ. גורין (נאוואמיעסקא 15) האבען זיך געווענדעט אין האנדעלס־געריכט וועגען בעשטימען אן אויפזיכט איבער'ן געשעפט. דאס געריכט האט די בקשה אפגעווארפען מיט'ן מאטיוו, אז דער אקטיוו איז גרעסער פונ'ם פאסיוו בלויז מיט 3 טויזענד זל. ביי א בילאנס פון 80 טויזענד. דערביי האט די פירמע נישט געפיהרט קיין האנדעלס־ביכער. דאס געריכט האט אבער אויך נישט ערקלערט די פירמע פאר באנקראט.

די פירמע האט דערלאנגט אן אפעלאציע און דאס אפעלאציע־געריכט האט די בקשה בעפרידיגט און ערטיילט דער פירמע א געריכטס־אויפזיכט.

*

אויף דער שבת'דיגער זיצונג פון האנדעלס־געריכט איז ערקלערט געווארען פאר באנקראט פראנצישעק מיקשעווסקי, מעבעל־געשעפט. דער באנקראט איז ערקלערט געווארען אויף דער פאדערונג פון אלעקסאנדער יודקעוויטש און שמעון פריזאנט. מיקשעווסקי איז שולדיג געבליבען פאר פראטעסטירטע וועקסלען 3159 זל. האט ליקווידירט זיין געשעפט און דאס מעבעל בעהאלטען, פערקויפט דאס געשעפטס־לאקאל און זיין אייגענע וואוינונג און איז פערשוואונדען.

דאס האנדעלס־געריכט האט בעשלאסען צו ארעסטירען מיקשעווסקי'ן. דעם באנקראט פעסטשטעלען פון 28 סעפטעמבער. אלס געריכטס־קאמיסאר איז בעשטימט געווארען דער האנדעלס־ריכטער ל. ראזענבוים און אלס קוראטאר פון דער באנקראט־מאסע אפל. ארוו. ה. קרעק.

*

דער צווייטער באנקראט איז ערקלערט געווארען דער פירמע ס. קאהען, מאנופאקטור־געשעפט אויף פיעטריקאווער 59. קאהען איז שולדיג דער פירמע „ב. אייטינגאן" און דער פירמע אקציען־געזעלשאפט „בערענשטיין, זאניס און קאמפ." 40.775 זל. פאר 5 וועקסלען. דאס געריכט האט בעשטימט דעם באנקראט־טערמין אויף דעם 6־טען נאוועמבער 1930. אלס געריכטס־קאמיסאר איז בעשטימט געווארען האנדעלס־ריכטער סטאניסלאוו יאראטשינסקי, קוראטאר פון דער באנקראט־מאסע אפל. אדוו. מ. ווייספוס.

קאהען איז אפגעגעבען געווארען אונטער פאליציי אויפזיכט.

רעגיסטראציע פון אינטעלעקטועלע ארבייטסלאזע

עס ווערט ארגאניזירט א הילפס־אקציע

דער ראט פון די אינטעלעקטועלע ארבייטער־פעראיינען האט בעשלאסען צו הילף צו קומען די אינטעלעקטועלע ארבייטסלאזע און אונטערנעמען א הילף־אקציע אין קאנטאקט מיט'ן בירגער־קאמיטעט, וועלכער איז ארגאניזירט ביי דער האוי אורד־טעט. עס איז שוין געבילדעט געווארען א קאמיטעט, וועלכער הויבט אן די טעג א רעגיסטראציע פון די ארבייטסלאזע אינטעלעקטועלע, וואס האבען רעכט צו בעקומען אונטערשטיצונג.

די אקציע פון דעם קרייז־ראט שטעלט זיך דעם ציל קודם כל צו הילף צו קומען די מיטגלידער פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען, די אקציע זאל אבער שפעטער פערברייטערט ווערען און אויך ארייננעמען די נישט־פעראייניגטע אינטעלעקטועלע ארבייטסלאזע.

דער ראט האט ארויסגעלאזט אן אויפרוף צו די בעזונדערע פעראיינען און די זאמלונג האט שוין גענומען אונגעהערט גוטע פאלגען.

אין ראט פון די אינטעלעקטועלע פעראיינען געהען אריין:

דער פוילישער האנדעלס־אנגעשטעלטער פעראיין, פעראיין פון די באנק־אנגעשטעלטע און עפענטליכע אינסטיטוציעס, פעראיין פון די אנגעשטעלטע אין דער מיליטערישער אדמיניסטראציע, מוזיקער־פעראיין, דער פעראיין פון די פערזיכערונגס־אינסטיטוציעס, (קראנקען־קאסע), פון די פריוואט־פערזיכערונגס־אינסטיטוציעס. פעראיין פון לעהרער און די פוילישע מיטעלשולען און פארמאצעווטען־פעראיין.

ענטדעקט געהיימע אונטערגענג

אין מאגיסטראט־בנין

אנ'איבערבלייבעכטס פון די צארישע צייטען

ווי בעוואוסט, האט דער מאגיסטראט ארגאניזירט א רעסטאראנט אין לאקאל אויף פלאץ ... כדי אנצואורדנען דארט די זאמלונגען פון די פארטאצעוויטשעס. בעת'ן רעמאנט האט מען אנגעטראפען אויף זעהר אן אינטערעסאנטער ערשיינונג. אין בוי פון דעם לאקאל האט מען געמוזט אנגעטראפען אויף א רייהע לאבירינטען און געהיימע דורכגענג אויף טרעפען, וועלכע זענען געווען פערמויערט אין דער ראנד מיט אנ'ארויסגאנג אויף דער גאס. אונטער'ן מויער האט מען געפונען קעלערס שוין אפשר פון הונדערט יאהר נישט גערייניגט, די ווייטערדיגע אויספארשונג לאזט דענקען, אז די קעלערס זענען מיט א 75 יאהר צוריק געווען טורמעס.

איינער פון די צעכטערס פון דעם הויז, וועלכער האט איבערגענומען זיין אמט פון אן אלטען רוסישען היטער, דערצעהלט, אז יענער זאל איהם האבען דערצעהלט, אז די געהיימע אונטערגענג זענען געווען בענוצט דורך די געהיימע רעוואלוציאנערן און פאליטישע טעטער כדי זיך צו קאמוניקירען מיט פעראיינען, וועלכע האבען נישט געוואלט מען זאל זיי זעהען אין דעם בנין פון שטעטישען מאגיסטראט.

דער בוי פון לאקאל האט איצט, נאכדעם ווי עס זענען אוועקגענומען געווארען די אלטע ווענטלעך, בעקומען א בעזונדערען, זעהר אינטערעסאנטען סטיל.

די אויסשטעלונג פון זאמלונג פון די פארטאצעוויטשעס זאל שוין די טעג געעפענט ווערען.

אפקלאנגען פון אנפאל אויפ'ן פאליציי־פשאדאווניק

(—) אינ'ם אנפאל אויפ'ן פאליציי־פשאדאווניק מיקאלאיטשיק, וואס איז פארגעקומען דאנערשטאג אוונט, האבען זיך בעטייליגט: דער 22־יאהריגער יאן ציגאן, (סמאטשא 1), דער 28־יעהריגער רודאלף פירדאק (גראניטשנא 14), דער 18־יאהריגער סטאניסלאוו גנאטקאווסקי (קילינסקי 171), און זיין קוזין לעאן קוויאטקאווסקי וועלכער האט געוואוינט מיט איהם צוזאמען.

קוויאטקאווסקי האט זיך פריהער אנגערופען מיט'ן נאמען קאטשמארעק, און ערשט שפעטער אויסגעבייט זיין אמת'ן נאמען. ציגאן איז פערוואונדעט געווארען אין בויך און די קוילען זענען געבליבען שטעקען אין די געדערים, פירדאק איז דריי מאל פערוואונדעט געווארען. גנאטקאווסקי איז פערוואונדעט געווארען אין לינקען פיס, ציגאן און פירדאק געפינען זיך אין שפיטאל אין אלגעמיינעם זאל וואו זיי ווערען בעוואכט דורך 3 פאליציאנטען; גנאטקאווסקי איז אפגעפיהרט געווארען אין טורמע אויף קאפערניקגאס צוזאמען מיט קוויאטקאווסקי'ן.

ביי ציגאנען איז געשעהן א בלוט־פערגיפטונג. פירדאקס צושטאנד איז נישט געפעהרליך און ער וועט ווארשיינליך אין עטליכע טעג ארום קענען פערלאזען דעם שפיטאל.

דער פשאדאווניק מיקאלאיטשיק איז אפגעפיהרט געווארען אין זיין פריוואט־וואוינונג.

ווי די פאליציי־אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט איז דער אנפאל אויף מיקאלאיטשיק'ן אויסגעפיהרט געווארען צוליב נקמה. אלע 4 אנפאלער זענען שוין געווען בעשטראפט צו עטליכע מאל. ערשט מיט א קורצער צייט צוריק האט מיקאלאיטשיק צוזאמענגעשטעלט א פראטאקאל נגד דיזעלבע פאר אוואנטורעס אין א שכור'ען צושטאנד.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

ל. צטע 2 נאכטשפילן
פון דער וועלט־בערים־
טער סוברעטין
קלארא יאנג

היינט, זונטאג, ד. 9 טען, 9 א זייגער אוונד— די שיינע קאמישע אפערעטע
„דזשעקעלע בלאפער"
אין 3 אקטען פון בועז יונגוויץ, מוזיק פון שלום סעקונדע.
הויפט־ראל „דזשעקעלע"—קלארא יאנג.

מארגען, מאנטאג, דעם 10 טען, 9 אוונד לעצטע אפשידס־פארשטעלונג
צו פאפולערע פרייזען
די רומענישע חתונה
אין 3 אקטען פון שאר. הויפט־ראל „דבורה"—קלארא יאנג.

אלע פיעסן רעזשיסירט פון בועז יונגוויץ. צו די טאג שטעלונגען איז אנגאזשירט געווארען דער ארטיסט פון קאמינסקי'ס טעאטער ל. וולינבערג.
פאספארטוען און פריי־קארטען נישט גילטיג.

ס'נעהמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, מאכבראווסקא, נערה, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכבראווסקי, נייהויז, פאלאנסקי, ראקאוו, מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן.

ליידענדע אויף גאלשטיינער
ליבער געלבזוכט עצירות איבערפלוס פון מאגן גאזן בעקומען אומזיסט ביי דעם ווארשעווער פעלדשער
זינגער, לאדז פיעטרקאווער 6
טעלעפאן 47־166
שטענדיגע פעלדשער הילף.

שטיצע פון בירגער־קאמיטעט

(—) דער בירגער־קאמיטעט פאר די ארימסטע טיילט מיט, אז דאס אויסצאהלען די אונטערשטיצונגען האט זיך שוין אנגעהויבען:

מאנטאג, דעם 10. מערץ —
O R R
מיטוואך, דעם 12. מערץ —
S
פרייטאג, דעם 14. מערץ —
T U W Z

די אויסצאהלונגען קומען פאר אין העלענווא און אין סטאלאראווס פאבריק.

וועגען רומענישע קרעדיטארען

פון דער האנדעלס־קאמער

(ה) די האנדעלס־קאמער האט בעקומען צוגעשיקט פון האנדעלס־מיניסטעריום פאלגענדע אינפארמאציעס וועגען די רומענישע קרעדיטארען:

די געזעלשאפט צו שיצען די בוקאווינער קרעדיטארען אין טשערנאוויץ האט אויפמערקזאם געמאכט דעם פוילישען קאנסולאט אין טשערנאוויץ, אז צווישען די אויסלענדישע קרעדיטארען געפינען זיך פיל פוילישע און זיי האבען געהאט גרויסע פערלוסטען, הגם זיי האבען געשלאסען אויסגלייך־אפמאכען מיט די אויסלענדישע צושטעלער.

די געזעלשאפט טיילט מיט, אז ווען זי וואלט געהאט די רשימה פון די אויסלענדישע קרעדיטארען און פון די דאזיגע בעלי־חובות, וואלט זי געקענט אינטערווענירען מיט גרויס ערפאלג. דער קאנסולאט טיילט מיט, אז די פערלוסטען, וועלכע ס'האבען געליטען די אויסלענדישע קרעדיטארען, וואלטען געקענט דורך אזא אינטערווענץ אין א גרויסער מאס צוריקגעצויגען ווערן. גענויערע אינפארמאציעס ערטיילט די לאדזער האנדעלס־קאמער.

זיך אויפגעהאנגען אנ'ארעסטאנט

עהרענכטען האט א פאליציאנט אויף דער גאס ארעסטירט אנ'אונבעקאנטען, וועלכער האט איהם אויסגעזעהען פערדעכטיג. אין 5 קאמיסאריאט האט דער ארעסטירטער נישט געקענט זיך אויסלעגיטימירען, ווייל ער האט נישט געהאט ביי זיך די דאקומענטען. מען האט איהם צוליב דעם פערהאלטען אין ארעסט ביים קאמיסאריאט.

דער ארעסטירטער האט זיך, זעהט אויס שטארק איבערגענומען מיט זיין ארעסט, ווייל ער האט אין א געוויסען מאמענט צוריסען דאס העמד פון זיך אויף פאסען און זיך אויפגעהאנגען.

די דורכגעפיהרטע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דער ארעסטירטער זעלבסטמערדער איז דער 41 יעהריגער סטעפאן וואשטשיצקי (מלינארסקא 65) אנ'ארבייטסלאזער, און אז דער פאליציאנט, וועלכער האט איהם ארעסטירט האט געהאט א טעות מיינענדיג, אז דאס איז א בעוואוסטער גנב — גרויסער יאהאראווסקי.

א טויט די שטשורעס!

ווי מיר דערוויסען זיך האט דער מאגיסטראט בעשטימט דעם 5 און 6 אפריל אלס טעג אין וועלכע עס וועט אדורכגעפיהרט ווערען די אקציע צו פערניכטען די שטשורעס אין שטאט. די אקציע וועט אדורכגעפיהרט ווערען אויף דעם אופן, אז קודם כל וועלען אויסגעראייניגט ווערען אלע מיסט־קאסטענס, אלע הויפען און פלעצער און נאכדעם וועט אויסגעלייגט ווערען סם פאר די שטשורעס. דעם סם וועט געבען דער מאגיסטראט.

זיך געסמט א 15 יעהריגער

(—) נעכטען אינדערפריה האבען דורכגעהער אין פאניאטאווסקיס פארק בעמערקט ליגען אהן בעוואוסטזיין אויף א באנק עפעס א יונגעל.

מען האט באלד ארויסגערופען פאגאטאוויע, וועלכע האט פעסטגעשטעלט, אז דאס יונגעל האט זיך געסמט.

דער זעלבסטמערדער, דער 15 יעהריגער ראמאן מאטושינסקי, איז אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

דעלעגאציע פון העברעא'שע מיטעל־שולען ביים בילדונגס־מיניסטער

די טעג איז פארגעקומען אין ווארשא אונטער דעם פארזיץ פון דר. מ. ברוידא א קאנפערענץ פון דירעקטארען פון די מיטעלשולען וואס געהערן צום „פערבאנד פון יודישע געזעלשאפטליכע מיטעלשולען אין פוילען". די קאנפערענץ האט אויסגעהערט רעפעראטען פון דר. ברוידא וועגן דעם נייעם לעהר־פראגראם און די שולען פון פערבאנד, פון דר. טארטאקאווער וועגן מלוכה־רעכט פאר די שולען און פון דיר. רוסאק (ראדאם) וועגן דער פינאנציעלער סיטואציע פון די שולען. נאך די רעפעראטען איז פארגעקומען א גרינטליכע דיסקוסיע אין וועלכער ס'זענען ארומגערעדט געווארן די וויכטיגסטע פראגען וואס שטעהען אויפ'ן סדר היום פון די דאזיגע מיטעל־שולען.

א בשותפותדיגע דעלעגאציע פון דער עקזעקוטיווע פון פערבאנד און פון פרעזידיום פון דער קאנפערענץ איז אויפגענומען געווארן אויף אן אודיענץ ביים בילדונגס־מיניסטער טשערווינסקי, וועלכען זי האט פארגעלייגט דעם נייעם לעהר־פראגראם פון די מיטעלשולען פון פערבאנד, וואס זעהט פאר צווישען אנדערע 10 שעה וועכענטליך פאר יודישע למודים מיט העברעאישער אונטעריכטס־שפראך פאדערענדיג דעם דאזיגען לעהר־פראגראם אפיציעל צו בעשטעטיגען. די דעלעגאציע איז שפעטער אויפגענומען געווארן דורך דעם לייטער פון דער אפטיילונג פאר מיטעלשולען אין מיניסטעריום, הר' פיערראצקי, און האט איהם פארגעלעגט א מעמאריאל וועגען עפענטליכקייטס־רעכט פאר די שולען פון פערבאנד.

דער קבלת־פנים פון דער דעלעגאציע איז געווען אין ביידע פאלען זעהר א פריינטליכער.

גרויסע שרפות אין דערפער

41 הייזער זענען פערברענט געווארען

(ח) די פערגאנגענע נאכט 2 א זייגער איז אויסגעבראכען א שרפה אין דארף שפיכמיעזש טורקער קרייז. ס'האבען אפגעברענט 16 הייזער, לעבעדיגער און טויטער אינווענטאר, בהמות, פערד, עופות, עטליכע מענשען האבען זיך אפגעבריהט ביים לעשען די שרפה.

א צווייטע שרפה איז אויסגעבראכען אין דארף זאלעשטשי מאלי וועליונער קרייז. ס'האבען אפגעברענט 7 הייזער, 3 סטאדאלעס מיט תבואה און לעבעדיגער אינווענטאר.

א דריטע שרפה איז ענטשטאנען אין דארף מאזשעניו, קאסקער קרייז, ס'האבען אפגעברענט 3 הייזער, 6 שטאלען, 6 סטאדאלעס.

א גנב בעהאלטען אין א קאסטען

(ח) אין דער פאבריק פון לעאנארד וועלקער און גירבארט האט מען זיך א לענגערע צייט בעמערקט, אז ס'ווערען פערפאלען גאנצע שטיקער סחורה. נעכטען בייטאכט האט דער נאכטוועכטער דערהערט עפעס א פערדעכטיגען טומעל און האט וועגען דעם מיטגעטיילט דעם קאמענדאנט פון דער וואך. א נאכגעהנדליג פייערלעשער האבען האט געפילדערט [illegible] פאבריקס־לאגערע. ווען מ'האט קיינעם נישט געפונען און שוין געוואלט זיך פונאנדערגעהן האט איינער פון די פייערלעשער בעמערקט, אז א גאנצער קאסטען ריהרט זיך פון ארט און האט טאקע באלד אינ'ם קאסטען געפונען א בעהאלטענעם גנב. ער הייסט לעאנארד טעאראר, 22 יאהר אלט, האט פריהער געארבייט אין לעאנארדס פאבריק. מ'האט ביי איהם געפונען א בינטעל מיט נאכשליסלען און ווייטריכען.

דערשטאכען אויף טויט

די סבה איז — אייפערזוכט

(—) פרייטאג בייטאכט האט א פערבייגעהער אויף דרעווניאנאוסקא גאס בעמערקט ביים טויער פון הויז נומער 16 א פערהלשטען מענש און נעבען איהם סמנים פון בלוט. ער האט אנגעקלונגען צום סטרוזש, וועלכער האט באלד אלארמירט די פאליציי און ארויסגערופען די פאגאטאוויע. דער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט, אז דער אומבעקאנטער האט בעקומען א טיפען שטאך אין ברוסט און איז געשטארבען. נאך איידער די פאגאטאוויע איז אנגעקומען.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דער ערמארדעטער הייסט בראניסלאוו שטשעפאנסקי, ער איז געווען א פוהרמאן און זיינע פערד האבען זיך געפונען אין שטאל אויף דרעווניאנאוסקא. פרייטאג ווען ער האט בעקומען אויסגעצאהלט זיין וואכעדלוין האט ער אין אווענד זיך געטראפען מיט זיינע בעקאנטע וולאדיס און גראנעק, (פראנציסקאנסקא 18) מיט זיינער א פריינדין, און דרייען זענען זיי אוועק אין רעסטאראן פון סלופסקי (דרעווניאנאוסקא 16) און דארט געמאכט א כוסה. ווען אלע זענען שוין געווען בגילופין, האט שטשעפאנסקי אנגעהויבען פערטשעפען זדונסקאס בעקאנטע און צוליב דעם איז צווישען זיי ענטשטאנען א קריגעריי, וועלכע איז באלד אריבער אין א געשלעג.

בעת'ן געשלעג האט זדאנעק ארויסגעכאפט א מעסער און איהם אריינגעשטאכען שטשעפאנסקי'ן. שטשעפאנסקי איז געפאלען און מיטען נאס און שטשעפאנסקי מיט זיין פריינדין זענען פערשוואונדען. שטשעפאנסקי איז מיט די לעצטע כוחות צוגעקראכען צום טויער, דא האבען איהם די כוחות פערלאזט און ער איז געבליבען ליגען.

די פאליציי האט געפונען זדאנעק'ן ביי זיין געליבטער אויף פאוושעטשנא 25 און זיי ביידען ארעסטירט.

נייע ארבייטס־בעדינגונגען פאר סטרוזשעס

(2) אונטער'ן פארזיץ פון קרייזארבייטס־אינספעקטאר איז פארגעקומען א זיצונג פון דער שירס קאמיסיע, וועלכע האט ערלעדיגט דעם קאנפליקט צווישען די הויזוועכטער און זירטסלייט. די קאמיסיע האט בעשלאסען, אז די לוינען פאר די הויזוועכטער בלייבען דיזעלבע; פאר בערינגען א נארמאטאר, ווערט דער לוין געהעכערט פון 2,50 ביז 3.50; אויך פאר דאס ריין האלטען א לערינגען פלאץ ווערט דער לוין געהעכערט אויף 1 זל. א וואך, יעדער הויזוועכטער מוז האבען אן אפרעכנונגס־ביכעל אין וועלכער ס'וועלען איינגעשריבען ווערען די לוינען און די צוגעשטעלטע קינדיגונג.

אין פאל פון טויט בעקומט דער וועכטער אויב ער האט אפגעארבייט צעהן יאהר — פאר 2 וואכען געהאלט, ביי צוואנציג יאהר — א חודש געהאלט. קינדיגען א וועכטער קען מען 4 מאל אין יאהר. יעדען ערסטען פון יאנואר, אפריל, יולי אדער אקטאבער אויף 3 חדשים. דער אפמאך איז גילטיג ביז'ן 1. יולי 1931.

א מארד בעת א גנבישער חלוקה

(ח) נעכטען ארום 1 א זייגער בייטאכט האט די פאליציי געפונען אויף רייטאנט־פלאץ א געוויסען סעראפים פשיביל (וואגער גאס 3) א פערהלשטען מיט א צושניטענעם בויך. פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל, וואו ער געפינט זיך אין א גוססדיגען צושטאנד. די אויספארשונג, וועלכע די פאליציי האט פארגענומען האט פעסטגעשטעלט, אז פשיביל איז א הענדלער, ער האט אבער אויך געהאט אנ'אנדער בעשעפטיגונג: פלעגט אנווייזען גנבים, וואו מ'קען אויספיהרען א גנבה און דערפאר בעקומען א חלק. נעכטען האט זיך פשיביל אויף רייטאנט־פלאץ זיך צוזאמענגעטראפען מיט זיינע חברים, און ס'האט געוואלט פארקומען א חלוקה, דערווייל איז אויסגעבראכען א געשרעי, בעת וועלכען פשיביל האט בעקומען מיט א מעסער אין בויך. פאליציי האט די מערדער נאך נישט געכאפט.

Dr. med. H. KRAUSKOPF
אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
צעגעלניאנא 45, טעל. 113-47
נעמט אן פון 4 ביז 7 אין אווענד.

לאדזשער קאמערטאל־טעאטער „ארט" על. 1. מאי 2 פריהער ענגל. זאל
לימערער, לייטער: משה בראדערזאן, דירעקטאר: יוסף סטרוגאטש
קאמפאזיטאר: דוד ביינגלמאן.
היינט, זונטאג – צוויי פארשטעלונגען: אנהויב 7.30 און 10 אווענד. ס'ווערט געשפילט
דאס נייע דריטע פראגראם א. נ. „אהן אקאפ"... נומערן 18 שלאגער־18
הנחה־בילעטען זענען היינט גילטיג.
בילעטען צו בעקומען יעדען טאג פון 11—1 מיטאג און פון 5 נאכם. בײ דער קאסע פון טעאטער.

סענסאציע

וואס לאדז האט נאך ביז יעצט נישט בייגעוואוינט!

Perfumerja S. BUCHWAJC

22 פיעטריקאווער 22, טעל. 131-43,

גיט צו איהרע געעהרטע קונדען

ביים איינקויף פון 5 זל. אן א באן פון דער גאלדענער סעריע מיט א בוכשטאב ביים צוזאמענשטעלען די דאזיגע בוכשטאבען: „Perfumerja S. Buchwajc" בעקומט מען צום אויסוואהל אומזיסט איינס פון די אונטען אויסגערעכענטע זאכען:

1) א גאלדען דאמען־זייגערל.
2) א לוקסוס־פאטעפאן.
3) א ראדיא־דעטעקטאר „Marconi" קאמפלעט מיט סלו־כאוועס און אנטענע אין דער ווערט פון 70 זל.
4) א פאטאגראפישער אפאראט „Kodak" אין ווערט פון 70 זל.
5) א גאלדענער הערען־זייגער.

צוזאמענשטעלענדיג נאר „Perfumerja" אדער „S. Buchwajc" בעקומט מען איינס פון די פאלגענדע זאכען:

1) א פוס־באל אין דער ווערט פון 25 זל.
2) דעטעקטאר „Marconi" אין דער ווערט פון 24 זל.
3) א לוקסוס־קאסעטקע מיט קאסמעטישע צובעהער אין דער ווערט פון 25 זל.

ביים איינקויף פון 2 זל. בעקומט מען א געוועהנליכען באן מיט א בוכשטאב ביים צוזאמענשטעלען די דאזיגע בוכשטאבען: „Perfumerja S. Buchwajc" גיט מען צו צום אויסוואהל אומזיסט איינס פון די אונטען אויסגערעכענטע זאכען:

1) א בעצירטער ביורקאווע־זייגער מיט פיגורען.
2) א לעדערנער הערען־פארטפעל.
3) עלעגאנטער פלאקאן צו פערפום.
4) א לוקסוס־פודערניטשקע הוביגאן.

צוזאמענשטעלענדיג נאר „Perfumerja" אדער „S. Buchwajc" בעקומט מען צום אויסוואהל:

1) א טאשען־מאניקור איז א פראכט־ראהם.
2) פראנצויזישע פודערניטשקע מיט פודער.
3) א גרויסע שאכטעל פודער הוביגאן.
4) עלעגאנט טאשען־מעסערל.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען

מ. ליפיץ פיעטרקאווער 193, מ. מילער פיעטרקאווער 46, וו. גראשקאווסקי קאנסטאנטינער 15, פערלמאן ציגעל־גאס 64, ה. ניעוויאראווסקי אלעקסאנדראווסקא 37, ס. יאנקעלעוויטש אלט־שטאט 9.

בתאוה ובפיסטויל...

ווידער א געהיימניספולער בעל־עבירה'ניק

(ח) זייט עטליכע וואכען שלעפט זיך ארום אין די פארשטעט פון לאדז א געהיימניספולער פערשוין, וועלכער האט זיך אנגענומען אלס זיין „ספעציאליטעט" צו פערגוואלדיגען יונגע מיידלעך, נעכטען איז ווידער אזא פאל פארגעקומען אויף ושיטניא גאס און לויט אלע וואהרשיינליכקייטען איז דאס פערברעכען אויסגעפיהרט געווארען דורך דעמזעלבען פערשוין.

ארום 9 א זייגער אין אווענד איז דורך ושיטניא גאס געגאנגען די 19־יעהריגע מאריא סולקאווסקא. פלוצלונג האט זי פערטשעפעט א יונגערמאן, סולקאווסקא האט אנגעהויבען צו ענטלויפען, דער אומבעקאנטער האט אבער ארויסגעכאפט א רעוואלווער און עטליכע מאל אויסגעשאסען, איינע פון די קוילען האט געטראפען סולקאווסקא אין האנד. די פאגאטאוויע האט די פערוואונדעטע אפגעפיהרט אין שפיטאל, דער אנפאלער איז נעלם געווארען.

„אין קינא בייקא"

אין קינא טעאטער „בייקא" ווערט איצט געשפילט דער העררליכער פילם, די ריהרענדע דראמע א. נ. „דאס דאפעלטע לעבען", דער דאזיגער פילם וועלכער שילדערט א מערגל וועלכע איז אומגעקומען בעת א באן קאטאסטראפע, אזוי האבען געשריבען די צייטונגען, אבער אין אמת'ן האט זי די גאנצע נאכט פערבראכט אין די ארעמס פון פרעמדע מענער, אזוי ווי זי האט געוואלט פערגעסען איהר שאנד־פלעק האט זי זיך געגעבען א צווייטען נאמען און איז אוועקגעפאהרען נאך פאריז. דארט איז זי אריינגעפאלען אין די הענד פון א געוויסען פירשט שעררינסקי, וועלכער ער האט זי גענייט צו פירען אנ'אומעסיגען לעבען. אין שפעטערהויז פון שעררינסקי בעקענט זי זיך מיט א רייכען אמעריקאנער וועלכער שטרעבט מיט איהר צו הייראטען און נעמט זי מיט נאך אמעריקא. אין דער הויפטראלע קראאירען פאלא נעגרי, פאיועל לוקאס, אלנא באקלאנא א.א. נא קאמעריקא. אין דער הויפטראלע קרעאירט.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען
פעטריקאווער 10, טעל. 131-86
נעמט אן פון 8–9½ פריה און פון 3–4½ נאכם

נייע שפראך־קורסען פאר עמיגראנטען

די שפראך־קורסען פאר עמיגראנטען, וואס זענען ארגאניזירט געווארען דורך „יעאס" זייט דעם ערשטען יאנואר ה. י. האבען אין משך פון דער קורצער צייט פון זייער עקזיסטענץ בעוויזען צו ווערען שטארק פאפולער צווישען אלע יודישע עמיגראנטען אין אונזער שטאט. פון איין גרופע פאר שפאניש, וועלכע איז געעפענט געווארען מיט 2 חדשים צוריק, זענען שוין היינט פערהאן 8 גרופען: דריי שפאנישע, 2 ענגלישע, 2 פראנצויזישע און איין פארטוגעזישע.

די קורסען ווערען בעזוכט פון בערך 2 הונדערט עמיגראנטען. נישט קוקענדיג אויף גרויסען דעפיציט וואס די קורסען ברענגען האט די יוגע פערוואלטונג פון „יעאס", — אבשאצענדיג דעם גרויסען נוצען, וואס דאס אויסלערנען די שפראך פון עמיגראציע־לאנד ברענגט פאר'ן יודישען עמיגראנט, — בעשלאסען צו עפענען נייע גרופען פאר שפאניש, ענגליש און פראנצויזיש.

אזוי קומט פאר זונטאג די ערשטע לעקציע פון א נייער ענגלישער גרופע און מאנטאג די ערשטע לעקציע פון א נייער שפאנישער גרופע.

פאר'ן אויפבוי פון ארץ־ישראל

אונטער דער לאזונג ווערט ווייטער געפיהרט אין אונזער שטאט דער „קרן היסוד"־קאמפיין, וואס האט זיך אנגעהויבען מיט'ן בעזוך פון פרעזידענט פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע ה' נחום סאקאלאוו און איז בעזונדערס פערשטארקט געווארען בעת דעם בעזוך פון מיטגליד פון אקציאנס קאמיטעט און ראט פון דער יודישער אגענץ, ד"ר אלעקסאנדער גאלדשטיין.

פון „שעורי ערב" ביי פא"י

די טעג האט זיך פארגעשטעלט פאר'ן פרעזידיום פון דער קהלה פערזאמלונג א דעלעגאציע פון ש"ע ביי „פועלי אגודת ישראל" פון אגראדאוויא 8.

די דעלעגאציע איז אויפגענומען געווארען דורך'ן ה. פרעועס בערגער און דאזער פלאצקי. די ש"ע דעלעגאציע האט איבערגעגעבען אז אין ש"ע לערנען יעצט איבער הונדערט 100 יוגענדליכע ארבייטער און אנגעשטעלטע, און עס דראהט אז די איזם יוגענדליכע זאל מוזען געשלאסען ווערען צוליב'ן קריזיס. די דעלעגאציע האט אויך איבערגעגעבען א מעמאריאל וועגען די פראגע. ה. פרעועס בערגער האט צוגעזאגט די דעלעגאציע נאכצוקומען די ביטע.

א פורים־באל אין קולטור־ליגע

! שבת דעם 15. מערץ ווערט אין לאקאל פון קולטור ליגע, בושעווינער 23, פארקומען א פורים באל איינגעארדענט דורך א קרייז פריינט צוזאמען מיט'ן צענטראלען עלטערען־קאמיטעט פון די מעדעם־שולען און קינדערהיימען. עס ווערט צוגעגרייט א אינהאלטס־רייכער פראגראם.

דאס גאנצע עלעגאנטע לאדז

האט איינגעזעהן, אז אמ־בעסטען קויפט זיך אלעראַרס

קאסמעטיק

אין דער נייער מאדערן - איינגעאורדענטער

פערפומעריע

I. DRUKIER, 5 ZAWADZKA 5

בעזיצט דעם רייכסטען אויסוואהל פון די נייעסטע פערפומען און פון אינלענדישע און אויסלענדישע קאסמעטיק. ■ סורפריזען פאר אלע קויפער!

צו יעדען איינקויף ווערט אומזיסט צוגעגעבען פערשידענע פרעמיעס.

בעמערקונג: ביז דינסטאג, דעם 11-טען מערץ שפענד איך צוליב דער ערעפנונג ½ פראצ. פון פערדינסט לטובת „לינת החולים" און „בית-היתומים", זגערזשער 40.

פאבריקס-פרייזען! בעזוכט מיין פערפומעריע! פאבריקס-פרייזען!

נאך דער פאבאר-אפערע

פראצעס פון דאקטוירים

(–) אין דעם לויפענדען חודש זאל פארקומען דער פראצעס געגען די דאקטוירים, וועלכע זענען פערמישט אין דער פאבאר אפערע, קאפיטאן ד"ר ליפינסקי און מאיאר ד"ר וואלאשינאווסקי.

באלד נאך דעם פראצעס אין מיליטערישען געריכט זאל פארקומען אין קרייז-געריכט דער פראצעס געגען איינינע לאדזער אינדוסטריעלער וועלכע זענען פערמישט אין דער אפערע.

מכוח הנחה-פעסער

(2) ס'פאסירען פאלען ווען פערזאנען, וואס פאהרען ארויס קיין אויסלאנד בעזיצען נישט קיין נויטווענדיגע דאקומענטען צו בעקומען אן אויסלענדישען הנחה-פאס און מוזען בעצאהלען דעם אפצאהל פאר א נארמאלען פאס.

איצט האט דאס אינערן-מיניסטעריום פעראורדענט, אז אויב דער פאציענט וועט אפילו נאכן צוריקקומען פון אויסלאנד קענען צושטעלען די געהעריגע דאקומענטען, וואס בערעכטיגען אים צו בעקומען א הנחה-פאס וועט איהם די איינגעצאהלטע סומע צוריקגעקערט ווערען.

משה ארנוואלד

נעכטען איז אין עלטער פון 55 יאהר געשטארבען דער פאפולערער אין לאדז אדמיניסטראטאר פון יודישען טעאטער און פילהארמאניע, משה ארנוואלד.

דער פערשטארבענער האט געהאט זעהר גרויסע פערדינסטען פארן יודישען טעאטער, בפרט אין לאדז, וואו ער איז אויף דעם געביט געווען טעטיג א רייה פון יאהרען.

אין צייט פון קריג האט ער איבערגענומען די אדמיניסטראציע פון יוליוס אדלערס טרופע אין גרויסען טעאטער און זיך דאן מיטגעמאכט אלע ליידען און פריידען פון יודישען טעאטער אין לאדז.

צווישען די יודישע ארטיסטען איז דער פערשטארבענער געווען זעהר בעליבט און געאכטעט פאר זיין אמת חברישער און מענשליכער בעציהונג און גוטע מעלות פון איבערליכען אויפריכטיגען נעפיהל.

זיין טויט האט ארויסגערופען אן אויפריכטיגען טרויער צווישען אלע, וואס האבען איהם געקענט. זאל איהם די ערד גרינג זיין.

400 טויזענד זל. אויף בוי-צוועקען

(–) פרייטאג האט דער היגער קאמיטעט פונאנדער צובויען די שטאט בעקומען א מיטטיילונג פון באנק גאספאדארסטוא קראיאוועגא, אז פאר לאדז איז איבערגעוויזען געווארען 400,000 זל. א קאנטא דעם בוי-קאנטיגענט אויפ'ן 1930 י. פון דער דאזיגער סומע, וועלכע איז ממש א נישטיגע פאר לאדז וועלען אין דער ערשטער רייה בעקומען וואוינונגס-קאאפעראטיוען פון די מלוכה-בעאמטע, פינאנץ-בעאמטע און אנד.

אבצייכען טאג לטובת דעם שול-וועזען פון „תרבות"

ווי עס איז שוין געווען געמאלדען, האט די צענטראלע פון „תרבות" אין וואַרשא בעשלאסען א ערלויבעניש איינצואורדנען אן אבצייכען-טאג אויפ'ן גאנצען שטח פון קאנגרעס-פוילען לטובת דעם העברעאישען שול-וועזען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, איז דער התער תרבות-קאמיטעט שוין צוגעטרעטען צו מאכען אלע נויטיגע הכנות צו דעם אבצייכען-טאג, וועלכער וועט פארקומען אין אזוער שטאט דעם קומענדיגען ראש-נערשטאג.

מען דארף האפען, אז די היגע יודישע נאציאנאלע קרייזען וועלען זיך ווארעם אפרופען אויף דעם אפעל פון דער וויכטיגער אינסטיטוציע וועלכע האט די אויפגאבע צו ערציהען דעם יונגען יודישען דור אין גייסט פון דער העברעאישער קולטור און מיטהעלפען, אז דער אבצייכען-טאג זאל אדורך מיט דעם געהעריגען ערפאלג.

ביי די קירזשנערס

די טעג קומט פאר די פייערליכע ערעפנונג פון ערשטען האנדווערקער-קירזשנער-צעך, אנגארד 9. היינט קומט פאר די פארוואהל-פערזאמלונג

פון געריכט

פאלש געשוואוירען

(2) אין קרייז-געריכט איז נעכטען פארגעקומען דער פראצעס געגען דער 17-יעהריגער ווערעניקא יוזשוויצקא און 41-יעהריגען מיכאל פאדגורסקי מאניסטראצקא 5 בעשולדיגט אין פאלש שווערען בעת'ן עדות זאגען אויף א פראצעס געגען א געוויסען אסקאר בוכעלמאן. דאס געריכט האט פערמשפט די יוזשוויצקא אויף 3 חדשים און פאדגורסקין – 5 חדשים ארעסט.

שוידערליכער זעלבסטמארד

טראמוואי צושנייד דעם זעלבסטמערדער אויף צויי העלפטען

(2) אויף נאפיורקאווסקא 60 איז נעשטאנען דער 19-יעהריגער ארבייטסלאזער יאנים קליס, פון ראדוואנסקא 19. ווען ס'איז גראד פערבייגעגאנגען דער טראמוואי נומער 3 האט קליס פלוצלונג אראפגעווארפען פון זיך דעם פאלטא און זיך געווארפען אונטער'ן טראמוואי. דער טראמוואי האט דעם זעלבסטמערדער צושניטען אויף צוויי העלפטען.

פערסמ'ט מיט ברען-שפירט

(2) נעכטען איז די שטעטישע פאגאטאווע אלארמירט געווארען צו א פאל פון פערגיפטונג אויף דרעוונאווסקא גאס, וואו ס'האט זיך פערסמט מיט ברען-שפירט דער 17 יעהריגער בערעק רעימאן.

רעימאן איז שוין איצט א גרויסער כוסהניק און צוליב פעהלען פון מזומן האט דערווייל אויסגעטרונקען א גרעסער מעסטעל ברען-שפירט, פון וואס ער האט זיך פערסמט.

העברעא'שער פרעבעל-קאמפלעט

פון גייערס ראיאן

לויט די בעמיהונג פון יודישען פרויען-פערבאנד „וו.י.ז.א." ווערט געעפענט ביים פ. ראיאן „בני ציון" (רושנאווסקא 7) (אבטיילונג פון דער ציונים-ישער אר, אגיטאציע אין ראיאן פון נייערס מארק) א העברעאישע פרעבעל קאמפלעט פאר קינדער אין עלטער פון 3—6 יאהר.

דער פרעבעל קאמפלעט וועט געפיהרט ווערען אונטער דער לייטונג פון פרוי ד"ר וויקטאריא ספעקטאר.

פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

היינט זונטאג קומט פאר אין דער פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע צעגעלניאנא 4 א פארלעזונג אין דער פוילישער שפראך פון פראפ. ז. פאזנער אויף ד. ט. „די נייעסטע שטרעמונגען אין דער אייראפעאישער ליטעראטור (– עקספרעסיאניזם און אוניווערסאליזם).

דער איינגאנג צו דער פארלעזונג איז פריי.

אפגעבריהט געווארען

(וו) נעכטען האט די 45-יעהריגע אטיליא שרעק פון קילינסקא 143 אנגענאסען נאפט און א ברענענדע לאמפ, דער נאפט האט זיך אנגעצונדען און די פרוי שרעק איז זעהר שווער אפגעבריהט געווארען, אין א שווערען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פון דער יודישער ארבייטער-ביהנע

סוף פון היינטיגען חודש וועט זיך „די יודישע ארבייטער-בינע" ווידער בעוויזען מיט א נייער פרעמיערע מיט לייוויק'ס „שאפ", וואס ווערט פלייסיג איינשטודירט.

פון „ארט"

היינט, זונטאג צוויי פארשטעלונגען 7.30 און 10 אווענד. ס'ווערט געשפילט דאס נייע ברייטע פראגראם א.נ. „א א קאפ". וואס רופט ארויס ענטציקונג ביים עולם.

היינט זענען הנחה-בילעטען גילטיג. בילעטען בעקומט מען אין דער קאסע פון טעאטער פון 11—1 און פון 5 נאכמ.

מעלדונג

אכטונג, שערער!

היינט, 6 אווענד, קומט פאר א גרויסע שערער-פערזאמלונג פאר מיטגלידער און נישט מיטגלידער ווענען זעהר וויכטיגע פראגען.

די שערער פאך קאמיסיע

STOWARZYSZENIE WIERZYCIELI

dla ochrony handlu i przemysłu, ul. Narutowicza 32

zaprasza wierzycieli z weksli inkasowych

Banku Przemysłowców w Poznaniu, Oddz. w Łodzi

na zebranie w **poniedziałek, dn. 10-go b. m.** punktualnie o godz. 5-ej pp. do własnego lokalu przy ul. **Narutowicza 32.**

15502

ס'גייעג נאכ'ן שאטען

(סענסאציאנעלער ראמאן) 63)

דאס איז געווען טאנצמאן.

פינסטלענדיג צוגעמעט מיט די אויגען, איז ער נעשטאנען אויף דער שוועל.

וואלדמאן האט אין איהם תיכף דערקענט דעם פערזאן, וואס איז בשעתו געשטאנען נעבען איהם אין טראמוואי.

— שיסט נישט, פאניע!... מען דארף נישט שיסען, איך בעט אייך! — האט ארויסגעשטאמעלט דער „יובילער" דערשראקען צושפארענדיג זיך צו דער וואנד... איך בין דאהער געקומען, כדי זיך ארורכשמועסען מיט אייך... איך... איך האב זיך געוואלט מיט אייך פערשטענדיגען...

— וואס-זשע האט איהר זיך אזוי דערשראקען? — האט וואלדמאן רוהיג א פרעג געטון.

— אט פאר דעם הפן בין איך אין דער האנד... נעהמט איהם אוועק, פאניע-לעבען... און איך... איך...

— וואס פערלאנגט איהר, אייגענטליך?

— איך האב זיך געוואלט אדורכרעדען מיט אייך פריוואט...

— אייך האט דערעסען צו זיין בענסראפ'ס משרת?

טאנצמאן האט א שנעלען בליק געטון אויף וואלדמאנען און פערביסען א ליפ.

— איך האב זיך אייך געוואלט צורינען, פאניע, — האט ער ארויסגעשטאמעלט — איך וואלט אייך געקאנט דערצעהלען א סך, וואס איהר ווייסט נישט. שענקט מיר נאר א ביסעל צוטרוי... דאס איז בכך הכל אלץ, וואס איך פערלאנג פון אייך,,, איך האב מיט'ן קאפ ריזיקירט, כדי אריינצוקריכען זיך היינט צו אייך... פאליציי יאגט מיך נאך אויף שריט און טריט... פונקט, ווי נאך אייך...

נישט צומאכענדיג די טיר, איז וואלדמאן אפגעטראטען אין א זייט.

טאנצמאן איז אריין, נערוועז ארומקוקענדיג זיך אין אלע זייטען.

די אויסטערלישע קאמפליצירטע אינסטרומענטען אינ'ם לאבאראטאריום האבען איהם נעשראקען; דאס הודושען פון די דינאמא מאשינען האבען אנגעווארפען אויף איהם א פאניק; א בעזונדערס דערדריקענדען איינדרוק האבען אויף איהם געמאכט דער נעפלאנטער פון די דראטען, אויף די וואנד, און די הונדערטער רויטע לעמפלך, וואס האבען זיך אלע-ווייליע אנגעצונדען און אויסגעלאשען.

— נו, רעדט שוין, צו וואס זענט איהר געקומען? לאמיר א הערען!

דער שניידיגער קאלטער קול פון וואלדמאנען האט איהם געמאכט ציטערען אויפ'ן גאנצען קערפער.

— דאס בין איך אהערגעקומען אין נאמען האנג מיט'ן גראף בענסראף, — האט ער שנעל געענטפערט — איך האב נישט געוואוסט, אז איהר קאנט איהם... בנאמנות, איך האב נישט געוואוסט... איך האב געמיינט, אז איך וועל אייך דערערצעהלען, שטער ווענען איהם זאגען,

— מיר איז בעקאנט אלץ, וואס איך בעדארף צו וויסען וועגען אייער „פאגעס"... און איך ווייס אויך וועגען אייער אדרעס, וואו איהר בעהאלט זיך... ס'איז מיר אויך בעקאנט אז מען מאכט דארט גרויס לכבוד מיר א געהעריגען קבלת פנים. איהר...

— ניין, איהר האט א טעות, פאניע-לעבען!— האט טאנצמאן דערשראקען איבערגעשלאגען די רייד — אט, וואו עס שטעקט שוין מיר די גאנצע געשיכטע! — ער האט בעוויזען אויפ'ן האלז לע'ם די אויערען — איך האב עס בעשלאסען פטור צו ווערען... פון דעם מאמענט אן, וואס איהר האט זיך אריינגעמישט אין אונזערע עסקים, האב איך פערשטאנען, אז אלץ גייט „ופטעם"... און דעריבער וויל איך אייך טאקע קומען צו הילף... אויב מען וועט מיר דאן כאפען, וועט עס אפשר פערלייכטערען מיין גורל... און אז מען וועט מיך פאקען — און דעם בין איך זיכער!...

— כ'לערשטעה — איהר ווילט מיך געווינען פאר אייך, און איהר האפט צוזוגען זיך פאר דער מאכט, אידער, מען וועט אייך כאפען?

טאנצמאן האט שנעל א שאקעל געטון מיט'ן קאפ:

— יא, פאניע-לעבען... איך בין אייך געקומען זאגען, וואס אייך וועט טרעפען דארט, ווען איהר וועט זיך צוזאמענטרעפען מיט בענסראפ'ן.. איהר זענט נישט גערעכט... איהר מיינט אודאי, אז דער גראף וויל אייך כערנארען, און אז דארט וועט אייך בעגעגענען א גאנצע ארמעע... ניין, איהר האט אין דעם פאל א גרויסע טעות...! דער גראף רעכענט אליין זיך מיט אייך אנ'עצה צו געבען!...

און אויב איהם וועט נישט געלונגען, וויל ער מיט אייך קומען צו א הסכם... אריינפאנגען אין דעם זיינע מענשען, וויל ער נישט... איהר קאנט זיך מיט איהם היינט נאר נייכט אנ'עצה געבען... אטא דאס בין איך אייך טאקע געקומען מיטצוטיילען!

וואלדמאן האט דורכדרינגליך אנגעקוקט דעם „יובילער".

בסך הכל מיט פינף מינוט צוריק האט ער געהערט ווי דער גראף בענסראף האט ארויסגעגעבען א בעפעהל, צו זיינע מענשען, אז זיי זאלען קומען אויפ'ן בעשטימטען ארט, אין דער צאהל פון גאנצע אכט מאן.

טאנצמאנ'ס דערקלעהרונג האט געטראפען וואלדמאנען אומגעריכט, אבער אין איינציגע שטעער האט ער פערשטאנען, די כיטרע שפיל פון דעם „יובילער", און אומבעמערקט א שמייכעל געטון.

— דאס איז אלץ, וואס איהר האט מיר געוואלט מיטטיילען? — האט ער א פרעג געטון נאך א קורצען שווייגען.

טאנצמאנ'ס קאמבינאציע איז געווען צו דורכזיכטיג.

וואלדמאן האט נאך אבער נישט פערשטאנען די מאטיווען און וואס פאר א היגטער-געדאנק האט געדיקטירט מיט טאנצמאנען.

דער „יובילער" איז דאך נישט געווען אזא דרייסט מענש'ל ער זאל אויף איינענער אחריות אונטערנעהמען אזא קאמפליצירטע אויפגאבע צו לעזען.

— נו, יא... איז עס דען וויכטיג, פאניע-לעבען?

— האט טאנצמאן צוטראגען ארויסגעשטאמעלט, ארומלאזענדיג די אויגען, און פערלוירען אויסקנאקענדיג די פינגער. (פארטזעצונג קומט).

דער פערלויף פון קאמוניסטן=טאג

אומעטום פערוואונדעטע און דערהרג'עטע

בערלין, 8 (ספ. טעל) בעת די קאמוניסטישע דעמאנסטראציעס אין דייטשלאנד איז געקומען צו בלוטיגע צוזאמענשטויסען.

אין קעלן איז פארגעקומען א גרויסע צוזאמענשטויס צווישען קאמוניסטען און פאליציי, 300 פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען.

אין האללע זענען בעת א צוזאמענשטויס געפאלען טויטע און פערוואונדעטע.

אין דרעזדען זענען ארעסטירט געווארען 185 פערזאן.

אין בערלין זענען בעת די דעמאנסטראציעס שווער פערוואונדעט געווארען 31.

ניו-יארק, 8 (ספ. טעל. אין ניו-יארק איז פארגעקומען א דעמאנסטראציע פון 60 טויזענד פערזאן. נאכמיטאג איז געקומען צו שווערע צוזאמענשטויסען צווישען פאליציי און קאמוניסטען. די צאהל פערוואונדעטע בעטרעפט 300 פערזאן. אויך אין אנדערע שטעט זענען פארגעקומען גרויסע קאמוניסטישע דעמאנסטראציעס.

דאנציג 8 (ספ. טעל.) אין דעם „קאמוניסטישען-טאג" זענען פארגעקומען גרויסע קאמוניסטישע דעמאנסטראציעס, ס'איז געקומען צו צוזאמענשטויסען מיט דער פאליציי.

סאנאק, 8 (ספ. טעל.) דא איז פארגעקומען א קאמוניסטישע דעמאנסטראציע, אין וועלכער ס'האבען אנטיילגענומען א נ'ערך 1000 ארבייטער, ס'איז געקומען צו א צוזאמענשטויס מיט דער פאליציי. עטליכע זענען פערוואונדעט געווארען, עטליכע אגיטאטארען זענען ארעסטירט געווארען.

געשטארבען פאן טירפיץ

מינכען, (פטע) אין א היגען סאנאטאריום איז געשטארבען דער גרויס-אדמיראל פאן טירפיץ.

ד"ר שאכט, פרעזידענט פון דער רייכס=באנק איז דעמיסיע

בערלין, 8 (ספ. טעל.) דער פרעזידענט פון דער דייטשער מלוכה באנק ד"ר שאכט האט זיך אנגעגעבען אין דעמיסיע. די סיבה פון דער דעמיסיע איז דער אויסגאנג פון דער האגער-קאנפערענץ און דאס אנגעהמען פון נייעם רעפאראציע-פלאן, וועלכען ד"ר שאכט האלט פאר נישט-אויספיהרבאר.

בערלין, 8 (אטע). אויפ'ן ארט פון דעמיסיאנירטען פרעזידענט פון דער רייכס-באנק ד"ר שאכס ווערט פארגעזעהען די קאנדידאטור פון ד"ר לוטער.

די פאניק אויף דער בערזע, וואס האט זיך אנגעהויבען נאך דער דעמיסיע פון ד"ר שאכט האט זיך שוין בערוהיגט.

אנטי=ציוניסטישער שטאנדפונקט

אין בעריכט פון דער ענגלישער אויספארשונגס-קאמיסיע

לאנדאן, 8 (יט"א טעלעגראפיש) די „מארנינג פאסט" טיילט מיט, אז די בריטישע אויספארשונגס-קאמיסיע פאר די געשעהענישען אין א"י האט דאנערשטאג אונטערגעשריבען איהר בעריכט. די צייטונג בעהויפטעט, אז די מערהייט פון דער קאמיסיע האט זיך געשטעלט אויף אנ'אנטיציוניסטישען שטאנדפונקט בנוגע דער באלפור-דעקלאראציע.

דער בעריכט וועט פערעפענטליכט ווערען ערשט נאכדעם, ווי ער וועט בעטראכט ווערען דורך דער בריטישער רעגירונג דאס אונטערשרייבען דעם בעריכט האט זיך פערצויגען, ווייל ס'זענען געמאכט געווארען בעמיהונגען צו ברענגען אין איינקלאנג די געגענזייטיגע מיינונגען פון די קאמיסיע מיטגלידער.

—=:8:=—

נאציאנאלער טרויער אין פראנקרייך

צוליב דער גרויסער פערפלייצונגס=קאטאסטראפע

פאריז, 8. (ספ. טעל.) די שרעקליכע פערפלייצונגס-קאטאסטראפע אין דרום-פראנקרייך האט געפינען א שטארקען אפקלאנג אין דער גאנצער פראנצויזישער געזעלשאפט.

לויט דער איניציאטיוו פון דער פראנצויזישער באנק האט מען אנגעהויבען א גרויסע זאמלונג לטובת די געליטענע.

אויפ'ן פארשלאג פון פרעמיער טארדיע יועט דער מארגענדיגער, זונטאגדיגער טאג, ערקלערט ווערען אלס טאג פון נאציאנאלען טרויער.

דער פרעזידענט דומערג, פרעמיער טארדיע און בילדונגס-מיניסטער מארא זענען אפגעפאהרען אין די פערפלייצטע ערטער.

פון דער פוילישער רעגירונג איז אנגעקומען א מיטליידס-דעפעשע.

שרעקליכע לופט=קאטאסטראפע

בעת די פייערליכקייטען לכבוד פרעזידענט מאסאריס

פראג, 8. (ספ. טעל.) בעת די נעכטיגע יוביליאום - פייערליכקייטען לכבוד דעם פרעזידענט מאסאריק, איז אויפ'ן הויף פון שלאס פארגעקומען א גרויסע רעפילארע פון נארניזא. איבער'ן הויף האבען ארומגעקרייזט 21 אעראפלאנען. 3 א 4 א זייגער נאכמיטאג זענען פון פראגער פליה-פלאץ ארויסגעפלויגען 4 קאמבאט אעראפלאנען. אויף א הויך פון 400 מעטער איז פארגעקומען א צוזאמענשטויס, פון 2 פון די האזיגע אעראפלאנען. דער רעזולטאט איז געווען א שרעקליכער, די אעראפלאנען זענען אין די אויגען פון צעהנדליגער טויזענדער מענשען אראפגעפאלען, און 4 פליהער זענען דערהרג'עט געווארען אויפ'ן ארט.

השבת אבדה

ס איז פערלוירן געווארען א פראטעסטירטער וועקסעל מיט א קאזינגע אויף א סומע פון 100 זל. אויסשטעלער נח רימאנטשטיין אררדע א. איילענבערג. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אבציגעבען צו Chil Heber Łódź, Drewnowska 8

בעסער ווי געלד אויף פראצענט

אין קאלי (מ'מין מראטוגע לאדז אלעקסאנדער) זענען בעלטנעגדליך צו פערקויפען אביגע פלעצער צו א חאלבען מארג יעדער אין דער שענסטער און בעסטער לאגע צווישען די שוין זאט 20 יאהר בעשטעהענדע יודישע וואוינהייזער. אנצופרעגן דורכ'ן טעלעפאן 127 98.

W. EYCHNER

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11.

טעל. 134-72

נעמט אן פון 6–8 אווענד

אנ'ארט צו שלאפען

פאר א ארענטליכען יונגענמאן, איז אבצוגעבען. צו ערפאהרען פיעטריקאווער 33 אין 2. הויף, פארטער.

מלוכה-לאטעריע-ציהונג

5-טע קלאס, 2-טער טאג

25,000
48053 144699
20,000
59355 78420 193147
15,000
58562 122796
10,000
29844 72728 141216 155428
5,000
32624 57220 59225 165521 166832 181896
3,000
35005 44076 48814 51637 53364 144557 150231 151201 162039 181973 190112
2,000
27350 34850 102881 104507 106758 135753 142041 155378 185532 197315 202858
1.000 931 45355
50535 63148 64259 69181 100269 120093 131123 134745 140116 143397 175701 181866 20394
600 זל. 59640 74140
78276 93508 94164 96754 97629 122350 124538 127378 131063 131895 134701 138070 140217 143949 147521 151118 156817 158856 159236 160218 161713 166380 168974 169287 171817 174732 175734 180315 188743 190260 190417 191038 195007 195140 195975 196535 201062 207085 207182 209122 209268 209
500 זל. 38 490 4482
6980 8531 12060 13913 15123 15542 16314 16419 16593 16790 17133 17565 22438 23284 24840 28833 31046 31319 32232 33976 37553 60167 61995 66480 68249 68456 68729 70266 71917 72385 37715 39284 39330 40528 41130 42271 44551 48694 49154 73185 74760 75434 76752 78069 78987 81209 84022 84026 6226 86801 88521 96107 1000751 100477 1801311 101333 101599 101919 103596 104570 104732 105566 106043 110409 114100 117711 121425 121579 129961 131947 133288 133682 133792 134444 134886 135365 135835 135949 137104 138670 139237 140549 141738 141780 142020 142709 146099 147348 147381 147468 147666 148014 150032 152697 158091 158803 158922 159238 159679 160242 162106 163584 164195 165301 177866 178066 178441 180076 180186 181743 182593 183255 184584 184634 185544 186629 188353 194581 197980 197980 199200 199393 201863 283975 204151 200662 209401

פרעמיעס

113 33 86 3?7 ??? 505 35 752 74 841
62 84 961 1115 20 ?? 213 68 383 432
603 56 67 2129 250 458 661 727 44 49
76 851 69 931 3210 308 33 72 84 93

96 406 82 82 780 839 903 6 4097 141
61 72 362 404 24 529 619 39 700 6 905
5139 365 432 53 97 548 86 82 654 62
86 68 705 20 812 27 43 78 6169 296
516 56 688 987 88 7024 223 98 512 656
327 908 21 38 49 8011 210 38 428 74
584 619 51 994 9040 514 91 611 757
819 951 99

10086 109 20 50 81 92 283 308 400
88 586 659 62 893 965 11268 307 15
451 67 71 565 603 16 87 708 62 804
54 997 12256 315 433 74 770 13044 71
123 29 99 335 416 609 792 14249 69
348 54 455 82 841 15018 49 537 73 636
48 65 758 825 27 980 16045 432 49 590
615 63 799 911 72 17011 25 50 121 44
276 94 414 21 68 531 61 67 702 884
917 43 87 18104 61 224 342 425 579
626 720 43 87 19033 81 82 230 302 7
32 66 428 647 761 890

20068 88 309 96 542 639 774 816 26
21209 306 83 512 60 72 824 41 957 59
22041 168 228 44 80 312 489 90 599
617 88 780 903 8 23040 53 200 83 200
83 453 983 91 24058 132 448 802 985
25065 104 82 243 304 62 66 593 630
853 26157 61 433 89 664 85 789 902
21 39 50 52 27220 316 404 771 827 52
28014 159 71 77 262 328 626 60 904
42 29161 100 216 17 48 359 401 40
503 746 827 939 64 99

30029 53 256 334 615 726 51 952 82
31073 278 353 478 529 707 52 856 963
32089 132 378 97 611 22 51 801 930
50 87 33080 218 341 85 438 97 584
705 954 34104 231 56 717 810 13 998
35086 228 413 61 538 614 714 67 36010
117 43 656 911 15 37180 306 19 27 509
60 88 89 704 830 39 918 94 38102 204
18 66 352 446 52 548 855 904 15 39091
92 184 297 310 446 583 634 40 935 76

40006 14 47 751 932 46 75 41012 82
154 60 301 34 86 519 60 70 648 702
874 76 42012 49 98 179 363 408 20 76
87 508 88 726 853 56 43069 234 89
623 38 874 904 44124 41 303 416 17 29
48 617 58 835 916 45059 172 83 258
346 409 33 43 530 50 606 31 46090 111
39 70 327 420 545 62 684 93 712 47
921 47039 297 436 87 500 63 637 711 51
840 48336 89 403 4 809 932 49028 151
392 461 522 762 988

50030 87 173 380 448 64 892 971
51082 257 60 238 326 33 52 460 82
530 41 83 634 58 62 52081 213 42 450
610 46 878 905 75 53144 246 494 614
856 65 75 53'44 246 494 614 856 65
75 921 54016 81 84 88 274 354 547 99
706 14 65 72 813 25 920 64 55125 49
375 431 71 627 93 741 014 907 90
56018 145 47 73 88 210 39 314 16 22
23 58 87 444 569 609 12 772 810 59
913 66 57284 458 91 509 896 901
58055 61 67 95 111 36 44 77 92 213
82 358 629 42 762 830 903 15 78 59146
245 50 84 390 645 75 720 884 60056
108 98 253 77 340 408 13 518 48 612
708 922 30 62

61017 125 205 45 445 620 62034 248
339 408 61 610 63094 134 43 298 301
21 429 53 516 653 7?2 870 64349 65
489 526 74 79 686 751 65069 133 62

348 73 438 88 96 5229 79 99 677 307
49 922 37 66211 365 406 33 540 6?2
96 753 807 88 67217 53 338 41 653 61
700 873 68101 79 405 15 60 520 36 43
75 606 841 998 69178 112 47 88 391
99 472 565 77 604 730 71 841 82 934
67

70005 61 107 9 93 200 32 39 301 15
35 36 592 692 32 792 987 71157 249
72 404 47 733 39 56 874 88 906 72082
128 78 218 22 59 306 19 49 416 30 62
63 68 530 41 759 964 96 73010 60 194
374 91 653 737 899 74007 31 55 124
231 68 309 71 91 418 548 666 67 69
82 714 84 87 959 75 75047 141 96 315
508 87 601 38 83 720 969 87 76078 90
319 95 563 695 749 98 827 77211 41
62 574 677 824 69 955 71 87 78016 104
29 203 528 46 81 604 22 89 731 73
826 37 923 79101 41 285 477 518 37
705 93 803 99 80010 76 132 309 453
509 699 807 84

81058 102 204 35 307 37 412 15 520
92 999 82036 96 118 420 44 63 559 65
93 759 64 823 948 83009 50 69 82 86
133 465 509 611 17 55 65 75 721 812
18 931 99 84029 135 38 41 348 402 62
590 691 940 85016 143 78 402 514 600
759 70 94 922 86154 86154 81 481 629
750 55 66 875 82 958 64 87168 214 45
48 356 512 748 887 957 88082 576 638
93 898 915 89013 56 286 92 331 37
461 647 831

90001 57 313 16 576 803 79 91009
224 31 330 424 581 82 86 648 59 953
71 92093 106 18 224 450 809 25 929
93041 61 93 137 53 54 80 330 57 63
83 442 571 81 613 18 717 62 75 822
71 904 37 89 94006 22 355 622 87 762
896 927 95195 277 321 444 67 659 66
96053 63 120 218 56 91 98 501 4 46
703 73 837 87 902 97076 89 112 31
60 296 328 42 91 433 95 565 609 24
98047 180 243 81 344 784 983 86
99004 41 84 110 14 501 30 664 910 42

100050 61 152 214 45 92 95 433 61
572 603 67 96 750 97 922 48 101040
100 283 306 69 91 448 634 769 79 838
51 924 25 28 45 57 102067 369 542 77
88 602 59 701 32 801 65 934 86 103049
169 426 40 69 604 21 89 825 31 997
104009 35 72 180 82 207 81 370 92
403 564 77 750 852 105042 45 277 461
538 603 24 59 887 921 78 106023 145
357 500 26 721 834 73 910 33 44
107049 151 64 385 448 619 744 802 47
908 38 75 108028 111 52 250 99 358
434 595 603 23 44 804 12 940 109033
176 86 99 222 31 420 545 640 65 781
970 11088 85 106 66 220 29 47 314
488 619 842 98 111039 188 223 69 625
849 50 965 112075 106 53 206 26 353
425 46 580 827 56 927 92 113006 85
212 525 677 802 917 114002 74 190
252 609 757 115110 319 61 422 604 40
43 706 116310 527 701 3 900 82 83
117008 129 33 286 305 60
938 118231 326 85 564 720 906 46
119061 116 41 222 496 747 889 979

120003 383 535 80 628 728 87 904
14 26 29 121005 107 52 97 314 35 51
429 51 620 80 746 48 50 83 837 53

122033 118 218 21 318 60 90 457 64
635 714 24 46 56 805 29 942 84 95
123116 34 65 249 364 433 36 39 55 70
551 622 728 63 824 61 67 77 925
124024 86 96 223 42 55 324 98 428 53
89 555 705 33 39 77 80 837 908 125026
89 194 279 340 473 84 96 573 664 781
806 126065 207 17 19 80 84 332 86
597 658 809 53 946 127084 147 50 217
79 332 476 576 655 69 85 736 907 37
62 128344 27 459 60 65 611 34 72 75
760 831 950 86 129048 161 207 428
529 36 43 55 705 812 927 71 130024
138 94 267 98 305 14 446 514 82 776
833 905 74

131267 859751 999 132047 210 81
439 556 64 620 851 59 963 133016 80
88 260 61 93 368 445 752 822 71
134055 75 80 345 431 54 60 521 634
836 939 55 133159 217 322 432 541
748 136101 215 92 326 413 544 683
787 835 78 137130 229 328 44 407 17
569 620 723 25 99 820 78 915 138090
249 362 477 624 722 840 945 139130
86 208 14 327 41 84 546 61 620 750
63 830 75 945 54

140007 59 66 204 6 24 78 396 432
42 54 574 606 63 744 831 45 911
141031 61 67 90 124 61 82 215 48 77
302 79 94 404 37 68 80 570 94 142052
190 99 352 64 71 483 534 700 34 71
800 12 31 67 83 971 143101 239 323
84 453 56 78 535 77 96 610 87 874
144029 117 29 57 69 87 211 63 312
458 519 52 606 725 53 82 801 2 33 949
70 145117 247 53 440 65 66 92 522
611 32 74 763 88 815 29 929 146028
40 56 131 53 63 290 340 64 93 460 65
517 46 71 685 771 834 926 28 32 68
91 97 147006 85 131 93 224 68 344
476 509 45 59 721 68 956 91 148072
187 283 307 55 98 533 47 619 68 96
790 966 75 149061 74 89 156 57 250
345 52 430 55 94 521 628 701 16 800
912 51 84

150143 465 66 88 514 628 86 728 57
810 27 41 42 58 60 915 47 98 151016
65 85 124 257 70 312 76 81 415 99
531 50 602 80 701 21 39 72 834 152030
49 58 145 46 318 50 72 418 598 674
841 81 97 920 31 153058 155 202 49
308 78 99 574 806 57 91 925 56 75
154056 133 302 547 54 55 729 32 77
921 32 65 74 96 155016 100 225 86
449 602 718 42 50 95289 156058 69 77
96 136 50 53 281 363 401 70 95 572
694 701 926 42 157083 133 230 36 427
78 92 615 60 64 701 41 952 158021 34
153 298 335 45 88 97 412 62 552 678
96 701 812 901 159039 58 64 77 348
456 515 47 613 72 786 894 999 160000
1 32 43 78 90 184 85 236 348 66 447
92 507 28 650 60 98 847 57 83 926 49
68 16117 61 80 440 536 77 784 91
833 912 18 162007 77 221 23 65 94
324 555 64 65 708 27 58 838 45 83 95
935 70 163116 43 88 227 356 68 413
26 61 649 729 49 915 29 164007 49
172 202 55 79 350 86 92 426 36 716
29 68 801 10 941 57 58 160533 122
264 392 539 633 43 705 13 40 58 824
920 166089 106 74 80 277 333 83 416
64 90 507 26 711 811 31 935 86 167084

150 275 332 405 18 531 38 717 810 53
61 77 83 98 923 71 168000 2 8 31 70 104
22 83 213 24 313 447 500 736 939 92
169014 53 65 193 258 68 300 39 444 65
62 641 823 70 99 949 54 95 170155 59
77 222 510 35 56 58 87 603 782 92 873
945 171071 89 382 511 40 669 709 13 60
802 11 172036 43 156 248 72 417 661 93
740 77 873 1731330 48 59 73 95 300 20
29 402 39 79 530 61 86 641 42 59 732
852 939 81 174076 101 6 22 54 22 460
513 644 879

175014 140 44 281 308 421 511 15 78
638 57 82 958 176022 104 43 89 253
483 92 528 34 48 73 639 716 938 73
177029 30 60 104 30 223 86 451 509 60
62 625 762 64 806 908 52 75 80 178071
74 83 107 78 278 309 426 98 508 73
982 179000 33 133 57 65 93 246 417 34
60 538 634 746 996 180017 70 77 85 133
40 43 60 236 54 94 524 82 714 34 59
77 892 909 181006 50 68 242 305 6 14
21 53 61 475 512 30 38 52 798 805 906
27 93 182042 174 97 215 341 538 727 28
887 962 183118 304 34 59 77 470 77 555
702 924 68 184088 132 90 255 73 300 5
454 68 69 92 99 517 35 625 26 66 98
946 185018 90 141 65 99 213 396 400 15
563 604 15 86 708 48 834 960 62
186035 257 408 83 517 30 47 52 74 754
817 37 937 53 187009 34 138 56 218 36
44 331 533 636 48 68 70 758 94 863 93
95 980 188041 79 126 49 508 23 606 92
736 829 41 951 55 78 189093 99 137 334
418 39 577 82 95 635 57 746 811 17 55
954 94 190045 64 78 92 200 82 351 535
37 87 826 932 191047 78 121 34 98 331
64 404 54 507 40 60 75 645 723 192160
44 57 59 534 331 403 12 953 55 193040
67 135 78 222 323 414 73 86 525 81 605
96 724 884 949 194205 13 22 396 419
75 76 541 615 99 934 65 195193 240 310
428 31 71 569 76 627 64 78 751 74
196142 55 85 268 484 613 724 42 773
197120 92 167 70 341 409 28 97 541 672
700 30 52 65 98 814 919 198024 37 357
73 78 566 89 705 6 821 60 199159 302
29 433 67 502 47 635 88 734 65 85 938

20040 71 155 323 30 73 481 502 667
781 809 39 920 53 201030 55 70 185 540
66 669 724 801 202297 308 439 764 819
45 912 62 203001 43 153 320 65 482
523 96 671 204000 51 156 299 463 68
508 43 723 77 205051 230 80 328 540
665 929 206103 29 32 72 76 93 286 518
83 627 54 718 28 44 875 970 72 207014
37 77 116 52 295 327 55 533 738 45
854 916 32 49 53 208029 148 75 205
362 76 449 78 561 627 719 20 93 812
909 70 209002 50 107 362 519 616 58
73 86 754 896 969

זאפארטיגע אויסצאהלונג

פון אלערליי געווינסען קומט פאר אין די בעריהמטע גליקליכע קאלעקטורע

ס. יאטקא פעטריקאווער 22 / פעטריקאווער 66

דארט ווערט אויך געטוישט סטאווקעס אויף נייע לאסען.

5485

פלאט-דעמאנסטראציע געגען רוסלאנד

מיט'ן אנטייל פון ענגלאנד, פראנקרייך און איטאליען

קיעוו, 8. (ספ. טעל.) „נ. וו. אפענדפלאט" ברענגט פון בוקארעשט פאלגענדע טעלעגראמע ידיעה: די רעגירונגען פון פראנקרייך, ענגלאנד, און איטאליען האבען באשלאסען א ערנסטע דעמאנסטראציע צו מאכען, ס'איז נעמליך באשלאסען געווארען ארויסצושיקען אויפ'ן שווארצען ים א גרעסערע פלאטיליע און דעמאנסטרירען צוגונסטען רומעניען. די טערקישע רעגירונג האט געזאגט מסכים זיין אדורכצולאזען דעם ראזען פלאט דורך די דארדאנעלען, אזא דעמאנסטראציע זאל אויך פארקומען אויפ'ן באלטישען ים, די דערמאנטע מלוכות זאלען אויף דעם אופן דאקומענטירען אז זיי זענען גרייט צו מאביליזירען זייער פלאט, כדי צו באשיצען די אינטערעסען פון רומעניען און פוילען.

200 מענשליכע לעבענס אין סכנה

צוליב פערגיפטען בראנפען

ניו-יארק, 8. (אטע). אין אקלאהאמא-סיטי זענען 200 פערזאן זעהר שווער קראנק געווארען נאכדעם ווי זיי האבען געטרונקען אלקאהאל. די סיבה פון דער ערקראנקונג איז נאך נישט באוואוסט. דאס לעבען פון די צוויי הערגעטע מענשען איז אין סכנה.

דער סוד פון א געשומד אנ'אפיציר

(ענדע פון 6-טע זייט)

מיר אפגעזוכט א קרוב. האב איך נישט אויפגעהערט צו טאכען דעם רופא, מיינע עלטערן ווען געווארען מעהר און מעהר דראהנערנד.

איינמאל האב איך זיך מיישב געווען און אנגעהויבען איהם גלייך דערצעהלען מעשיות פון קאנטאניסטען-לעבען, פון די קרבנות, פון דער פינסטערער עפאכע פון ניקאלאי דעם ערשטען, עס איז פארגעקומען א סצענע, וועלכע איך וועל קיינמאל נישט פערגעסען. זי האט מיך עטוואס דערמאהנט אן די ביבלישע סצענע, ווי יוסף האט נישט אויסגעהאלטען און זיך גענאנט דערקענען פון זיינע ברידער מאקסימאוו האט זיך מיטאמאל ביי מיר צוקושט, ער האט זיך מודה געווען נישט ער, א ער זיין טאטע איז געווען א קאנטאניסט, געשמדט. ער האט זיך דערדינט צו א הויכען מיליטערישען ראנג, פאר'ן האט איהם זיין פאטער געלאזען א צוואה, ער זאל ליב האבען א יודע. ער אליין איז שוין געבוירען אלס קריסט פון א געשמדטען טאטען און א קריסטליכער מאמע. ער ווייס מעהר פון יודישקייט נארנישט, אבער זיין טאטענס צוואה האט ער פערטייטשט אויף אזא אופן: זיין טאטע האט איהם פערזאגט ער זאל ליב האבען א יודע. א יודען קען ער נישט ארויסציינען קיין ליבע — מע רופט איהם שוין „מאקסימאוו דער האלבער יוד" — זוכט ער אוים צווישען זיינע סאלדאטען א יודען און איז אויף איהם מקיים די מצוה פון ליב האבען א יודע.

צום סוף האט ער נאך צוגעגעבען: איך בין גליקליך וואס נאט האט מיר צוגעשיקט א פרייוויליגע יודען, וועלכען איך קען איינלאדען וואנאר צו מיר אהיים. ער האט מיך אבער געבעטען, איך זאל פון דעם נישט רעדען. ער שעמט זיך נישט חלילה, מיט זיין אפשטאמונג נאר גראד וויל זיין טאטענס צוואה איז טייער איהם הייליג, וויל ער נישט, מ'זאל פון איהם רעדען. אונזער פריינדשאפט איז געווארען נאך פעסטער. אונז האט פערבונדען א סוד, און האבען פערבונדען די יודעם.

שפעטער האב איך אויסגעפונען אז ביי אונז אין רעגימענט זענען נאך צוויי קאנטאניסטען, ביידע הויכע אפיצירען, און אויך זיי האבען זיך נעצויגען סימפאטיש צום יודישען סאלדאט. דערפאר אבער האבען מיר געהאט אויך צוויי זעלבסטשטענדיגע געשמדטע אפיצירען, און פון זיי האבען די יודישע סאלדאטען גראד געהאט אויסצושטעהן פיל צרות. דאס איז דער אונטערשייד צווישען אנוסים און זעלבסטשטענדיגע געשמדטע. די ערשטע טראגען אין זיך א טראגיק און ערוועקען אין אונז סימפאטיען און מיטגעפיהל, די אנדערע טראגען אין זיך פערראט און ווירקען אפשטויסענד.

—=:8:=—

ציהונג
פון דער 20-טער מלוכה-לאטעריע
5-טע קלאס
3-טר ציהונגס-טאג

50,000
166301

10,000
52062 11099

5,000
23772 36279 89104 154503
201703

3,000
25565 52753 74926 107018 180614
184443

2,000
2994 5896 38651 71113 9111
105660 125927 176435 183405
197826 201223 201428 206246

1.000 zł. Nr. Nr. 4072 24832
28705 36658 43123 49501 51717 72488
75595 80175 92126 110279 111150 117988
125543 146016 154557 179933 196083
204550

600 זל. 782 16406 30260
64886 65760 69701 70189 73987 84838
86957 87769 94555 104480 109286
109848 114269 118916 120169 123030
125153 137831 146552 148778 153230
166263 166663 172201 185017 186524
187443 190164 193260 196928 197403
193798 [illegible] 202946

500 זל. 1040 2539 8222
9691 10077 [illegible] 12330 16347 17783
18515 20028 22129 22549 26514 26577
29249 29665 31985 32227 34355 35525
35704 36144 37265 38849 42063 44479
45353 48638 49050 49414 50681 55670
57169 58493 59742 59911 61381 61461
64971 65520 27017 67897 69713 70700
72079 73081 73923 74722 78286 78839
79466 82203 82206 84276 85828 88840
91732 92957 93238 94344 94448 96084
97228 99036 188690 102471 103958
108223 110784 114061 116255 116848
116988 117927 118809 119755 120109
123412 124284 124424 1224488 124743
125213 125897 125928 126312 127508
127586 132928 134747 135876 138556
138925 140787 142277 143187 143791
145701 146269 147024 148610 149170
149538 151939 153550 153611 154801
156706 156835 159321 160006 160659
161019 163700 166696 168839 169036
169385 169773 169773 169922 170277
170277 171178 171550 172817 173225
174120 175609 176569 176569 153436
176912 178570 182003 184250 189256
191390 192668 193839 197139 197785
197925 200126 200467 200544 204161
205294 206307 207054

סטאווסעם

21 442 636 761 80 914 85 1103 18 70
266 83 351 86 422 601 723 51 90 871
89 97 963 2005 67 115 266 372 493 612
20 54 728 853 944 3099 469 607 716
58 85 99 847 915 67 4111 93 284 375
84 448 76 765 70 845 91 5083 148 364
550 68 647 55 75 721 69 846 978 6098
108 67 83 86 241 557 632 72 701 26
58 804 7526 75 413 592 613 72 99 861
956 8052 183 219 331 39 428 529 53
614 75 924 9003 9 71 105 70 317 541
673 94 721

10103 31 61 89 207 31 70 335 71 82
402 26 767 81 823 62 70 912 13 11133
63 206 23 40 348 428 807 12133 62 67
73 220 49 669 72 891 56 967 13087
137 224 351 408 555 86 604 17 40 50
756 61 856 63 87 905 14163 350 433
554 77 885 13387 405 25 99 545 626
48 710 18 91 92 16018 82 201 7 478
677 958 17078 541 99 733 801 18 38
18022 65 91 339 80 472 530 638 918
35 19093 107 40 201 9 58 92 486 691
738 807 19 959 92

20094 121 209 11 25 38 68 345 527
88 613 772 96 914 52 21201 45 389
421 92 509 14 686 22074 261 314 401
29 98 580 85 606 719 38 817 66 972
23018 242 311 24 491 574 636 78 717
926075 24008 151 276 358 88 487 541
92 602 6 73 760

25148 359 402 63 794 960 26110 262
332 59 473 75 617 900 6 30 60 27054
95 191 96 214 367 428 47 99 718 892
934 28294 351 445 509 50 617 28 764
29177 379 521 29 59 93 662 98 702
800 33 914 18 30172 401 2 75 502 5
665 76 778 804 25 27 93 31089 134 78
343 69 70 439 67 511 632 96 751 88
800 12 998 32007 219 75 311 73 326
95 507 609 773 908 33051 111 22 393
417 540 68 755 815 65 79 990 34032
39 349 50 62 624 31 32 85 722 37 45
94 964 35011 23 70 139 75 90 333 612
83 724 836 979 36042 163 291 481 525
644 744 976 37097 109 28 66 98 223
428 518 80 613 708 929 38012 206 9 50
88 531 38 41 762 809 48 939 70 39047
110 40 220 47 394 400 39 94 741 879
95 533

40307 11 72 404 30 536 37 622 68
715 19 25 945 41099 122 203 66 355
736 815 63 42029 64 88 304 12 83 544
59 91 631 709 97 813 57 43073 94 120
212 32 46 72 447 695 707 937 44056
79 194 244 327 54 63 81 504 629 740
866 81 45026 31 198 267 390 581 643
738 805 36 55 46030 79 134 432 65
614 746 843 47300 83 99 438 564 66
774 922 48115 202 309 461 68 523 54
601 860 953 77 49000 33 211 387 491

50067 118 242 309 36 57 453 569
625 39 704 87 844 48 64 90 98 929
510013 107 228 383 435 589 95 651
720 34 89 832 904 44 85 52361 465
561 72 78 93 600 791 907 90 53155 79
249 406 52 500 639 824 49 88 986
54046 78 370 74 538 721 77 82 991
55031 198 257 79 388 411 664 738 845
55 56006 162 98 413 586 639 49 87
765 907 92 93 57106 40 378 539 91
607 54 804 38 580081 125 214 81 325
425 561 77 626 742 99 858 934 59 156
94 241 56 62 67 86 457 90 540 77 616
739 872 907 42 52 89

60041 180 394 429 68 73 758 837
61371 723 99 825 63 62024 157 83 260
325 500 690 728 820 910 12 27 90
63001 5 121 26 353 413 15 838 935 36
69 64076 149 264 354 439 568 84 656
98 751 920 37 47 65023 89 151 84 242
52 410 508 936 54 65 70 77 66093 97
278 397 486 549 699 768 67158 497
636 966 68045 176 284 361 523 91 933
69021 135 53 229 317 32 69 84 92 408
639

70196 388 302 65 504 93 794 892 900
40 73 71216 48 81 397 426 39 597 642
84 916 72 72066 166 241 600 743 67
85 865 945 79 73057 115 23 33 95 571
600 55 79 81 93 799 859 74132 52 65
66 245 362 432 517 672 702 803 75025
44065 227 96 428 534 51 675 765 870
945 76016 87 253 378 466 86 623 44
63 724 95 888 920 35 77346 76 78 486
519 610 35 780 87 811 34 87 78003 32
80 105 36 51 409 44 540 85 842 980
79044 134 52 65 66 248 325 581 987
88

80015 65 89 92 332 34 72 613 47 92
829 80 81192 231 372 83 414 16 97
578 649 889 952 82183 83 240 338 85
428 76 625 31 780 824 993 83037 115
97 388 533 40 636 700 63 84 84042 66
140 544 615 26 30 765 71 802 937
85005 75 124 237 80 485 86 504 680
797 911 86020 50 233 81 88 326 432
593 627 725 70 846 928 87059 87 188
455 70 543 88224 379 424 550 623 835
919 89137 39 66 342 418 56 79 97 541
624 35 76 789 90092 222 88 607 26
761 994 91018 35 100 77 318 23 35 46
529 77 611 18 747 851 92000 73 114
45 209 14 95 302 62 424 44 83 514
39 747 87 850 924 45 93000 81 97 125
284 530 680 732 825 73 926 50 61
94019 107 13 259 90 315 18 44 410
595 66 717 21 800 11 65 913 71 95022
205 29 48 55 337 561 70 648 734 56
96038 80 200 58 323 69 626 751 91
958 68 97030 56 149 79 348 655 700
898 935 81 98164 367 521 64 644 700
912 37 99178 87 93 334 483 518 28 91
607 30 773

Natychmiastowa
wypłata wszelkich wygranych odbywa się w kantorach słynnej kolektury
S. Jafka Piotrkowska 22 Piotrkowska 66
Tamże zamiana stawek na nowe losy.

100008 48 118 71 258 449 58 607 59
86 93 701 17 48 64 822 49 953 86
101005 9 37 581 619 754 922 73 102158
85 209 16 307 400 4 657 855 903 52
57 79 83 103054 154 72 93 96 275 468
504 639 797 881 90 911 30 89 104022
218 31 36 38 341 46 411 508 622 702
26 815 918 36 38 105037 64 286 497
633 720 851 92 99 937 160069 71 170
219 365 496 522 652 737 50 92 877 79
953 107004 86 140 96 208 22 30 81
478 661 78 738 94 855 948 70 108045
49 142 50 61 504 722 24 820 43 83
109104 379 97 634 771 75 835 39 930

87 94 110164 368 636 903 23 111037
155 323 469 501 605 40 92 722 48 842
60 949 112047 129 294 676 911 113050
54 228 59 60 526 48 58 59 603 32 54
59 114027 28 72 142 89 268 84 391
400 542 715 91 845 971 115139 95 335
66 430 551 79 742 905 75 116050 130
32 77 88 246 79 344 91 511 42 685
822 41 77 920 81 87 97 117034 89 299
322 71 86 401 43 97 669 723 63 82
118194 262 86 378 490 554 670 848 61
957 82 119060 346 623 38 41 120135
48 68 214 46 308 77 539 88 670 780
836 61 925 121044 74 105 84 222 89
229 47 527 55 94 694 775 122077 82
101 9 202 450 552 602 30 43 53 57
905 123132 78 267 304 33 92 424 544
690 701 13 19 45 966 124002 87 204
513 678 92 909 74 126149 85 251 487
534 636 718 71 940 83 123055 78 184
88 267 426 561 71 605 856 99 127004
51 87 107 280 325 423 529 686 891
927 128022 111 22 87 281 335 96 414
510 43 878 93 129056 311 88 403 26
522 693 788 827 60 929 35 130095 124
33 221 423 540 641 85 701 93 926 43
131043 93 98 134 45 248 54 77 432 43
708 45 132082 131 34 248 465 526 616
31 78 748 78 824 26 64 133025 178
270 339 465 593 693 729 833 46 51 78
97 937 134005 14 95 112 66 85 94 222
40 92 436 522 45 88 623 35 89 135079
81 174 205 21 36 81 395 434 532 39
51 704 12 20 26 32 67 63 825 136065
230 31 649 723 42 88 957 137312 501
5 86 600 61 73 710 16 908 24 33
138012 53 67 95 125 68 319 78 84 506
33 605 31 35 45 725 45 91 872 139093
269 306 417 508 57 63 602 704 25 77
90 821 68 901 6 26

140072 103 81 267 89 512 43 623
707 43 973 141005 22 23 76 174 97
206 306 21 41 49 458 62 596 649 86
801 941 91 142005 28 33 124 60 200
44 418 526 715 849 69 947 48 143008
176 216 34 317 64 407 28 58 72 89
575 645 783 826 77 9070 32 36 144071
154 224 361 64 534 58 92 96 99 621
53 704 44 47 858 63 907 65 145161 99
200 22 69 77 319 33 56 85 429 506 19
600 22 72 720 25 838 75 99 920 43 80
146002 12 92 103 8 69 93 357 437 99
526 32 600 706 811 31 43 86 147093
124 151 565 602 45 61 85 717 834 63
981 87 148078 172 258 358 88 681 751
64 91 149063 92 264 376 439 595 630
709 29 47 87 817 42 97 905 21 62

150568 88 623 25 784 89 848 90 94
907 64 151142 68 80 90 98 240 303 34
78 455 600 66 734 54 63 91 97 917 62
78 85 152005 61 95 253 320 43 46 583
824 153001 42 50 72 123 83 86 237
72 77 407 39 716 154010 81 122 65
265 352 535 53 65 155018 75 455 63
629 97 99 708 49 816 69 934 156004
41 211 12 22 58 59 333 55 401 547 50
95 626 85 745 89 851 955 157010 151
55 99 258 349 62 78 577 87 674 723
981 158082 129 240 50 63 362 66 447
54 66 509 37 83 728 36 995 159097
201 312 648 53 54 710 859 83 901 14
30 160019 108 349 419 28 34 525 66
72 623 913 59 76 161039 53 203 4 59
345 408 01 521 85 94 715 39 45 48
854 81 86 973 162250 71 321 420 577
93 640 81 729 73 926 84 163087 206
307 49 424 715 57 91 99 820 75 925
37 164019 21 105 34 98 248 317 72 96

97 438 97 503 56 655 778 823 165345
99 402 21 537 57 89 627 31 98 73
956 166000 48 72 116 41 61 229 45
67 93 510 53 884 921 28 38 52 94
167147 342 411 30 567 697 736 826 3
47 995 168004 81 220 28 51 398 427
65 624 74 87 721 80 892 945 78 87
169120 38 374 76 410 26 223 87 95
697 734 841 49 924 28 45 53 80 170064
87 99 104 356 451 341 61 92 94 642
727 71 919 99 171011 125 58 94 223
38 49 335 420 34 34 53 80 95 538 85
660 725 885 993 172233 489 564 86
688 729 82 972 173011 43 65 160 313
489 541 42 73 684 744 813 58 92 965
174035 212 87 322 61 510 85 652 797
863 924 78 175090 96 135 343 91 553
55 57 92 616 795 840 960 176111 14
25 274 359 537 72 703 812 53 75 905
177114 17 49 212 34 49 305 610 60 71
714 894 909 178055 189 205 30 95 304
10 63 70 78 428 68 77 633 727 44 85
801 19 37 43 179198 459 67 85 86 532
35 84 90 180131 95 248 67 452 86 516
18 46 761 79 93 812 181101 83 213 15 301
10 50 60 75 92 504 70 650 710 91 813
930 182131 212 24 39 96 385 409 15 525
31 82 645 834 67 969 183128 70 321 55
443 87 534 36 46 625 717 58 818 910
184078 123 47 71 239 55 462 556 615 16
738 86 804 185001 91 108 27 93 250 383
480 513 635 706 74 848 73 74 953 67
186072 93 248 372 450 655 723 31 59
72 811 18 41 77 989 187012 127 48 242
61 348 490 656 64 69 88 913 60 91
188113 238 316 677 794 933 81 189031
166 229 336 441 93 500 665 91 757 84
901

190015 48 73 261 89 642 716 800 16
903 191048 136 45 248 92 412 75 527
97 654 703 46 50 801 35 68 73 901 63
192074 280 374 481 567 610 60 703 31
45 819 946 49 193133 248 301 40 98 417
29 574 646 60 758 912 29 76 83 194117
219 382 434 502 714 92 867 70 195013
46 226 318 47 457 85 94 530 82 635
725 27 850 978 196007 13 18 47 57 183
341 53 89 425 61 72 616 736 52 53 978
197150 63 250 65 71 312 77 422 59 99
560 74 79 84 603 37 79 98 781 89
198044 77 123 262 341 42 412 540 58
716 18 20 94 802 25 199005 39 248 307
46 597 601 7 96 99 760 836 976

200026 84 85 188 238 342 459 537
679 94 744 960 201075 124 47 391 550
662 80 830 902 15 16 202051 93 341 57
65 84 556 602 12 20 51 85 708 31 46 81
203036 99 115 19 23 80 215 334 417 85
643 741 958 304080 85 88 149 79 244
523 66 72 604 45 727 815 25 91 205033
70 287 303 43 443 81 529 206079 420
26 86 584 721 54 846 74 938 207072 89
91 98 117 23 239 351 447 80 84 506 17
728 39 78 852 72 91 911 88 208077 139
259 80 446 95 209008 124 531 63 698
853 935 40 45 62

אין משך פון דער ציהונג פון דער 5-טער קלאס וועט טעגליך געדרוקט ווערען די פולע טאבעלע אין „נייעם פאלקסבלאט"

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז מיט'ן היינטיגען טאג איז פארגעקומען די

ערעפנונג
פון דער קאאפעראטיווער מעבעל-פאבריק
„STYL" א. ג. ul. Narutowicza 4 front, 1 piętro

צו אונזער קאאפעראטיוו געהערען די בעדייטענדסטע פאכמענער, וועלכע גיבען מיט זייער לאנגיעהריגער ארבייט אין דער טישלער-בראנזשע די פולע גאראנטיע פון א סאלידער און דויערהאפטיגער אויספיהרונג פון אלערליי מעבעל. דער ניי-ערעפענטער לאגער איז רייך-פערזעהען מיט די בעסטע סטילאווע און מאדערנע מעבעל.

קאמפלעטע איינריכטונגען פון שלאף- און עס-צימערן, גאבינעטען ווי אויך איינצעלנע טיילען.

דאס בעזיכטיגען אונזער לאגער איז אהן קויפס-צוואנג.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Kokicińskiej).

Od wtorku, dnia 4/3 1930 r.
do poniedziałku, dnia 10/3 1930 r.
Dla dorosłych:

Mocny Człowiek

na tle powieści St. Przybyszewskiego
W rolach głównych:
A. Socha, J. Krzemiński, A. Mierzejewski, L. Owron, A. Kuck, J. Romanówna, St. Wysocka, J. Dwerski, A. Zelwerowicz, L. Frietsche, J. Kurnakowicz, W. Walter.
Dla młodzieży:

Mały Robinzon Kruzoe

(Jackie u ludożerców)
w roli głównej JACKIE COOGAN
Następny progr. Statek Komedjantów

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-
לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער
הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראנק-
רענטגען און ליכטהיילאנגס
נעמט אן פון 4—7 אין אווענט

Dr. med.
LAJCHTER
צאהן-כירורג
Chor. szczęk, dziąseł podniebienia, języka it.p.
przeprowadził się
na ZIELONĄ 9
Ip. front, tel. 149-66
od 1½–5 po poł.

בעקאנטמאכונג.

די בעוואוסטע שאקאלאד - פאבריק
„WUEL"
לאדז, פולנאצנא 19
מאכט בעקאנט אלע סוחרים פון לאדז און פראווינץ, אז
זי בעזיצט שטענדיג אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל
שאקאלאד און קארמעלעז
ווי אויך אלעארט **צוקערווארג**
גלייכצייטיג נעהמען מיר אן צו מאהלען אלעארט מאסען
און ספעציעל פאר קאנדיטארס אויף חג הפסח צו
מאקאראן. איך בעזיץ אויך קאנפיטור און בלאקען.
מיט אכטונג
שאקאלאד-פאבריק „WUEL" לאדז, פולנאצנא 19

ערעפנונג פון „באר ראגאזשיקא"

דינסטאג, ד. 11 מערץ ווערט ערעפענט דער איבעראל גוט בעקאנ-
טער כשר'ער באר א. נ.

„Bar Rogożyka"

אויף זשעלאנא 11 (רוג זאכאדניא) טעל. 189-14
וואו עס וועט ארויסגעגעבן ווערען טעגליך
פריהשטיקס, מיטאגעז און אווענדברויטען צו קאנקורענץ-
פרייזען. דער בופעט וועט שטענדיג זיין פערזעהן מיט שמאקהאפטע,
ווארימע און קאלטע צובייסען. בעם. א ספעציעלע מילכיגע קיך.
עמפעהלענדיג זיך דער ג' קונדשאפט און שטענדיגע בעזוכער, פער-
בעטען מיר אויף דער ערעפנונג און צייכנען מיט אכטונג
„באר ראגאזשיקא" זשעלאנא 11

צו אויסלענדישע פעסער
ערלעדיגט פערשידענע פארמאליטעטען ביורא
„ARGUS" פוסטא 29
(געגענאיבער דער סטאראסטווא גראדזקי)

גיכע עלעקטרישע פאגאטאוויע
SZYBKA POMOC ELEKTRYCZNA
tel. 118-36
סטאדאלביאנא 4
טעטיג א גאנצען מעת-לעת.
בעסטע בעדינונג קאנקורענץ-פרייזען

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען
בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן און דערהיים פון 3—5 נאכם.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און הארן-קראנקהייטען
8 NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4–7 אווענד.

א שותף
מיט א קאפיטאל פון 800
דאלאר צו אן'איינגעפירט
קאנפעקציע-געשעפט אויף
גלובנא גאס ווערט פון זא-
פארט געזוכט. בעפארצוגט
פון דערוואקסענער בראנזשע
(א קאמאלניר). אפערטען אונ-
טער B. C. אין ארט.

קרימא-
נייערינס
ווערען געזוכט
28 p. Strz. Kaniowskich 15
(פריהער לואיזא), וו. 14

אנ'ארט
צו שלאפען
פאר 1 אדער 2 אנשטענ-
דיגע יונגעלייט איז פון
זאפארט אפצוגעבען. צו
ערפאהרען אויף פיעטרי-
קאווער 28, וואהנ. 10.

---

2 שטיבען מיט א קיך
מיט א גרויס פארצימער
מיט אלע בעקוועהמליכ
קייטען, זוניגע וואוינונג,
איז פון זאפארט צו פער-
מיטען. — צו ערפאהרען
אלעקסאנדראווסקא 14
(איצט לימאנאווסקא)
ביים ווירט. 8699

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
זשעזשינער 11, טעלעפאן 3763
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערן קר	4½—5½
ד"ר ספרשנער קינדער-קראנקה.	9-11 4½-5
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד"ר לוביטש הויט און גשלעכט-קר.	12½ - 1½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד"ר שפערלאווסקי פרויען- און געבורטס-הילף	4½—5½

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א.א.
ווי פיקען-שטעך, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהל. אינ-
האליאציאנען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף
בארלאגע וואוינונגען און שטאט. און לאבאראטאריום ווערען
געמאכט אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמע און בלוט
אימפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי טמארקאלסקא
צאהן-ארצט 10—1 3—6
קינסטליכע צייהן, קראנען, פאסטען א. א. וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

Dr. med. **H. Lubicz**
צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע און מענער-
שוואכע-קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ לאמפען
(האר-אויספאל).
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—6
ד"ר רוזשאנער הויט און געשלעכט קראנקה.	1 - 2
ד"ר גאלדשטיין- אויגען-קראנקהייטען פאלאק	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאן נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פאפיערני פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5-6
ד"ר קאנטאר כירורגישע-קראנק.	4½-5½ זונ. 1—2
ד"ר חיינבערג אינ. הארץ לונגען	12—1, 6½—7½
ד"ר סטופעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראנעטשיק צאהן-ארצט	3—7
ראזעס צאהן-ארצט	8—2

צאהן-טעכניק, פלאמבעס, קראנען, פאסטען א.א.וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט קראנקהייטען, פון קאפ (פארך) מיט
רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און קינסטליכע זו-
נען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע
מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שוועסטער.
אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג
וויזיט אין דער שטאט.

ערצט.-קאסמעטיש. קאבינעט
פרל. מארקום נעהמט אן פון 5–7 אווענד

מיט 10 זל.
קען יעדער
10 זל. טעגליך פערדינען
זיך צו ווענדען קאמיענא
18, וואהנ. 14 ביז 8.30
פריה און פון 8 אווענד.
זונטאג א גאנצען טאג
אויף אין אווענד. 5489

אנ'אמתע פרייד פאר נערווען - קראנקע

איז מען נישט לאנג ארויסגעגעבען ביכעלע. זי בעהאנדעלט די סיבות'
ענטשטעהונג און די היילונג פון די נערווען-ליידען, וואס שטיצט זיך אויף
לאנגיעהריגע ערפאהרונגען. גאנצליך אומזיסט שיק איך ארויס די געזונד-
הייטס-וועגווייזער יעדען איינציגען, וועלכער מיר אנשרייבען לויט דער
אונטען אנגעגעבענער אדרעס. פיעלע דאנק-בריף בעווייזען די ווירקונג
פון דעם איינציגען אויסגעפרובטען אופן פאר'ן וואויל פון דער מענשהייט,
געשטיצט אויף אנ'אונגערטיכליכער און וויסענשאפטלעכער ארבייט. ווער
ס'געהער צום

גרויסען המון נערוועז-קראנקע

ווער ס'ליידט אויף צוגעדערטקייט, מורא, געדאנק-אפשוואכונג, נערוועז-קאפ-
ווייטאג, שלאפלאזיגקייט, מאגען-אויפבלאזונגען, געפיהל-לאזיגקייט, וואס-
טאגען און די געלענקען, שלעכטיגע אדער טיילווייזע אפשוואכונג פון
קערפער אדער אנדערע ווייטאגען, דער דארף

הייסען זיך צושיקען מיין מוט-געבענד ביכעל

ווער ס'ליידט אדורך אויפמערקזאם, דער געפינט א בערוהיגענדע
פארזיכערונג, אז עס עקזיסטירט דער איינציגער גלייכער וועג צום געזונד
און לעבענס-פרייד. שיקט נישט אב, נאר שרייבט נאך היינט צו
Ernst Pasternack, Berlin S.O. Michaelkirplatz № 13. Oddział 343

Babunia mówi, że najlepszy napój jest z Mieszanki Zbożowej
Tryumf
Wyłw. Franciszek Glugla, Łódź.

צאהן-ארצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33
נעהמט אן פון 10-2 און פון 4-7.

Dr. med. **J. Lubicz**
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
איינגענע פראצעדורע פון וועמליבע ארטאפעדישע
אפאראטען, ווי: מעכאנישע אויף פלאטפוסען, קונסט-
ליכע פיס, גארטעלן א. ז. וו. עמפפאנגט פון 5—7 אז

טליתים-פאבריק

אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע, זיידענע
טליתים כמו טערקישע, קאלאמעיער, ווי אויך טליתים
קטנים, הורט און דעטייל מיט אויספערטיגונג, אויך
בארסלאן, שפאניעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל, ביי

א. ח. ציטרינאוווסקי, קאמיעננא 1,

אין 2. טויער, פארטער. קומט איבערצייגט אייך
בעמערקונג: ס'ווערען אויך אנגענומען
אלטע טליתים צום וואשען.

א לאנגיעהריגער געוועזענער
גערבטס-סעקרעטאר
שרייבט אלערליי ביטעס און קלאגעס.
קלויזולעס און זאבעז יעפשע-
ניעס אין אלע שטעדט פון פוילען.
א גוטער ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים
B. MANN, Piotrkowska 10.

אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו
וויכטיג ניעס פאר די פראקטיקאנטען-בעזיצער!
מיר מאכען בעקאנט, אז מיר האבען ערעפענט
א ביטשריפטען - ביורא
אויף פיעטריקאווער 16 (פאלודניאווא 3)
וואס שרייבט און ערלעדיגט זעמטליכע סאנדאווע
ספראוועס, ווי: קלאגעס, זאבעזפיעטשעניעס,
אוכילעניעס ווי אויך סקארבאווע און אלער ארט
מיליטער-ענינים. ס'ווערען ערלעדיגט פערשידענע
דירות אנגעלעגנהייטען, איבערזעצונגען אין פרעמ-
דע שפראכען. גאראנטי פאר רעעלע בעהאנדלונג,
ווייל די ביורא געפינט זיך אונטער דער אנפיה-
רונג פון די ה"ה סקאטשילאס און דרעסלער
בעמערקונג: פאר אונבעמיטעלטע אומזיסטע בע-
ראטונגען טעגליך פון 2—3 נאכמיטאג.
ביורא „EXPRESS" פעטריק. 16 טעל. 59 168

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאראוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
פריוואטוואהנונג פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן
אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ – 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ „ „ „ 4 „
נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ 18— „ „ „ „ 8 „
פאר א מיליטער-שורה, דער שטאט 50 פראצ. פייערע. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.